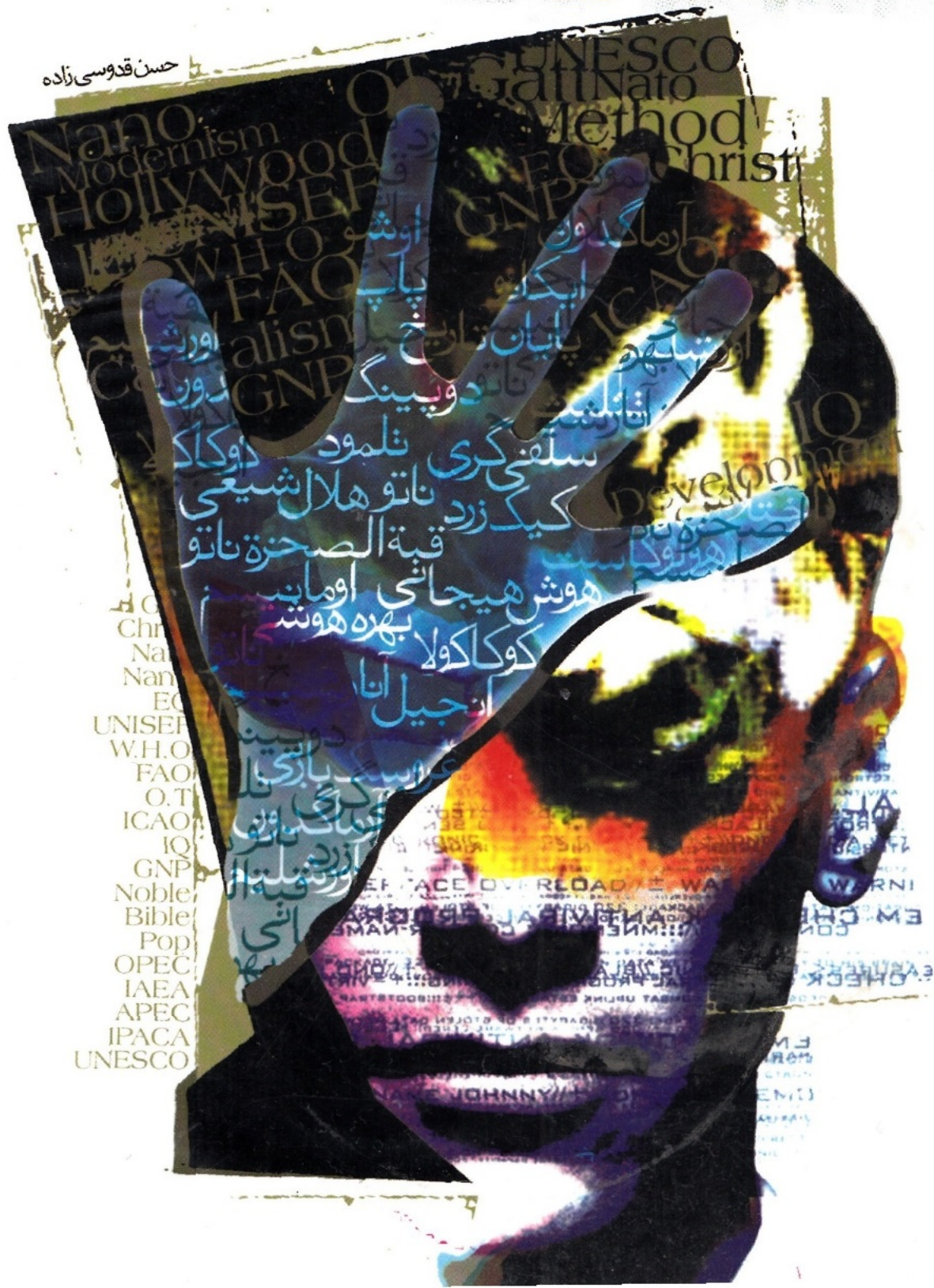

اصطلاحات سیاسی فرهنگی

حسن قدوسی زاده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصطلاحات

سیاسی، فرهنگی و...

به اهتمام: حسن قدوسی زاده

اصطلاحات سیاسی - فرهنگی

به اهتمام: حسن قدوسی‌زاده

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۳۱ - ۱۱۸ - ۴

نوبت چاپ: اول - بهار ۸۷

ناشر: دفتر نشر معارف

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰ تومان

همه حقوق محفوظ است

مراکز پخش

۱. مدیریت پخش نشر معارف: قم: خیابان شهدا، کوچه ۳۲، پلاک ۳، پلاک ۳، تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۶۱۶

۲. فروشگاه شماره ۱: قم، خیابان شهدا، روبروی دفتر مقام معظم رهبری، تلفن: ۷۷۳۵۴۵۱

۳. فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، چهارراه کالج، پلاک ۷۹۱، تلفن: ۸۸۹۱۱۲۱۲، نمابر: ۸۸۸۰۹۳۸۶

نشانی اینترنت: WWW.nashremaaref.ir

پست الکترونیک: info@nashremaaref.ir

فهرست مندرجات

۱۳	آرماگدون (هارمجدون).....
۱۵	آژانس بین‌المللی انرژی اتمی IAEA .....
۱۵	آمپریسم.....
۱۵	آنارشیسم.....
۱۶	آی. اس. آی. ISI .....
۱۷	آپاک AIPAC .....
۱۸	آپک APEC .....
۱۸	آپک OPEC .....
۱۸	اپوزیسیون.....
۱۹	اتحادیه اروپا.....
۱۹	اتوپی.....
۲۰	اختلاس.....
۲۰	استراتژی.....
۲۰	استعمار.....
۲۱	استعمار سنتی یا کهن.....
۲۱	استعمار نو.....
۲۱	استعمار فرانو.....

۲۲	.....	استکبار
۲۴	.....	استيضاح
۲۴	.....	اسطوره
۲۵	.....	اسلام ناب و اسلامی آمریکایی
۲۶	.....	امپریالیسم
۲۶	.....	امنیت ملی
۲۷	.....	انتفاضه
۲۸	.....	انجیل
۲۹	.....	انقلاب رنگی
۳۰	.....	اورشلیم
۳۱	.....	اوشو
۳۴	.....	اومانيسم
۳۵	.....	ایکائو ICAO
۳۷	.....	بحران معنا
۳۸	.....	برخورد تمدن‌ها
۴۱	.....	بمب اتمی
۴۲	.....	بمب هیدروژنی
۴۲	.....	بودجه
۴۳	.....	بوروکراسی
۴۳	.....	بهره‌هوشی IQ
۴۴	.....	پاپ
۴۶	.....	پارادایم
۴۶	.....	پایان تاریخ
۴۹	.....	پروتکل‌های دانشوران صهیون
۵۱	.....	پست صهیونیسم

۵۳	پست مدرنیسم
۵۴	پلورالیسم
۵۵	پنتاگون
۵۵	پول شوئی
۵۷	تثلیث
۵۸	تلمود
۵۸	توتالیتراریسم
۵۹	تورم
۵۹	توسعه
۶۰	تولید ناخالص داخلی G.D.P
۶۰	تولید ناخالص ملی GNP
۶۳	جایزه نوبل
۶۵	جنبش عدم تعهد
۶۶	جنبش نرم افزاری
۶۹	جنگ روانی
۷۰	جنگ سایبر
۷۱	جنگ سرد
۷۱	جنگ نرم
۷۲	چشم انداز
۷۲	حادثه ۱۱ سپتامبر
۷۳	خاورمیانه
۷۵	خاورمیانه بزرگ
۷۸	خاورمیانه جدید
۸۱	دجال
۸۱	دکترین

۸۲	.....	دموکراسی
۸۲	.....	دوپینگ
۸۳	.....	ده فرمان بنی اسرائیل
۸۴	.....	دیپلوماسی
۸۴	.....	دیوار براق (ندبه)
۸۴	.....	رادیکالیسم
۸۵	.....	راسیونالیسم
۸۵	.....	رمانتیک
۸۶	.....	ژئوپولیتیک
۸۶	.....	سازمان بهداشت جهانی W.H.O
۸۶	.....	سازمان ملل متحد
۸۷	.....	ساینسیسم
۸۷	.....	سپر دفاع موشکی
۹۰	.....	سرزمین شیر و عسل
۹۰	.....	سکولاریسم
۹۱	.....	سلفی‌گری (وهایت)
۹۳	.....	سلولهای بنیادی
۹۵	.....	سوسیالیسم
۹۵	.....	سیا CIA
۹۵	.....	شبیه‌سازی
۹۹	.....	شورای امنیت سازمان ملل
۹۹	.....	صهیونیسم مسیحی
۱۰۱	.....	صهیونیسم
۱۰۲	.....	طرح
۱۰۳	.....	عروسک باربی

۱۰۴	..... عهد قدیم O.T
۱۰۵	..... غنی سازی اورانیوم
۱۰۵	..... فائو FAO
۱۰۶	..... فمینیسم
۱۰۸	..... قُبّة الصخره
۱۰۸	..... قدس
۱۰۹	..... قرون وسطی
۱۰۹	..... کاپیتالیسم
۱۰۹	..... کتاب مقدس
۱۱۰	..... کشورهای جهان سوم
۱۱۰	..... کشورهای در حال توسعه
۱۱۱	..... کشورهای عقب افتاده
۱۱۱	..... کریدور شمال - جنوب
۱۱۲	..... کنسرسیون
۱۱۲	..... کوکاکولا
۱۱۳	..... کیک زرد
۱۱۳	..... گات GATT
۱۱۴	..... گفتمان
۱۱۵	..... لابی
۱۱۶	..... لایحه
۱۱۶	..... لیبرالیسم
۱۱۹	..... ماتریالیسم
۱۱۹	..... مجمع عمومی سازمان ملل متحد
۱۲۰	..... مُد
۱۲۰	..... مدرنیسم

۱۲۱	.....	مسجد الاقصی
۱۲۱	.....	مسیح
۱۲۲	.....	ملت برگزیده
۱۲۳	.....	مهندسی فرهنگی
۱۲۳	.....	ناتوی فرهنگی
۱۲۵	.....	ناتو NATO
۱۲۵	.....	ناسیونالیسم
۱۲۶	.....	نانو تکنولوژی
۱۲۸	.....	نظم نوین جهانی
۱۲۸	.....	نقدینگی
۱۲۹	.....	نیهیلیسم
۱۳۰	.....	وتو
۱۳۰	.....	هالیوود
۱۳۲	.....	هژمونی
۱۳۳	.....	هلال شیعی
۱۳۴	.....	هوش هیجانی EQ
۱۳۶	.....	هولوکاست
۱۳۷	.....	هویت
۱۳۸	.....	یادداشت تفاهم
۱۳۹	.....	یونسکو UNESCO
۱۳۹	.....	یونیسف UNICEF
۱۴۰	.....	● پی نوشتها

مقدمه

در دنیای امروز، حضور در صحنه سیاسی - فرهنگی جامعه و داشتن فهم مناسب از آنها، از جمله مسائل ضروری است که باعث می‌شود انسان دستخوش جریان‌های ناصواب نشود و قدرت درک و تحلیل جریان‌های فرهنگی - سیاسی حاکم بر جامعه و نظام‌های جهانی را به صورت صحیح پیدا کند.

در این بین، نقش دانشجویان و جوانان فرهیخته و فرهنگی، بیش از دیگران قابل توجه است، زیرا اولاً دانشگاه و دانشجویان تضمین‌کننده فردای جامعه هستند و ثانیاً نبض فعالیت‌های سیاسی - فرهنگی جامعه در دست این قشر است. اینها هستند که با تحلیل‌های خود در جامعه موج می‌آفرینند و افکار مردم را به این سو و آن سو، متوجه می‌سازند.

مقام معظم رهبری در این مورد می‌فرمایند:

«سیاسی بودن، یعنی دانشجو از آنچه که در جهان و در کشور خودش می‌گذرد، آگاه باشد، بینش داشته باشد؛ اگر این نشد ممکن است فردی به حد اعلائی علم هم برسد، خیلی هم متدین باشد اما دشمن او را به قیمت بسیار ارزانی بخرد! او رازیر بال

خودش بگیرد»*

و پیداست زیر بال دشمن رفتن مساوی است با خود و جامعه اطراف خود را تسلیم او کردن و...!

آنچه در این کتابچه گرد آمده، آشنایی با برخی کلماتی است که در تحلیل‌های سیاسی - فرهنگی - اجتماعی روزنامه‌ها، مجلات، اخبار صدا و سیما و... این روزها به کرات استفاده می‌شود. و در بسیاری از موارد افراد از معنا و مفهوم ابتدایی آنها نیز مطلع نیستند و به خود زحمت مراجعه به کتب و نشریات خاص این مطالب را نیز نمی‌دهند یا فرصت آن را ندارند. البته هدف، بیان توضیحی مختصر در هر مورد بوده تا حدی که این کتابچه گنجایش آن را داشته است.

امید است این مجموعه مختصر، نیاز دانشجویان و طلاب جوان را در آشنایی با برخی مسائل سیاسی - فرهنگی مطرح در جامعه امروز، تا حدودی برآورده نماید و مقدمه مطالعه بیشتر آنها را فراهم سازد.

ان شاء الله.

الف

آرماگدون^۱ (هارمجدون)

واژه‌ای است یونانی به معنای نبرد نهایی حق و باطل در آخرالزمان. این واژه از ترکیب دو کلمه «هار» به معنی کوه و «مجدو» به معنی شهری باستانی در کرانه غربی رود اردن حدود ۴۵ مایلی دریای مدیترانه تشکیل یافته است. لفظ «مجدو» یک بار در باب ۱۶ مکاشفات یوحنا در عهد جدید آمده، و تفاسیر گوناگونی درباره مفهوم آن وجود دارد. مسیحیان صهیونیست، عبارت یوحنا را به نفع خود تفسیر کرده و آرماگدون یا هارمجدون را منطقه‌ای بین اردن و فلسطین اشغالی می‌دانند که نبرد آخرالزمان در آنجا به وقوع می‌پیوندد.

این گروه از یهودیان معتقدند وقوع این جنگ جهانی بسیار نزدیک است و نسل کنونی بشر حتماً شاهد وقوع آن خواهد بود. از این رو باید قدرت نظامی اسرائیل به ویژه قدرت هسته‌ای آن به طور ویژه افزایش یابد تا در این جنگ وعده الهی که پیروزی آنهاست محقق شود.

---

1. Armageddon

در واقع، مسیحیان صهیونیست معتقدند یکی از مهم‌ترین شرایط بازگشت مسیح در آخرالزمان وقوع جنگ آرماگدون است. در صحیفه حزقیال نبی درباره آرماگدون آمده است: «باران‌های سیل آسا و تگرگ‌های سخت آتش و گوگرد، تکان‌های سختی در زمین پدید خواهد آورد. کوهها سرنگون خواهد شد، صخره‌ها خواهند افتاد و جمیع حصارهای زمین منهدم خواهد شد».

در صحیفه زکریای نبی نیز آمده است: «گوشت ایشان در حالی که بر پاهای خویش ایستاده‌اند کاهیده خواهد شد و چشمان ایشان در جای خود گداخته خواهد شد و...». بنیادگرایان صهیونیست این عبارات را بر استفاده از بمب‌های اتمی و نوترونی در این جنگ تعبیر می‌کنند.

تأکید بر وقوع آرماگدون در بین مسیحیان صهیونیست چنان زیاد است که اکنون سیاست‌های خاورمیانه‌ای آمریکا بر اساس آن شکل می‌گیرد. این همان چیزی است که در ادبیات سیاسی با عبارات‌های مختلف خواننده می‌شود: جنگ تمدن‌ها، تقابل محور خیر و شر، مقابله با تروریسم و...

کارتر، ریگان و جورج بوش پسر بارها صراحتاً از حتمی بودن وقوع آرماگدون و از ضرورت داشتن آن به عنوان پیش شرط بازگشت حضرت مسیح سخن گفته‌اند. تدارکاتی هم از طرف شخصیت‌های سیاسی و دینی برای وقوع آن فراهم شده است. ریگان جایی گفته بود من از خدا تمنا می‌کنم، از خدا می‌خواهم که هنگام وقوع جنگ آرماگدون زنده باشم و تکمه یکی از موشک‌ها را من فشار دهم.

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی IAEA^۱

یکی از مجموعه‌های وابسته به سازمان ملل متحد است که اهداف اصلی آن عبارتند از:

۱. تشویق و مساعدت به تحقیق و گسترش مطالعات علمی در مورد انرژی اتمی برای استفاده صلح‌آمیز در سراسر جهان.
۲. ارائه پیشنهاد و تسهیلات لازم برای تحقیق و توصیه‌های ضروری در کاربرد انرژی اتمی در راه صلح و رفاه بشر در جهان.
۳. فراهم کردن اطلاعات مربوط به تغییرات علمی و فنی مورد استفاده صلح‌آمیز از اتم.^۱

آمپریسم^۲

تجربه‌گرایی، نظریه‌ای که شناخت جهان خارج را کاملاً برگرفته از تجارب می‌داند. این دیدگاه در مقابل عقل‌گرایی قرار می‌گیرد و اصول شناخت را ناشی از داده‌های حسی و تجربیات ناشی از آن می‌داند. از نظر آنان هیچ اصلی از اصول معرفت، قبل از تجربه وجود ندارد و هر معرفتی، سرانجام بر تجربه استوار است.^۲

آنارشیزم^۳

از دو کلمه an_archos ترکیب یافته است. archos به معنای تمرکز، سر، سرور و رئیس است. پیشوند an معنی منفی به ترکیب می‌دهد. بنابراین

1. International Atomic Energy Agency

2. Empiricism

3. Anarchism

معنای آنارشیسم سرورستیزی و حکومت‌ستیزی است. آنارشیسم، جنبش و نظریه‌ای سیاسی است که عقیده دارد مرجعیت و قدرت سیاسی در هیچ شکلی لازم و پسندیده نیست و لذا خواهان برافتادن هر گونه دولت سازمان یافته سیاسی، دینی و اجتماعی و جایگزینی انجمن‌های آزاد و گروه‌های داوطلب به جای آن است. این نظریه بر خلاف آنچه در اذهان عموم معروف شده، خواهان هرج و مرج و آشوب نیست بلکه جامعه‌ای را می‌طلبد که با همکاری آزادانه و همیاری داوطلبانه انسجام و انتظام یافته است.^۳ البته معنای لغوی آنارشیسم در روزنامه‌ها و مطبوعات و اخبار، همان هرج و مرج و بی‌نظمی و آشوب است.

آی. اس. آی. ISI^۱

سازمانی است در ویلادلفیای آمریکا که از ۵۰ سال پیش تأسیس شده و مقالات بیش از ۱۱۵۰۰ مجله بین‌المللی را در ۲۲۰ زمینه مختلف که خود به رسمیت شناخته فهرست می‌کند و وسیله‌ای فراهم می‌کند که طالبان، به مقالات مورد نیاز خود به آسانی و سرعت دست یابند. با مراجعه به مقالات منتشره در ISI می‌توان تا حدود زیادی به پیشرفت علم در جهان و در هر کشوری پی برد و سطح علم کشورها را سنجید.

از آنجا که گردانندگان ISI فقط مقالات نشریاتی را فهرست می‌کنند که با سیاست‌های سکولار دنیای استکباری غرب هماهنگ است، مقالات نشریات حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی و عقیدتی کشورمان که برگرفته از آموزه‌های قرآن و عترت و وحی است توسط ISI فهرست

نمی‌شوند و در واقع با نوعی «استعمار نوین فرهنگی» در این عرصه علمی مواجه هستیم. به گونه‌ای که در فاصله بین سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ هـ ش از مجموع مقالات متخصصان ایرانی، کمتر از ۲۰۰ مقاله در علوم انسانی (مانند تعلیم و تربیت، جامعه‌شناسی، الهیات، فلسفه، حقوق، هنر و...) در ISI چاپ شده است. قابل ذکر است که اخیراً، وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری در سدد راه‌اندازی مرکزی داخلی مشابه ISI است تا در سطح کشور و جهان اسلام کمبود موجود در این زمینه را مرتفع سازد.^۲

آیپاک AIPAC^۱

کمیته روابط مسائل مشترک عمومی آمریکا و اسرائیل که مهمترین لابی یهود و تشکیلاتی بسیار خطرناک است و از آن به عنوان سلطان واشنگتن یا پایتخت نیز یاد می‌شود. رویارو شدن با آیپاک، بزرگترین کابوس مقامات حکومتی و همچنین اعضای کنگره آمریکا است. زیرا آیپاک چنان قدرتمند است که هر چه را هر وقت اراده کند به دست می‌آورد.

سیستم اطلاعاتی آیپاک به حدی قدرتمند است که در مراکز و سازمانهای رسمی موجود در واشنگتن و محافل مربوط به آنها، هر گاه کوچکترین صحبتی درباره اسرائیل عنوان شود به سرعت از آن باخبر می‌شود و گوینده را به بدترین شکل مجازات می‌کند. (به واژه لابی مراجعه شود).^۵

1. American Israel Public Affairs Comitte

۱. آپک APEC

سازمان همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوس آرام. این سازمان بین‌المللی در سال ۱۹۹۰ ایجاد گردید و اعضای آن عبارتند از استرالیا، زلاند جدید، اندونزی، برونئی، تایلند، سنگاپور، فیلیپین، مالزی، آمریکا، ژاپن، کانادا، کره جنوبی، چین، تایوان، هنگ کنگ، شیلی، گینه نو، مکزیک، پرو، ویتنام و روسیه. هدف این سازمان ایجاد بزرگترین منطقه آزاد تجاری جهان تا سال ۲۰۲۰ در زمینه تکنولوژی اطلاعاتی است.^۶

۲. اوپک OPEC

سازمان کشورهای صادرکننده نفت که در ژانویه ۱۹۶۱ در ونزوئلا تشکیل شد و ۶ کشور ایران، عربستان، عراق، کویت، قطر و ونزوئلا به عضویت آن در آمدند و سپس اندونزی، لیبی، ابوظبی و نیجریه نیز به آن پیوستند.

اعضای آپک ۴۵٪ تولید نفت جهان و ۸۵٪ صادرات آن را در خارج بلوک شوروی به عهده دارند.^۷

۳. اپوزیسیون

مخالفت؛ کوشش حزب، گروه یا دسته‌ای خاص برای دستیابی به هدف‌هایی در جهت مخالف اهداف دارندگان قدرت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی به هر شیوه‌ای اعم از شیوه‌های پارلمانی یا غیره. اپوزیسیون نامی

1. Asian _ pacific Economic cooperation

2. Organization of petrolium Exporting

3. Opposition

است برای گروهی که در پارلمان موجودیت رسمی دارد و به قانون اساسی وفادار است ولی از دولت حمایت نمی‌کند. اپوزیسیون وسیله‌ای مؤثر برای نظارت بر قوه مجریه به شمار می‌آید.^۸

اتحادیه اروپا^۱

مجموعه کشورهای آلمان، اتریش، ایتالیا، اسپانیا، ایرلند، بریتانیا، بلژیک، پرتغال، دانمارک، سوئد، فرانسه، فنلاند، لوکزامبورگ، هلند و یونان که هدف از تشکیل آن ایجاد فضای بدون مرز، بازار و پول مشترک و اتخاذ سیاستهای همسان در زمینه‌های مختلف است.

اتوپی^۲

واژه‌ای یونانی است از ریشه *Ou_topos* به معنای هیچستان یا لامکان، ناکجاآباد؛ دولت یا کشور کامل و ایده‌آل، مدینه فاضله. از آنجا که دولت ایده‌آل و مدینه فاضله فقط از نظر اسمی موجودیت دارد نه به صورت رسمی، از آن به اتوپی تعبیر می‌کنند. البته مکتب لیبرالیسم و نظام‌های لیبرال دموکراسی غربی، زمانی خود را نظام ایده‌آل و شکل نهایی حکومت، در جوامع بشری می‌دانستند (نظریه پایان تاریخ فوکویاما) ولی گذشت زمان، آنها را با چالش‌هایی جدی مواجه ساخت که حرف خود را پس گرفتند.

---

1. European Union

2. Utopia

اختلاس

مصرف نادرست، نابجا و خارج از برنامه اموال و داراییها توسط مقامات دولتی و کسانی که در مقام امین فعالیت می‌کنند.

استراتژی^۱

در اصل اصطلاحی است نظامی به معنای سنجیدن وضع خود و حریف و طرح نقشه برای رو به رو شدن با آن در وضع مناسب در سیاست به معنای بسیج همه امکانات برای رسیدن به یک هدف اساسی و کلی است. مثلاً بسیج همه امکانات و نیروهای اقتصادی، سیاسی و... برای صنعتی کردن کشور یا رساندن سطح رفاه و بهداشت همگانی به مرزی معین را یک نوع استراتژی می‌نامند.^۱

استعمار^۲

آبادی خواستن و آباد کردن معنای لغوی آن است. در ادبیات سیاسی به معنای تسلط سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی دولتی قدرتمند بر قوم یا ملتی ضعیف است. امروزه مفهوم استعمار با مفهوم امپریالیسم، پیوستگی کامل دارد. یعنی قدرتی که می‌خواهد از مرزهای ملی و قومی خود تجاوز کند و سرزمینها و ملت‌های دیگر را زیر تسلط خود درآورد.^{۱۰}

---

1. Strategy

2. Colonialism

استعمار سنتی یا کهن

تسلط قدرت‌های بزرگ با اعمال زور بر حاکمیت کشورهای کوچک. در گذشته دولت‌های سلطه‌گر بیشتر از راه فتح نظامی به گسترش خاک خود می‌پرداختند و حاکم کشور مستعمره را نیز مستقیماً خود انتخاب می‌کردند؛ مانند کشورهای هند، تونس، الجزایر، مراکش و... که مستعمره بودند. این نوع استعمار تا پایان جنگ جهانی دوم به شکلی پررنگ ادامه داشت و با بیداری ملتها از بین رفت.

استعمار نو

در این شیوه، سلطه ظاهری و تعیین مستقیم حاکم از سوی استعمارگران صورت نمی‌گیرد. بلکه سلطه به شکل غیر مستقیم است، یعنی زمامداران کشور مستعمره از مردم خود آن سرزمین هستند و ظاهراً کشور، تمام نشانه‌های استقلال همچون: مرز مشخص، پرچم مشخص، قانون اساسی و انتخابات را دارد اما در حقیقت، توسط عوامل استعماری با برنامه‌ها و سیاست‌های آنها اداره می‌شود. مانند زمان رضا خان و رژیم طاغوت در ایران.

استعمار فرانو

در این شیوه، ظاهراً قدرت‌های بزرگ، سلطه‌ای بر کشورهای دیگر ندارند اما سلطه آنها در حدی است که تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های دولت‌های دیگر، در تمام عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... باید در راستای منافع قدرت‌های سلطه‌گر شکل

گیرد.

استعمارگران در این شیوه با ظاهری مشروع و با شعارهایی مثل حقوق بشر، ایجاد صلح و امنیت، استقرار دموکراسی و آزادی، از طریق تهاجم وسیع خبری، تبلیغی، فرهنگی و با استفاده از رسانه‌های عمومی به خصوص اینترنت، شبکه‌های ماهواره‌ای، فیلم‌های سینمایی و... و به خدمت گرفتن روشن‌فکران وابسته داخلی و سایر گروه‌های همسو، اهداف استعماری خود را دنبال می‌کنند. مقام معظم رهبری در مورد شکست این روش جدید استعماری می‌فرمایند: «البته این هم به جایی نخواهد رسید، چون چهره استعمار و استکبار، زشت‌تر از این حرف‌هاست؛ نمی‌تواند ظلم و ستمگری و ددمنشی خود را پنهان کند، نمونه‌اش عراق است.

امروز پرچم حقوق بشر در دست آمریکا و انگلیس و کشورهای از این قبیل به یک چیز مسخره و خنده‌آور تبدیل شده است... امروز دل‌ملت‌های اسلامی پر از نفرت از آمریکا و مستکبران است».

استکبار

از نظر لغوی یعنی انسان، اظهار بزرگی کند و آنچه را که از او نیست و برای او روا نیست ابراز دارد. بنابر این تعریف، استکبار، وصفی درونی است که مهمترین جلوه آن خود بزرگ بینی و خود را برتر از دیگران دانستن است.

از نظر سیاسی، استکبار، وجود نوعی سلطه‌گری، سلطه جویی، بهره‌کشی فرهنگی، سیاسی و اقتصادی توسط اقلیتی محدود و زورگو و نفع طلب بر خیل عظیم توده‌های محروم می‌باشد. منفعت‌طلبی به هر قیمتی

از جمله ظلم و ستم بر انسان‌ها، به دست آوردن سلطه بر امکانات موجود در سراسر جهان و تصاحب ذخایر ملت‌های دیگر و به چنگ آوردن شریان حیات اقتصادی آنها و همچنین جلوگیری از پیشرفت ملت‌های مستضعف برای ادامه حیات خویش از جمله ویژگی‌های استکبار است. ۱۱

مقام معظم رهبری، استکبار را یک دولت نمی‌داند بلکه آن را یک مجموعه قدرت می‌داند و از آن به استکبار جهانی و گاه نظام سلطه تعبیر می‌کنند که در رأس آنها آمریکا قرار دارد.

ایشان در مورد نظام سلطه و اهداف آن‌ها می‌فرمایند: «قدرت‌های مستکبر جهانی و در رأس آنها ایالات متحده آمریکا، برای ملت‌های دیگر، حق حرف زدن و اظهار نظر کردن هم قائل نیستند، هر کاری که برای سیاست خودشان مفید و لازم بدانند ولو به ضرر ملتی یا ملت‌هایی باشند انجام می‌دهند...، یعنی یک طرف، فشار یک عده قدرتمند است که اگر درصد مسئله هم با هم اختلاف دارند، در تقسیم دنیا به مناطق نفوذ و فشار آوردن بر اکثریت مردم عالم، یک دست هستند و با هم اختلافی ندارند. اگر در تقسیم منابع غارت زده جهان سوم با کشورهای فقیر، با هم درگیری دارند - که دارند - اما در اصل غارت منابع و فشار بر روی دولت‌هایی که مقاومت کنند، با هم هیچ اختلافی ندارند» (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۳۷۱/۸/۱۳).

همچنین سلطه فرهنگی، اقتصادی و به ویژه سلطه علمی را از جمله ابزارهای استکبار جهانی برای حفظ سلطه بر ملت‌ها می‌داند و در مورد سلطه علمی می‌فرماید: «آن‌ها می‌دانند که علم چقدر در قدرت بخشیدن به یک ملت و یک کشور تأثیر دارد، لذا است که اگر بخواهند نظام سلطه باقی

بماند، باید نگذارند آن بخشی که آنها مایلند سلطه‌پذیر باشند، دارای علم شوند؛ این یک استراتژی است که برو برگرد ندارد. (۱۳۸۳/۴/۱) و ما نمونه بارز این استراتژی را در مورد مسئله انرژی هسته‌ای کشورمان شاهدیم.

استیضاح

نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌توانند در مواردی که لازم می‌دانند هیأت وزیران یا هر یک از وزرا را استیضاح کنند. استیضاح وقتی قابل طرح است که با امضای حداقل ۱۰ نفر از نمایندگان به مجلس تقدیم شود. هیأت وزیران یا وزیر مورد استیضاح، باید ظرف مدت ۱۰ روز پس از طرح آن در مجلس حاضر شود و به آن پاسخ گوید و از مجلس رأی اعتماد بخواهد. اگر نمایندگان به هیأت وزیران یا وزیر مورد استیضاح رأی اعتماد دهند اصطلاحاً گفته می‌شود استیضاح رأی نیارود و هیأت وزیران یا وزیر مربوطه در پست خود ابقا می‌شوند و اگر رأی اعتماد ندهند اصطلاحاً گفته می‌شود استیضاح رأی آورد و هیأت وزیران یا وزیر مربوطه از پست خود عزل می‌گردند.

اسطوره^۱

داستان‌ها و افسانه‌هایی که باورها، اعتقادات و گاه خرافات و در مجموع آمیخته‌ای از درست و نادرست را حمل می‌کنند معنای خاص اسطوره است. داستان‌های نیمه حقیقی متافیزیکی و الهام‌بخش حرکت بشر به سمت الگوهای تکرارپذیر.

درباره اسطوره تعاریف بسیار متعددی وجود دارد که در یک دسته‌بندی کلی دو تعریف ارائه شده است:

۱. برخی عالمان، اسطوره را داستانی رمزی دانسته‌اند که ریشه در حقیقت دارد و الگوپرداز، فرهنگ‌ساز و تکرارپذیر است.

۲. گروه دیگر اسطوره را افسانه‌پردازی و خرافه‌گویی و پنداریافی می‌دانند که وسیله بیان رمزی معتقدات و اهداف است و با اهداف خوب و بد ساخته شده و به قصد حکمت‌آموزی یا استعمار توده‌ها پرداخته می‌شود. (ماهنامه رواق هنر و اندیشه، شماره ۱۴، شهریور ۱۳۸۶، ص ۶۱).

اسلام ناب و اسلامی آمریکایی

اصطلاح اسلام ناب و اسلام آمریکایی، دو اصطلاحی است که حضرت امام خمینی قدس سره عمدتاً در سالهای آخر حیات خویش مطرح کردند و در سخنرانی‌ها و پیام‌های مکتوب خود ویژگی‌های این دو اسلام را تشریح نمودند. ایشان در بیان خصوصیات اسلام ناب می‌فرمایند:

اسلامی که غرب و در رأس آن آمریکای جهانخوا و شرق و در رأس آن شوروی جنایتکار را به خاک مذلت خواهد نشاند.

اسلامی که پرچمداران آن پابرهنگان و مظلومین و فقرای جهان‌اند و دشمنان آن ملحدان و کافران و سرمایه‌داران و پول‌پرستان‌اند.

اسلامی که طرفداران واقعی آن همیشه از مال و قدرت بی‌بهره بوده‌اند و دشمنان حقیقی آن زراندوزان حيله‌گر و قدرت‌مندان بازیگر و مقدس نمایان بی‌هنرنده.

اسلام آمیخته با سیاست، اسلام مبارزه و ستیز با جهانخواران، اسلام

دعوت به قیام و مبارزه، اسلام ظلم‌ستیزی و عدم سازش، اسلام تحمل سختی‌ها و مشکلات در راه مبارزه، اسلام حامی و تکیه‌گاه محرومان و مستضعفان و پابرهنگان و اسلام ساده زیستی.

ایشان همچنین ویژگی‌های اسلام آمریکایی را این موارد می‌دانند: اسلام سرمایه‌داری، اسلام مرفهین بی‌درد، اسلام منافقین، اسلام راحت‌طلبان و فرصت‌طلبان، اسلام جدایی دین و سیاست، اسلام سکوت و سازش و تسلیم و فرومایگی در برابر ستمگران و مستکبران، اسلام ملی‌گرایان و لیبرالها و انجمن حجتیه‌ای‌ها، اسلام مقدس‌نماها و متحجرین، اسلام کناره‌گیران و اشکال‌تراشان و آخوندهای درباری و متحجر و در خدمت سیاستهای استعماری. ۱۲.

امپریالیسم^۱

عنوانی است برای قدرتی یا دولتی که بیرون از حوزه ملی خود به تصرف سرزمینهای دیگر پردازد و مردم آن سرزمین‌ها را به زور وادار به فرمانبرداری از خود کند و از منابع اقتصادی و مالی و انسانی آنها به سود خود بهره‌برداری نماید. ۱۳ (به واژه استکبار مراجعه شود).

امنیت ملی^۲

مصونیت نسبی یا مطلق یک کشور از حمله مسلحانه یا خرابکارانه سیاسی یا اقتصادی احتمالی، همراه با وارد کردن ضربه کاری و مرگبار در

---

1. Imperialism

2. National Security

صورت مورد حمله قرار گرفتن. با بررسی تعاریف و نظریه‌های مختلفی که پیرامون امنیت ملی وجود دارد، می‌توان نتیجه گرفت که امنیت ملی به فرآیندهای زیر اطلاق می‌شود:

۱. حفظ تمامیت ارضی، حفظ جان مردم، بقا و ادامه سیستم اجتماعی و حاکمیت کشور (سیاسی، اقتصادی، فرهنگی).
۲. حفظ و ارتقای منابع حیاتی کشور.
۳. فقدان تهدید جدید از خارج نسبت به منافع ملی و حیاتی کشور. ۱۳

انتفاضه^۱

واژه‌ای است عربی از ریشه نفض به معنی جنبش، تکان، لرزش، انقلاب، قیام، قیام علیه رخوت و رکود و حرکت توأم با شتاب. انتفاضه به صورت اسم خاص برای اشاره به قیام خودجوش، مستقل، مستمر و همگانی مردم فلسطین علیه اشغالگران صهیونیست به کار می‌رود که از دسامبر ۱۹۸۷ (آذر ۱۳۶۶) شروع شد و به انقلاب سنگ نیز معروف است؛ زیرا سلاح اصلی مورد استفاده مردم فلسطین، سنگ بود. این امر باعث نگرانی شدید صهیونیست‌ها شده است؛ زیرا یادآور داستان کشته شدن جالوت با سنگ پرتاب شده از فلاخن حضرت داود است و صهیونیست‌ها می‌ترسند تاریخ، تکرار شود و فلسطینی‌ها نیز (همانند غلبه حضرت داود) بر اسرائیل پیروز شوند.

دور دوم انتفاضه که از سپتامبر ۲۰۰۰ شروع گردیده، به انتفاضه الاقصی

مشهور است. ۱۵

انتفاضه، آثار گوناگون ذیل را در عملکرد دولت غاصب اسرائیل به وجود آورده است:

۱. صلح‌خواهی را در بخشی از مردم و در بخشی از بدنه دولت اسرائیل تقویت کرده، تا حدی که مجلس صلح و امنیت در اسرائیل تشکیل شده است. این مجلس می‌کوشد، ثابت کند چشم پوشی تدریجی از مناطق اشغالی (غزه و نوار غربی) به افزایش امنیتی اسرائیل می‌انجامد. ۱۶

۲. دولت اسرائیل برای کنترل و سرکوب انتفاضه به روش‌های خشونت‌آمیز پرداخته است. این موضوع مخالفت افکار عمومی جهانی و انتقادهای ظاهری اروپا و سرانجام کاهش اعتبار و موقعیت بین‌المللی اسرائیل را به دنبال داشته است.

۳. هزینه مقابله با انتفاضه برای اسرائیل تکان دهنده است. به علاوه، انتفاضه به کاهش درآمدهای صنعت توریسم، تنزل سه درصدی تولید ناخالص ملی، کم شدن صادرات از اراضی اشغالی، افزایش تورم، افزایش آمار بیکاری، کاهش ارزش پول ملی، پایین آمدن دستمزدها، کسری تراز بازرگانی و نیز افزایش هزینه‌های نظامی و کاهش روحیه ارتش اسرائیل منجر شده است. ۱۷

انجیل^۱

کتاب آسمانی عیسی مسیح. در زبان انگلیسی معاصر، واژه Gospel معادل انجیل به کار می‌رود که اصل آن در انگلیس باستان Godspell است. این کلمه مرکب از دو واژه انگلوساکسون God و Spell به معنای کلام الهی

1. Gospel

یا املای خداوند است. (به واژه کتاب مقدس نیز مراجعه شود).

انقلاب رنگی^۱

به آن انقلاب مخملی (velvet) یا انقلاب گلی (Flower) نیز می‌گویند، به یک رشته از تحرکات مرتبط با هم و بدون خونریزی اطلاق می‌شود که در جوامع بلوک شرق سابق (پساکمونیستی) در اروپای شرقی، مرکزی و آسیای مرکزی توسعه یافت و احتمالاً در حال نفوذ به دیگر مناطق از جمله خاورمیانه است. در این انقلاب‌ها، هیأت حاکمه این کشورها، جای خود را به حکومت‌های یکسره طرفدار غرب داده‌اند. هدف اصلی این انقلاب‌ها که توسط آمریکا هدایت و رهبری می‌شوند، حذف کامل دو مانع بزرگ استیلای آمریکا بر جهان یعنی چین و روسیه است. از جمله ویژگی‌های مهم این انقلاب‌ها چهار مورد زیر بوده است.

۱. تمام آنها (به جز قرقیزستان) بدون استفاده از ابزار خشونت‌آمیز و طی راهپیمایی‌های خیابانی پیروز شدند.

۲. تمامی این تحرکات با شعارهایی مبتنی بر دموکراسی خواهی و لیبرالیسم انجام گرفتند.

۳. نقش دانشجویان و نهادهای غیردولتی (NGO) در بروز آنها پررنگ بوده است.

۴. تحرکات انقلابی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم مورد حمایت آمریکا و اروپای غربی بود.

مهمترین انقلاب‌های رنگی رخ داده عبارتند از:

---

1. Color revolution

۱. انقلاب ۵ اکتبر سال ۲۰۰۰ در صربستان.
۲. انقلاب گل روز سال ۲۰۰۳ گرجستان.
۳. انقلاب نارنجی سال ۲۰۰۴ اوکراین.
۴. انقلاب گل لاله سال ۲۰۰۵ قرقیزستان. ۱۸.

اورشلیم

یکی از شهرهای فلسطین اشغالی که حرم شریف قدس (شامل مسجد الاقصی و قبة الصخره) در آن قرار دارد. این شهر نزد پیروان سه دین اسلام، مسیحیت و یهود، مقدس شمرده می‌شود. بیشتر ساکنان این شهر فلسطینی هستند که امیدوارند روزی آن را به عنوان پایتخت خود برپا دارند. در حال حاضر اسرائیل این شهر را به طور کامل اشغال کرده و در کنترل خود دارد. برای بعضی‌ها مشتبه شده که اورشلیم را یهودی‌ها ساخته‌اند و چون اولین اقوامی بودند که به این سرزمین رسیدند و این شهر را ساختند، حق مالکیت آن برای قوم یهود است، در حالی که این یکی از اکاذیب تاریخ است.

به شهادت مستشرقین اروپایی و برخی از تاریخ دانان یهود، قبل از ورود قوم یهود به سرزمین فلسطین، اقوام دیگری در آن سرزمین زندگی می‌کردند مانند فلسطینیها؛ اما لقه و کنعانی‌ها که قبل از قوم یهود، از جزیره العرب آمدند و به این سرزمین وارد شدند و شهر قدس توسط رهبر این قبیله بنیان گذاشته شد. جانشین او به نام سالمه یبوسی شهر قدس را توسعه داد و تکمیل کرد و برای اینکه شهر فضیلت‌های اخلاقی و مدینه فاضله تاسیس کرده باشد، آن را به نام اورسالم یعنی شهر سالم نام‌گذاری کرد.

عده‌ای می‌گویند شهر سالم بدون آلودگی اخلاقی بوده است و یک عده می‌گویند سالمه یبوسی آن را به نام خود نامگذاری کرده، چون خودش شهر را تکمیل کرده بود.

بعد از گذشت مدت زمانی و آمدن قوم یهود به این سرزمین و تسلط یهود بر آن، اورشالم و بعد اورشلیم نامیده شد و به تلفظ غربی شد ژورسلیم. این یکی از اکاذیب یهودیها در مورد بنیانگذاری این شهر بوده، در حالی که از زمان حضرت آدم این سرزمین مقدس مسکونی بوده است و حضرت ابراهیم ۴۰ سال پس از بازسازی کعبه ماموریت پیدا کرد آنجا معبد احداث کند. بنابراین مالکیت انحصاری اورشلیم برای یهودیها، یکی از اکاذیب بزرگی است که صهیونیستها برای رسیدن به منافع نامشروع خود آن را عَلم کرده‌اند. (صهیونیسم مسیحی، فرا روایت نو محافظه‌کاری آمریکا، ص ۱۰۴-۱۰۳).

اوشو

در طول تاریخ، همواره به موازات خط راستین انبیای بزرگ و پاک الهی جریانهای غیرمستقیم و کم و بیش انحرافی و غلط وجود داشته است. در سالیان اخیر و با خواست و دخالت قدرت‌های دارای زر و زور و تزویر، بر تعداد آیین‌های ساختگی و انحرافی افزوده شده است. از عرفان‌های سرخ پوستی و غیرالهی و درون‌گرا گرفته تا انواع فرقه‌های شیطان‌پرستی؛ از انحراف در برخی از شرایع آسمانی تا ماتریالیسم الحادی لیبرالیسم، همه و همه گونه‌های رنگارنگ و موافق با برخی از سلیقه‌ها هستند.

یکی از کسانی که در قرن اخیر آغازگر فکری جدید شده است آقای رجنیش یا اوشو است. اوشو فیلسوف معاصر هند در یازده دسامبر ۱۹۳۱ در ایالت مادیا پرادش هند زاده شد. تحصیلاتش را در هند تا درجه استادی فلسفه ادامه داد و سپس به ایراد خطابه و تبلیغ در اقصی نقاط هند پرداخت. در سال ۱۹۸۱ برای معالجه به ایالات متحده آمریکا رفت و پنج سال در آن جا اقامت کرد. در سال ۱۹۸۵ مجدداً به هند رفت و در شهر پونای هند ساکن شد تا در سال ۱۹۹۰ از دنیا رفت.

اوشو هرگز کتابی ننوشته است اما از او ۷۰۰۰ ساعت نوار کاست، و ۱۷۰۰ سخنرانی ویدئویی باقی مانده است. که در بیش از ۶۵۰ جلد کتاب منتشر شده است. ۱۹.

درباره برخی از توصیه‌های اوشو و نحوه زندگی او و پیروانش و چرایی برگشت وی از آمریکا نقل‌های مختلفی ذکر شده است. یکی از خصوصیات این فرقه آن است که تنها ثروتمندان، حق عضویت در آن را دارند و شعارشان نیز از این قرار است.

«ثروتمندان! از ثروت خود بهترین لذت را ببرید!»

رجنیش (اوشو) در دوران اقامت خود در آمریکا سالیانه ۱۵ تا ۴۵ میلیون دلار درآمد شخصی از مریدان ثروتمند آمریکایی خود کسب کرده است. وی در دوران اقامت خود در شهر آنتیلوپ آمریکا، مالک ناوگانی مرکب از ۹۳ دستگاه ماشین گرانتیمت و یک Rolls Royce و یک هواپیمای شخصی شده بود. وی در سال ۱۹۸۵ به دلیل درگیریهای خونین بین مریدان ارشد خود به خاطر اختلافات مالی مرکز و تخلفات وسیع و فساد مالی، از آمریکا اخراج گردید و مجدداً به شهر پونای هند مراجعت کرد و در سال ۱۹۹۰ از

دنیا رفت.

رجنیش در دوران زندگی خود توسط مریدان ثروتمند آمریکایی و اروپایی اش توانست نزدیک به ۶۰۰ مرکز برای فرقه خود در کشورهای مختلف اروپا و آمریکا تأسیس نماید؛ لیکن بعد از مرگ وی تعداد این مراکز به کمتر از بیست مرکز کاهش یافت.

رجنیش در سخنرانی‌های خود اعلام کرد که خدا وجود ندارد و مریدان وی همه، خدا هستند. وی همچنین از مریدان خود می‌خواست تمامی کتب مقدس ادیان را آتش بزنند و با تمامی سنتها و ارزشهای دینی مخالفت نمایند. مریدان رجنیش وی را بهگوان (خدا) می‌نامیدند.

وی به مریدان خود توصیه کرد برای رسیدن به آرامش، حدکثر لذت جنسی را به هر شکل ممکن حاصل نمایند!

اوشو ازدواج را در بین پیروان خود شدیداً ممنوع کرده بود و آن را اسارت کامل و مخالف آزادی می‌دانست و خانواده را یک نهاد فاسد قلمداد می‌کرد و از مریدان خود می‌خواست که با یکدیگر رابطه جنسی آزاد داشته باشند و تأکید می‌کرد که فرزندان که از این روابط به دنیا آیند نباید پدر مشخصی داشته باشند.

در جهان، رجنیش به عنوان آموزگار جنسی (Sexguru) شهرت پیدا کرد چرا که وی نیروانا (Nirvana) یعنی رستگاری را در آزادی کامل در لذات (Kamasutra) در هر نوع ممکن می‌دانست. بر اساس تعلیمات وی تعداد زیادی از مریدان وی هم مواد مخدر مصرف می‌کردند و هم موادمخدر را قاچاق می‌نمودند و شمار زیادی از مریدان زن وی آشکارا به فاحشه‌گری می‌پرداختند. تعدادی از مریدان زن رجنیش در دادگاه‌های هند به دلیل

مورد آزار جنسی قرار گرفتن توسط وی شکایت کردند. امروز هم پیروان رجنیش در هند در باشگاه‌هایی به نام «اوشو» آشکارا لذت‌جویی جنسی را در بین پیروان خود ترویج می‌کنند. شایان ذکر است که رجنیش به سبب ابتلا به بیماری ایدز (AIDS) مرد و در اواخر عمر خود آشکارا اظهار می‌نمود که افکار وی با دین و عرفان هیچ ارتباطی ندارد.

رجنیش ایثار و تمامی ارزشهای اخلاقی و دینی را خلاف آزادی می‌خواند و اعلام می‌کرد آنها هیچ معنی و مفهومی ندارند. وی از مریدان خود می‌خواست که هفته‌ای یک بار حتماً در مرکز وی در شهر پونا یا دیگر مراکز حضور داشته باشند. مهم‌ترین کارهای مریدان وی در مراکز یاد شده شنیدن موسیقی کامجویی از یکدیگر، رقص و گریه و خنده با صدای بلند می‌باشد.

جای تأسف است که در چند سال گذشته تعدادی از کتابهای رجنیش بعد از گزینش و حذف بعضی از مطالب زننده به فارسی ترجمه و در کشورمان منتشر شده است. این کتابها تحت عنوان عرفان شرقی تبلیغ و معرفی می‌شوند. ولی در واقع هدف آنها فقط گمراه نمودن جوانان کشور اسلامی مان می‌باشد. ۲۰

اومانیزم^۱

انسان‌مداری، انسان‌گرایی، مکتب اصالت انسان. نگرش یا فلسفه‌ای که با نهادن انسان در مرکز تأملات خود، اصالت را به رشد و شکوفایی انسان

می دهد.

اومانیسم یکی از مبانی و زیرساختهای مکاتب فلسفی و سیاسی غرب جدید است که از رنسانس به بعد ابداع شده به گونه‌ای که آن را باید از مهمترین شالوده‌های تفکر جدید غرب و مدرنیسم به شمار آورد. ۲۱ به اعتقاد اومانیست‌ها، انسان مرکز هستی و موجود قائم به خود و خودبنیاد است. به عبارت دیگر بشر، اصل و دایره مدار عالم فرض می‌گردد و عقل او که منقطع از وحی است، معلم و راهنمای زندگی بشری خواهد بود. در این تفکر منشأ نهایی ارزشهای اخلاقی و حقایق، آدمی است. ۲۲

ایکائو ICAO^۱

سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری است که برای همکاری بین دولت‌ها در حمل و نقل هوایی و صنعت هواپیماسازی کشوری (نه نظامی) در سال ۱۹۴۷ اعلام موجودیت کرد. مقر اصلی آن در مونترآل کانادا است. هدف اصلی آن توسعه اصول و تکنیک‌های ناوبری و تقویت، توسعه و پیشرفت حمل و نقل هوایی بین‌المللی است به گونه‌ای که ایمنی پروازها تضمین گردد، توسعه راههای هوایی، فرودگاه‌ها و دستگاههای ناوبری تقویت شود و درجه ایمنی پروازها بالا رود. ۲۳

ب-پ-ت

بحران معنا^۱

بحران معنا وضعیتی است که در آن معیارها و شاخص‌های ارزیابی انسان‌ها دچار تلاطم و بی‌ثباتی می‌شود. مراد از بحران معنا، فرو ریختن نظام دانایی و آگاهی انسانها است؛ در این حالت معیارهای داوری ثابتی وجود ندارد یعنی فرد، معیاری ثابت در دست ندارد که رخدادها و مسائل پیش آمده و حق یا باطل بودن آنها را به وسیله آن بسنجد.

بحران معنا، چیزی غیر از بحران معنویت است. چون ممکن است جایی بحران معنا وجود داشته باشد ولی بحران معنویت وجود نداشته باشد. بحران معنا در دنیای کنونی با تحولات و افول مدرنیته غربی پیوند خورده و به ویژه با مطرح شدن پدیده دهکده جهانی و جهانی شدن، شدت یافته است. علت پیدایش بحران معنا در دنیای غرب را چنین بیان کرده‌اند:

به دنبال سیطره یافتن مدرنیته به عنوان یک مکتب و ایدئولوژی فراگیر در غرب و به حاشیه رانده شدن سایر ایدئولوژی‌ها و فرهنگ‌ها، اصول

---

1. Crisis of meaning

مدرنیته (انسان محوری، سکولاریزم، عقلانیت تجربی و محدودیت سعادت بشری در زندگی به سبک غربی) که در طول چند قرن پس از رنسانس شکل گرفته و ذهنیت و نظام معنایی زندگی را به نوعی خاص شکل داده بود، به تدریج متزلزل گردید. یعنی بسیاری از افراد به این باور رسیدند که انسان نمی‌تواند هر کاری را انجام دهد و عقل او قادر به شناخت همه چیز و حل و فصل تمام امور اجتماعی، فردی، سیاسی و... نیست. بنابراین اصول اساسی مدرنیته و در رأس آنها انسان محوری زیر سؤال رفت و دنیای غرب با فقدان یک نظام معنایی مسلط و غالب مواجه شد. در چنین شرایطی انسان غربی آرامش و اطمینان خود را از دست داد و دستخوش بحران معنا گردید.

برخورد تمدن‌ها^۱

نظریه برخورد یا جنگ تمدن‌ها نظریه‌ای است که توسط ساموئل هانتینگتون در سال ۱۹۹۳ مطرح گردید. بر اساس این نظریه هانتینگتون نه تنها پایان جنگ سرد را پایان مناقشات ایدئولوژیک نمی‌داند، بلکه آن را سرآغاز دوران جدید برخورد تمدن‌ها می‌انگارد و براساس آن، بسیاری از حوادث و رخداد‌های جاری جهان را به‌گونه‌ای تحلیل می‌کند تا در جهت تحکیم انگاره‌ها و فرضیات نظریه جدیدش قرار گیرند.

وی تمدن‌های زنده جهان را به هفت یا هشت تمدن بزرگ تقسیم می‌کند (تمدن‌های غربی، کنفوسیوسی، ژاپنی، اسلامی، هند، اسلاو، ارتدکس، آمریکای لاتین) و خطوط گسل میان این تمدن‌ها را منشاء درگیری‌های

1. Clash of civilization

آینده می‌بیند. به اعتقاد وی تقابل تمدن‌ها، سیاست غالب جهانی و آخرین مرحله تکامل درگیری‌ها در جهان است و خطوط گسل موجود بین تمدن‌های امروز، جایگزین مرزهای سیاسی و ایدئولوژیک دوران جنگ سرد شده است و این خطوط، جرقه‌های ایجاد بحران و خونریزی است.

همچنین خصومت هزار و چهارصد ساله اسلام و غرب در حال افزایش است و روابط میان دو تمدن اسلام و غرب، آستن بروز حوادثی خونین است. بر اساس این نظریه «پارادایم برخورد تمدنی» مسائل جهانی را تحت الشعاع قرار می‌دهد و در عصر نو، صف آرای‌های تازه‌ای بر محور تمدن‌ها شکل می‌گیرد و سرانجام، تمدن‌های اسلامی و کنفوسیوسی در کنار هم و در مقابل تمدن غرب قرار می‌گیرند. خلاصه این که کانون اصلی درگیری‌ها در آینده، بین تمدن غرب و اتحاد جوامع کنفوسیوسی شرق آسیا و جهان اسلام خواهد بود. ۲۳

نظریه برخورد تمدن‌ها، از بدو انتشار، با واکنش‌های گسترده‌ای در محافل فکری، مذهبی، فرهنگی و سیاسی جهان، روبه‌رو شده است.

هانتینگتون با طرح این نظریه، موجب شد تا سیاست‌های بین‌المللی، اهداف، تحلیل‌ها و ارزش‌های در حال شکل‌گیری آن، مورد بازاندیشی قرار گیرند و پژوهش‌گران علم روابط بین‌الملل نیز در تحلیل اوضاع جدید جهانی، در صدد ارائه نظریات نو برآیند؛ هر چند که تاکنون در تلاش برای ارائه جایگزینی برای نظریه هانتینگتون، موفق نبوده‌اند.

با وجود نقدهای متعددی که درباره نظریه برخورد تمدن‌ها منتشر شده است، هانتینگتون همچنان بر دیدگاه بدبینانه خویش، درباره آینده روابط بین تمدن‌ها، تأکید می‌کند و از شکست دولت - ملت، به عنوان واحد

اصلی روابط بین‌الملل، تشدید تنش‌های ناسیونالیستی، گرایش فزاینده به درگیری، افزایش سلاح‌های کشتار جمعی و رشد بی‌نظمی در جهان، سخن می‌گوید. هانتینگتون از رهبران غربی می‌خواهد که بکوشند تا کیفیت تمدن غربی را بازسازی و نگهداری نمایند. وی، این مسئولیت را بیش از آن که متوجه اروپا بداند، متوجه آمریکا می‌داند. از نگاه او، برای حفظ تمدن غربی، تعقیب و تحقق اهداف زیر، اجتناب‌ناپذیر است:

الف) دستیابی به همگرایی سیاسی، اقتصادی و نظامی بیشتر و هماهنگ کردن سیاست‌ها، با این هدف که کشورهای متعلق به تمدن‌های دیگر، اختلافات خود را با کشورهای غربی حل کنند.

ب) پذیرش جایگاه روسیه، به عنوان کشور کانونی آیین ارتودوکسی و یک قدرت محلی عمده، با منافع مشروع، در حفظ امنیت مرزهای جنوبی خود.

ج) ادغام کشورهای غربی اروپای مرکزی در اتحادیه اروپایی و ناتو؛ یعنی کشورهای گروه ویسگراد، جمهوری‌های حوزه بالتیک، اسلوونی و کرواسی.

د) کمک به غربی شدن آمریکای لاتین تا حد امکان و ایجاد پیوندهای نزدیک‌تر بین کشورهای آمریکای لاتین با غرب.

ه) محدود کردن گسترش قدرت نظامی متعارف و غیرمتعارف کشورهای مسلمان و چین.

و) کند کردن شتاب دور شدن ژاپن از غرب و نزدیک شدن این کشور به چین.

ز) حفظ برتری فنی و نظامی غرب بر تمدن‌های دیگر.

با تحقق این اهداف که تحقق بخشی از آنها آغاز شده، دیگر فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، باید نابود شوند و یا به اطاعت محض غرب، تن در دهند. فراهم آوردن چنین نظمی، تنها سفیدپوست‌های غربی را شایسته تکریم می‌داند. ۲۵.

بمب اتمی^۱

بمب اتمی بمبی است که در آن در اثر واکنش‌های زنجیره‌ای کنترل نشده، ناگهان تعداد بی‌شماری هسته اتم شکافته (Fision) می‌شود و مقدار عظیمی انرژی در کسری از ثانیه رها می‌شود. برای ایجاد چنین انفجاری، اورانیوم ۲۳۵ یا پلوتونیوم ۲۳۹ خالص لازم است.

علاوه بر آن باید مقدار حداقلی از مواد شکافت‌پذیر که «جرم بحرانی» نامیده می‌شود در دسترس باشد تا انفجار صورت گیرد. جرم بحرانی در اورانیوم ۲۳۵، ۲۳ کیلوگرم و در پلوتونیوم ۲۳۹، ۵/۶ کیلوگرم است (به بزرگی یک توپ تنیس).

در انفجار بمب اتمی جرم فوق‌العاده اندکی از ماده در عرض چند میلیاردیم ثانیه به انرژی عظیم و غول‌آسایی تبدیل می‌گردد و جهنمی از آتش و تخریب ایجاد می‌کند. مثلاً در بمب اتمی هیروشیما ژاپن، یک گرم ماده به انرژی تبدیل شد و ۲۰۰/۰۰۰ انسان را به کام مرگ فرو برد و تخریب‌های عظیمی بر جای گذاشت. قدرت انفجاری این بمب معادل ۲۰/۰۰۰ تن TNT بود.

عارضه دیگر بمب‌های اتمی، آلودگی سرزمین‌های مورد اصابت به

1. Atomic bomb

وسیله مواد رادیواکتیو است که صدها سال بر روی نسل انسانها، جانوران و گیاهان آثار بسیار زیانباری برجای خواهد گذاشت و باعث به دنیا آمدن جانداران ناقص الخلقه، همراه با اختلالات ژنتیکی زیانبار در گیاهان، جانوران و انسانها است. ۲۶

بمب هیدروژنی^۱

در بمب هیدروژنی با ایجاد یک انفجار اورانیومی یا پلوتونیومی، دمایی معادل چندین میلیون درجه سانتیگراد ایجاد می‌شود و به دنبال آن ایزوتوپ‌های هیدروژنی که در بمب به کار رفته‌اند، در این شرایط با یکدیگر جوش خورده (Fusion) و به هلیوم تبدیل می‌شوند و انرژی غیرقابل وصفی را آزاد می‌سازند. بنابراین در این نوع بمب، ترکیبی از شکافت هسته‌ای (Fission) و همجوشی هسته‌ای (Fusion) به کار رفته است. بزرگترین بمب هیدروژنی که تاکنون برای آزمایش، منفجر شده معادل ۵۸ مگاتن (۵۸ میلیون تن) TNT قدرت انفجاری داشته که حدود ۳/۰۰۰ برابر قدرت انفجاری بمب اتمی هیروشیما است. ۲۷

بودجه^۲

سندی است مشتمل بر درآمدها و مخارج یک مؤسسه یا سازمان یا دولت که برای یک دوره معین (مثلاً یکسال) به تصویب بالاترین مقام صلاحیت‌دار آن سازمان رسیده باشد.

1. Hydrogenic bomb

2. Budget

بوروکراسی^۱

دستگاه اداری که بر طبق نظام و مقررات معین امور جاری مؤسسه‌ای (وزارت‌خانه، شرکت و...) را اداره می‌کند و هدف‌های آن را پیش می‌برد؛ وجود مقررات حقوقی برای امور؛ وجود دستگاه اداری و وظیفه معین برای هر یک از کارکنان دستگاه.

اهمیت قدرت و مقام به جای قدرت فرد و نگهداری سازمان یافته اسناد و موارد از ویژگی‌های مهم بوروکراسی است. کند شدن کارها در چنبره مقررات زائد و سلسله مراتب و سوءاستفاده از قدرت مقام و... و در یک کلام «اداره‌بازی» از مهمترین جنبه‌های منفی بوروکراسی است. ۲۸

بهره هوشی IQ^۲

اساس آزمونهای هوش امروزی که توانایی‌های ذهنی فرد (از قبیل توانایی‌های کلامی، تجسم فضایی، درک ریاضی، توانایی استدلال و درک انتزاعی و...) را اندازه‌گیری می‌کند، آزمون‌های هوشی است که توسط آلفرد بینه (Binet) و سیمون (Simon) در اوایل قرن بیستم برای آموزش و پرورش فرانسه تهیه گردید. این آزمونها بعدها توسط ترمن و همکارانش در دانشگاه استنفورد ترجمه شد و تا سال ۱۹۸۵ بارها تجدید نظرهایی در آن صورت گرفت. امروزه آزمون‌های استاندارد شده استنفورد - بینه برای سنجش توانایی ذهنی کودکان استفاده گسترده‌ای یافته است. در این آزمونها، بهره هوشی فرد، پس از پاسخ‌گویی وی به سؤالات متعددی که

1. Bureaucracy

2. Intelligence quotient

جنبه‌های مختلف توانایی‌های ذهنی وی را به عنوان سن عقلی او می‌سنجد، از فرمول زیر محاسبه می‌شود و به عنوان هوش‌بهر یا بهره هوشی (IQ) فرد گزارش می‌گردد.

$$IQ = \frac{\text{سن عقلی}}{\text{سن تقویمی}} \times 100$$

پاپ

رهبر کاتولیک‌های جهان؛ پاپ به زبان یونانی به معنای «پدر» و تلفظ فرانسوی آن پاپ (Pope) است.

تاکنون بیش از ۲۶۰ پاپ رهبری مسیحیت کاتولیک را بر عهده داشته‌اند؛ تعدادی پاپ معارض نیز وجود داشته‌اند که آنان را «ناپاپ» (antipope) می‌نامند. پاپ یا ناپاپ بودن چند تن نیز مورد اختلاف است. برخی اوقات پاپ‌ها علاوه بر صلیبی که پیوسته بر گردن داشته‌اند، به نشانه رهبری دینی و دنیوی، دو شمشیر بر کمر می‌بسته‌اند و این در حالی است که در تاریخ، هیچ پادشاهی رانمی‌شناسیم که دو شمشیر بر کمر بسته باشد.

گروهی از پاپ‌ها نیز مانند سایر رهبران، پارسا، جمعی متوسط الحال و عده‌ای نیز فاسد بوده‌اند. به عنوان مثال در سال ۸۹۶م. پاپ استفان ششم دستور داد جنازه پاپ اسبق به نام فرموسوس را که چند ماه از مرگش می‌گذشت، از قبر بیرون کشیدند و آن را در دادگاهی روی صندلی متهمان قرار دادند و محاکمه‌اش کردند. سپس آن را مثله کردند و تکه‌های آن را در رود تیبر شهر روم انداختند. پس از چندی، راهبی آنها را جمع کرد و به خاک سپرد. جنایات و فسق و فجور پاپ الکساندر ششم (زمان پاپی ۱۴۹۲-۱۵۰۳) نیز در تاریخ معروف است.

منصب پاپی مدت ندارد و مادام‌العمری است، هنگامی که پاپ از دنیا

می‌رود، اسقفان برجسته که «کاردینال» نامیده می‌شوند، برای انتخاب پاپ بعدی در واتیکان گرد می‌آیند و به مشورت و رأی‌گیری مشغول می‌شوند. هر گاه نصاب لازم برای انتخاب پاپ به دست آمد، کاغذهای رأی را همراه کاه می‌سوزانند و دود سفیدی را از دودکشی مخصوص بیرون می‌دهند تا خبرنگاران و سایر مردم از انتخاب پاپ جدید آگاه شوند.

لحظاتی بعد، یکی از کاردینال‌ها روی بالکن ظاهر می‌شود و نخست این جمله را به زبان لاتینی می‌گوید: «Habemus Papam» یعنی «ما پاپ داریم» و پس از آن، پاپ جدید را معرفی می‌کند. سپس خود پاپ منتخب ظاهر می‌شود و برای حاضران دست تکان می‌دهد. اما هر گاه نصاب لازم به دست نیاید، کاغذهای رأی را با علف می‌سوزانند و دود خاکستری رنگی را از دودکش مخصوص بیرون می‌دهند تا خبرنگاران و مردم بدانند که هنوز پاپی انتخاب نشده است و رایزنی‌ها ادامه دارد.

هزار سال است که پاپ‌ها پس از انتخاب، اسم خود را عوض می‌کنند. در این مدت، ۲۳ تن از پاپ‌ها «ژان» و ۶ تن از ایشان «پل» نامیده شده‌اند. پاپ ژان بیست و سوم در سال ۱۹۶۳ درگذشت و پاپ پل ششم جای او را گرفت. پس از درگذشت این پاپ در سال ۱۹۷۸، پاپ بعدی برای نخستین بار اسم مرکب «ژان پل اول» را برگزید به این معنا که وی تصمیم دارد برنامه‌های دو پاپ قبل را دنبال کند. ولی این پاپ پس از ۲۸ روز از دنیا رفت و کاردینال لهستانی کارل ویتولا (Karol Wojtyla) (متولد ۱۹۲۰) که پس از وی در همان سال ۱۹۷۸ به پاپی برگزیده شد، برای احترام به آرمان‌های سه پاپ قبلی، نام «ژان پل دوم» بر خود نهاد. ژان پل دوم یکی از پاپ‌های بسیار موفق کلیسای کاتولیک بود که در طی ۲۷ سال رهبری، بیش

از یکصد سفر رسمی به کشورهای مختلف داشت. همچنین از سال ۱۵۲۲ که منصب پاپی عملاً در انحصار ایتالیایی‌ها بود، وی نخستین پاپ غیرایتالیایی بود. پاپ ژان پل دوم در سال ۲۰۰۵ فوت کرد و پاپ بندیکت شانزدهم به عنوان جایگزین وی انتخاب گردید.

نشیب و فراز قدرت پاپ‌ها و شه‌ریاران مسیحی و نزاع‌های ناشی از آن بخش مهمی از تاریخ قرون وسطی است. ۲۹

پارادایم^۱

سرمشق فکری، الگوی نظری و فکری، مجموعه‌ای از پیش فرضها در زمینه‌ای خاص که به تشکیل یک نظریه کمک می‌کند.

پایان تاریخ

پایان تاریخ، نظریه‌ای است که از سوی فرانسیس فوکویاما، معاون وقت بخش برنامه‌ریزی سیاسی وزارت خارجه آمریکا در سال ۱۹۸۹م. در نشریه منافع ملی مطرح شد. وی نظریه خود را نخست به صورت مقاله و سپس با انتشار کتابی تحت عنوان «پایان تاریخ و آخرین انسان» در سال ۱۹۹۲ مطرح ساخت. به اعتقاد وی، لیبرال دموکراسی، شکل نهایی حکومت در جوامع بشری است و تاریخ بشریت، مجموعه‌ای منسجم و جهت‌دار است که بخش اعظمی از جامعه بشری را به سوی لیبرال دموکراسی سوق می‌دهد.

فوکویاما، در تشریح نظریات خود، چنین ابراز می‌دارد:

«پایان تاریخ، زمانی است که انسان به شکلی از جامعه انسانی دست یابد که در آن، عمیق‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای بشری، برآورده شود و چنین اتفاقی در غرب و در نظام لیبرال دموکراسی، افتاده است. به بیان دیگر، بشر، امروزه به جایی رسیده که نمی‌تواند دنیایی متفاوت از جهان کنونی را تصور کند؛ زیرا هیچ نشانه‌ای از امکان بهبود بنیادی نظم جاری، وجود ندارد».

فوکویاما معتقد است که در طول چند سده گذشته، همگام با پیروزی لیبرال دموکراسی بر رقبای ایدئولوژیک خود - نظیر سلطنت موروثی، فاشیسم و جدیدتر از همه کمونیسم - در سراسر جهان، اتفاق نظر مهمی درباره مشروعیت لیبرال دموکراسی، به عنوان تنها نظام حکومتی موفق به وجود آمد. از این رو، لیبرال دموکراسی، ممکن است نقطه پایان تکامل ایدئولوژیک بشریت و آخرین شکل حکومت بشری باشد و در این صورت، پایان تاریخ، اتفاق می‌افتد. در واقع، شکست کمونیسم، دلیل پیروزی ارزش‌های لیبرال دموکراسی غربی و پایان درگیری‌های ایدئولوژیک است.

وی، سپس چنین می‌گوید: «من قائل به پایان یافتن تاریخ هستم؛ زیرا تاریخ به مثابه یک فرآیند منسجم و متحول است که وقوع آن، با توجه به تجربه همه مردمان، در همه زمان‌ها، ممکن است اتفاق بیفتد».

فوکویاما، این نظریه را پس از شکست کمونیسم، مطرح کرد و گفت: «تاریخ جهان، به هدف و پایان خود رسیده و دموکراسی لیبرال به عنوان تنها ساختار سیاسی، ابقا شده است». او، سقوط کمونیسم را نه تنها عامل بقای جهان سرمایه‌داری می‌داند، بلکه موجب رسیدن به هدف نهایی و

پایانی خود، یعنی همان لیبرال دموکراسی، ارزیابی می‌کند.

در این نظریه، فوکویاما در پی آن است که چگونه می‌توان نهادها و ارزش‌های غربی را به‌گونه‌ای مطلوب، به جهان غیرغرب تعمیم داد و تثبیت کرد. نظریه فوکویاما، نظریه مشروعیت‌بخشی به الگوها، اندیشه‌ها، برداشت‌ها، کردارها و ساختارهای غربی، در سراسر جهان است. بر پایه این نظریه، تولید کالای مطلوب، تنها از ارزش‌ها و نهادهای غربی ساخته است.

پایان تاریخ، بیش از آن که برتری‌های کمی و کیفی کالاهای مادی و غیرمادی غرب را مطرح کند، برتری ذهنی آن را مطرح نموده است و در این بین، تنها کشورهای اندکی در جهان - چون ایران - با پشتوانه‌ای پربار از اندیشه اسلامی، در مقابل اندیشه‌های سلطه‌گرایانه‌ای چون پایان تاریخ و مصداق عینی آن، یعنی جهانی شدن اندیشه آمریکایی، ایستاده‌اند. ۳۰

با وجود آن که نظریه پایان تاریخ فوکویاما یکی از پایه‌های فکری نئومحافظه‌کاران (بوش و دار و دسته‌اش) به شمار آمد و در ترسیم سیاست خارجی آمریکا پس از حادثه ۱۱ سپتامبر نقش فعالی ایفا کرد ولی کتاب جدید فوکویاما که در سال ۲۰۰۶ منتشر شد آسیب‌سختی به گروه محافظه‌کاران جدید وارد آورد و مبانی آنان را زیر سؤال برد.

وی در این کتاب اعلام کرد: حرکت نئومحافظه‌کاران به عنوان یک پدیده سیاسی و موجودیت فکری به چیزی تبدیل شد که از این پس نمی‌تواند آن را تأیید کند. بنابراین با گذشت بیش از یک دهه از انتشار کتاب «پایان تاریخ و آخرین انسان» فوکویاما از تناقض‌های بین‌اندیشه و تفکر لیبرال دموکراسی و نیاز به یک آلترناتیو سخن به میان آورد و در بیان تئوری مشهور «پایان تاریخ» خود، تردید، اعلام کرده است.

پروتکل‌های دانشوران صهیون

پروتکل‌های ۲۴ گانه دانشوران صهیون که در اولین کنگره صهیونیست‌ها در شهر بال سوئیس در سال ۱۸۹۷ ارائه شد، خط مشی و دکترین برتری‌سازی فرهنگی - سیاسی - اقتصادی صهیونیسم را ترسیم می‌کند. چکیده پروتکل‌های ۲۴ گانه دانشوران صهیون، چنین است:

۱. توده مردم وحشی است.
۲. به اعتقاد ما حق یعنی اعمال زور.
۳. ما به مرگ و میر و کشتار غیر یهودیان فکر می‌کنیم.
۴. هیچ گونه محدودیتی برای حوزه فعالیت‌های ما وجود ندارد.
۵. هر گونه ابتکار و خلاقیتی را که به سود ما نباشد، نابود می‌کنیم.
۶. غیر یهودیان گله گوسفندانند و ما گرگ‌های این گله هستیم.
۷. اهمیت خانواده و نقش تربیتی آن را در میان غیر یهودیان از بین می‌بریم.
۸. باید مطالب ضد و نقیض در بین مردم پخش کنیم.
۹. در میان توده مردم حسد، نفرت و زیاده خواهی ایجاد می‌کنیم.
۱۰. جهت دادن به فکر و اندیشه مردم غیر یهودی به کمک سخن پردازی و تئوریهای وسوسه انگیز، کار متخصصان و مدیران ما است.
۱۱. ما طوری مردم را به جان هم انداخته ایم که همه به همدیگر بدگمانند.
۱۲. هدف ما دستیابی به یک قدرت جهانی است.
۱۳. ما باید دولت‌های غیر یهودی را مجبور کنیم که در جهت خواسته‌های ما قدم بردارند.

۱۴. عامل اصلی موفقیت ما در امور سیاسی، پنهان کاری است.
۱۵. ما باید آنقدر غیر یهودیان را به مسائلی چون پیشرفت سرگرم کنیم تا سرانجام از فهم هر مسئله ای اظهار عجز کنند.
۱۶. روش مهار کردن فکر را به وسیله سیستمی که به سیستم دروس عینی معروف است و هدف آن مبدل کردن غیر یهودیان به آدم‌های بی فکر، بی خرد و مطیع که منتظرند دیگران برایشان فکر کنند و عقائدشان را شکل بدهند، انجام می‌دهیم.
۱۷. اگر در رابطه هایمان دست روی حساسترین عصب ذهن آدمیان بگذاریم، خیلی زود به پیروزی خواهیم رسید و این اعصاب حساس ذهن آدمی، عبارتند از زر اندوزی، مال پرستی و تنوع طلبی در ارضاء نیازهای مادی. هر یک از این خواسته‌ها به تنهایی می‌تواند آدمی را تسلیم ما کند.
۱۸. برای آنکه بتوانیم صنعت غیر یهودیان را به کلی نابود کنیم علاوه بر انحصار طلبی تجمل پرستی را رایج می‌کنیم و نیازهای کاذب مردم را افزایش می‌دهیم.
۱۹. مرگ برای همه یک امر اجتناب ناپذیر است. آنهایی که مانع انجام برنامه‌های ما می‌شوند بهتر است که مرگشان را جلو بیاوریم و آنها را نابود کنیم.
۲۰. ما جوانان مسیحی را در دریایی از افکار شاعرانه غرق می‌کنیم و آنها را بر اساس تئوریه‌ها و اصولی که آنها را غلط می‌پنداریم تربیت می‌کنیم تا بتوانیم آنان را به فساد بکشانیم.
۲۱. جوامعی که ما اخلاقیات را در آنها از بین برده ایم وجود خدا را نفی می‌کنند و از میان آنها شعله‌های آتش هرج و مرج طلبی (آناشیسیم) به هر

سوزبانه می‌کشد.

۲۲. کانسرواتیسم (محافظه کاری) که حکمای اندیشمند ما آن را عامل هدایت و پرورش فکر تمام بشریت می‌دانند قبل از هر چیز باید جزء برنامه آموزشی باشد.

۲۳. همه ادیان باید از بین بروند بجز دین ما. ریشه هر گونه عقیده ای باید از بیخ و بن کنده شود حتی اگر این کار به انکار خدا بیانجامد.

۲۴. کسی نباید اعتقادات واقعی مذهب ما را مورد بررسی قرار دهد هیچ کس جز خودمان نباید از کار دینمان سر در بیاورد. ۳۱

پست صهیونیسم^۱

پست صهیونیسم یک اعتراض یهودی است، که بر پایه آن، برخی از یهودیان، صهیونیست را از بعد مذهبی و غیرمذهبی رد می‌نمایند. پست صهیونیست‌ها، اساس اندیشه‌های خود را بر برقراری صلح گذاشته‌اند، این اندیشه ابتدا در میان روشنفکران و نویسندگان شکل گرفت، اما این فکر، در حال حاضر در میان دولت مردان یهود نیز در حال جا باز کردن است.

پست صهیونیست‌ها، به دنبال سرزمین موعود نیستند، آن‌ها معتقدند: تجمع یهودیان در هر جای دیگر نیز، امکان‌پذیر است و یهودیان می‌بایست به جای برتری طلبی، راه برتری اقتصادی را در پیش گرفته، و در مقام گسترش سلطه اقتصادی باشند. یهودیانی که صهیونیسم را از بعد مذهبی و غیرمذهبی رد می‌کنند، به سه دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از: یهودیان ارتدوکس، اصلاح‌طلبان و مخالفان صهیونیسم از بعد مذهبی.

برخی از یهودیان ارتدوکس، مانند: گروه نتوری کارتا، جنبش صهیونیسم را، جنبش غیرمذهبی می‌دانند و معتقدند که رهبران سیاسی صهیونیسم با آن که خود به یهودیت ارتدوکسی اعتقادی ندارند و حتی بسیاری از آنان، از منکران خدا هستند و هیچ اعتنایی به احکام دینی نمی‌کنند، دین را به عنوان یک ابزار کارآمد، در راه دستیابی با اغراض سیاسی خود، بهانه کرد و آن را هم چنین، ابزاری برای ترغیب گروه‌های یهودی، به مهاجرت به فلسطین قرار داده‌اند. صهیونیسم از یهود، امتی نژادپرست و غیرمذهبی می‌سازد، که این موضوع با تعالیم مذهب یهود، در تعارض است.

ارتدوکس‌ها، خواهان تشکیل یک امت به تمام معنا مذهبی می‌باشند که هویتش، با اجرای اوامر و نواهی خداوند مرتبط باشد. این یهودیان، جنبش صهیونیسم، را جنبش مسیحایی دروغین می‌دانند، که با اراده خداوند به ستیز پرداخته است.

به نظر آنها، صهیونیسم، باید یهود را به صبر و انتظار و بردباری دعوت کند، تا خداوند به آنها اجازه بازگشت دهد، در واقع خداوند، آنها را به دست گرفتن زمام امور و بازگشت به فلسطین، برای سکونت در آن دعوت نمی‌کند.

اصلاح‌طلبان بر این باورند که صهیونیسم، یهود را از جنبه‌های مذهبی تهی کرده و تنها در صدد بازگشت به گذشته پرشکوه یهود است. بسیاری از اصلاح‌طلبان عقیده دارند، صهیونیسم با عملکرد خود، باعث شده است که در وجدان یهودیان اقامه شعائر صهیونیسم، جای خداوند و وفاداری به آن و حمایت از او را بگیرد. الکساندر شندلر، یکی از خاخام‌های اصلاح طلب

می‌گوید: یهود در حال حاضر تصور می‌کند، اسرائیل معبد آنها و رئیس دولت آن، بزرگ‌خاخام‌های آنها است. به علاوه، یکی از خاخام‌های دیگر، صهیونیسم را مانند گوساله طلایی توصیف کرده و می‌گوید: در حال حاضر بت پرستی، جای خداپرستی حقیقی را گرفته است.

مخالفان صهیونیسم در بعد مذهبی، کسانی هستند که یا لیبرال هستند یا کمونیسم، آنها در این دیدگاه اشتراک نظر دارند که می‌توان مشکل یهود را در جوامع غرب، یا از طریق افزایش لیبرالیسم در جامعه یا از طریق قوانین اشتراکی و سوسیالیستی حل کرد. این گروه که صهیونیسم را رد می‌کنند، در جوامع غرب در اقلیت قرار دارند، اما روز به روز، رو به افزایش هستند.

پسا صهیونیسم به شکل دیگری هم ظهور کرده و آن این که برخی از یهودیان به این سو رفته‌اند که صهیونیسم به آنها مربوط نیست، و مسأله‌ای است، وابسته به شهرک‌نشینان صهیونیسم، یا برخی از یهودیان که به دنبال وطن جدیدی برای خود هستند. پس می‌توان گفت: عدم توجه به صهیونیسم، دیدگاه غالب یهودیان در جهان است و بسیاری از بزرگان با فرهنگ و تحصیل کرده یهود در جهان، به این دیدگاه وابسته‌اند. ۳۲

پست مدرنیسم^۱

فرا تجددگرایی، فرانوگرایی. پست مدرنیسم اصطلاحی است برای توصیف بعضی از گرایشها و نظریه‌ها در زمینه فلسفه، علم، معرفت، سیاست، ادبیات، هنر و... که وجه مشترک همه آنها، واکنش نسبت به بحرانهای مدرنیته و به نقد کشیدن مدرنیسم و آرمانهای آن است.

1. Post modernism

خصوصیت بارز این گرایش که در اواخر دهه ۶۰ از قرن بیستم عمدتاً از فرانسه سر بر آورد، در این است که مدرنیته و مؤلفه‌ها و آرمانهای آن را با نقد و چالش و تردید جدی مواجه کرده است. رویکرد پست مدرنیسم به‌طور مشخص با مؤلفه‌های مدرنیسم مثل علم‌گرایی، تجربه‌گرایی، عقل‌گرایی، انسان محوری و... در ستیز قرار می‌گیرد و آنها را مسئول خرابیها و خسارتهای انسانی عصر حاضر می‌داند. ۳۳

پلورالیسم^۱

کلمه پلورالیسم در لغت به معنی تکثر، تعدد و کثرت‌گرایی است. پلورالیسم در حوزه‌های مختلف، معانی ویژه‌ای دارد که برخی از آنها عبارتند از:

پلورالیسم اجتماعی

همزیستی مسالمت‌آمیز پیروان ادیان آسمانی مختلف در کنار یکدیگر. بر این اساس پیروان ادیان مختلف در هر کشور، می‌توانند آزادانه به انجام دادن فرائض و مناسک دینی خود بپردازند. البته در صورتی که یک دین در کشوری در اکثریت باشد پیروان اقلیت‌های دیگر باید خطوط قرمز و قوانین حکومتی آن کشور را رعایت کنند.

پلورالیسم اخلاقی

پذیرش تکثر در مرام‌های اخلاقی در پرتو تغییر مختصات جغرافیایی و زمان. اینها معتقدند ارزشهای اخلاقی در هر زمان و مکانی می‌توانند رنگ و شکل عوض کنند و تنوع داشته باشند.

پلورالیسم دینی

حقانیت تمام ادیان در عرض یکدیگر به گونه‌ای که هیچ دینی بر دین دیگر امتیاز و برتری ندارد.

پلورالیسم معرفتی

مهمترین نوع پلورالیسم که با رویکردهای بسیار متنوع عرضه شده پلورالیسم معرفتی است. از انکار اساس حقیقت گرفته تا نقص دائمی هر نوع شناخت، مواجهه افراد با ضلعی از اضلاع حقیقت و... در شدیدترین نوع آن معتقدند هر نوع شناختی در بردارنده نوعی شکاکیت و نسبی‌انگاری است. ۳۳

پنتاگون^۱

ساختمان بزرگ وزارت دفاع آمریکا که به شکل ۵ ضلعی است و در شهر واشنگتن واقع است.

پول‌شویی

نخستین بار فردی به نام آکاپون گروهی به نام آکاپونها تشکیل داد که به زور از مردم اخاذی می‌کردند. آنان برای پنهان کردن شیوه عمل خود، رختشویی‌خانه‌ای تأسیس کرده و وانمود می‌کردند که درآمد خویش را از این راه به دست می‌آورند و نه از راه نامشروع. اصلاح پول‌شویی اینگونه شکل گرفت.

به مجموعه فرایندهایی که برای مشروعیت بخشیدن به درآمدهای ناشی

---

1. Pentagon

از اعمال خلاف قانون و غیر مشروع صورت می‌گیرد، پول شویی می‌گویند. به عبارت دیگر پول‌های کثیف ناشی از اعمال خلاف در بدنه اقتصاد تزریق می‌شوند. انواع پول‌هایی که می‌تواند به صورت نامشروع در جامعه حاصل شود به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱. پول‌های خاکستری: درآمدهای حاصل از فروش کالا یا انجام دادن کارهای تولیدی است ولی از نظارت دولت پنهان می‌ماند و معمولاً برای فرار از مالیات صورت می‌گیرد.

۲. پول‌های سیاه: درآمدهای حاصل از قاچاق کالا است.

۳. پول‌های کثیف یا آغشته به خون: که مربوط به نقل و انتقال مواد مخدر یا جنایات منجر به قتل و ترور است.

شیوه‌های تطهیر پول بسیار متفاوت است. از معمولی‌ترین روشها، سرمایه‌گذاری پول‌های بدست آمده در بانک‌ها، بنگاه‌های تولیدی - تجاری، بازار سهام و اوراق قرضه، بازار طلا و الماس و شرکت در مزایده‌های اجناس هنری و کالاهای قدیمی و انتقال پول به کشورهای دارای مقررات بانکی آزاد مثل سوئیس است. پس از مدتی این پول‌ها با پول‌های تمیز (که از راه قانونی و مشروع به دست آمده) مخلوط می‌شود به طوری که دیگر شناسایی منبع درآمد پول غیرممکن می‌شود. بنابر آمار ارائه شده، حجم پول تطهیر شده در سال ۱۹۹۶ در جهان حدود ۱/۵ تریلیون دلار بوده است.

تثلیث^۱

یکی از اصول مسیحیت است که بر اساس آن مسیحیان معتقدند از ازل، الوهیت و خدائیت را سه شخص با هم و همزمان داشته‌اند؛ این سه شخص عبارتند از پدر، پسر و روح القدس، یعنی مسیحیت از یک سو خداوند را واحد می‌داند و از سوی دیگر برای ذات او سه جلوه (یا اقنوم) قائل است. ۱. خدای پدر (ابّ) که خالق جهان است ۲. خدای پسر (ابن) که همان مسیح است. ۳. خدای روح القدس که خدای فعال است و در دل بندگان، حیات می‌دمد.

کلمه «تثلیث» هرگز در کتاب مقدس مسیحیان وارد نشده است و نخستین کاربرد شناخته شده آن در تاریخ مسیحیت به سال ۱۸۰م. باز می‌گردد.

نویسندگان عهد جدید عادت دارند خدا را پدر بنامند. این اصطلاح از یهودیت آمده است. به گزارش انجیل‌ها، عیسی به شاگردان خود تعلیم داد که در دعاهای خویش، خدا را پدر آسمانی بخوانند (متی ۶: ۹) و گفت: «نزد پدر خود و پدر شما و خدای خود و خدای شما می‌روم» (یوحنا ۲۰: ۱۷). غالباً، عهد جدید روح القدس را روح خدا می‌نامد. مفهوم روح القدس در مسیحیت با مفهوم آن در اسلام تفاوت دارد. از دیدگاه سنت مسیحی و کتاب‌های مقدس، روح القدس، فرشته خدا یا آفریده‌ای از آفریدگان و جدای از خدا نیست. به عقیده مسیحیان وی خود خداست که در قلوب مردم و در جهان زیست می‌کند و به عمل اشتغال دارد. او وجود توانا و فعال خدا در جهان است و او بود که عیسی را در شکم مادر قرار داد.

روح القدس جامعه مسیحیت را ارشاد می‌کند، تعلیم می‌دهد، رازهای خدا را می‌گشاید و به نویسندگان کتاب‌های مقدس الهام می‌بخشد.

باگذشت زمان و در طول تاریخ کلیسا مسیحیان مدعی شدند که طبیعت سه‌گانه خدا یک راز است و نمی‌توان آن را با تعابیر بشری بیان کرد. با آنکه نویسندگان، عارفان و متکلمان مسیحی به کمک کتاب عهد جدید، برای دست یافتن به برخی از آنچه به ذات خدا مربوط می‌شود، کوشیده‌اند ولی همگان به نافرجامی کوشش‌های خود برای توجیه تثلیث اعتراف دارند.

نخستین شوراها کلیسایی اعلام کردند که خدا یکتا، ولی دارای سه اُقنوم است. کلمه اُقنوم از ریشه یونانی و به معنای راه وجود است. بر این اساس، اُقنیم سه‌گانه سه راه یا سه حالت برای وجود خدا و عمل اوست. ۳۵

تلمود

تلمود، در لغت به معنی آموزش و تعلیم است و مجموعه‌ای است از شریعت یهود که توسط کاهنان فریسی نوشته شده است و می‌توان آن را نوعی تفسیر بر تورات و عهد قدیم، همراه با احکام عبادی و اعتقادی دانست.

توتالیتریزم^۱

دولت تمامت‌خواه، سلطه‌گری، حکومت تک‌حزبی. توتالیتر، وصف رژیم‌هایی تمامت‌خواه است که خود را برای دستیابی و دخالت در تمامی عرصه‌های زندگی اجتماعی انسانها مجاز و محق می‌دانند. ۳۶

---

1. Totalitarianism

تورم

افزایش قیمت‌ها به علل گوناگون را تورم گویند. فرآیند افزایش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها و به عبارت دیگر کاهش مستمر ارزش پول. ساده‌ترین علت تورم این است که مقدار پول در جامعه بیش از مقدار تولید باشد. مثلاً اگر در کشوری ۱۰۰۰ دستگاه دوچرخه تولید شود و قیمت هر یک ۱۰۰۰ تومان باشد، مجموع ارزش آن‌ها برابر ۱/۰۰۰/۰۰۰ تومان است. حال اگر دولت اسکناس چاپ کند و معادل ۱/۰۰۰/۰۰۰ تومان اسکناس وارد مدار اقتصاد کند قیمت دوچرخه دو برابر می‌شود یعنی تورم ۱۰۰٪ و اگر ۵۰۰/۰۰۰ تومان وارد مدار کند قیمت دوچرخه ۱/۵ برابر می‌شود یعنی تورم ۵۰٪ پیدا می‌شود. ۳۷

علل تورم در ایران به طور عمده عبارتند از شوک‌های نفتی و رشد نقدینگی، اتکای بودجه عمومی به نفت، کسری بودجه، کاهش ارزش پولی ملی و قیمت‌گذاری نامناسب تولیدکنندگان. ۳۸

توسعه^۱

حرکت مطلوب به سمت جلو، حرکت به سمت جلو طبق یک سری شاخص‌های معین.

توسعه، فرآیندی است که متضمن پیشرفت مداوم در همه عرصه‌های زندگی انسان اعم از مادی و معنوی و بهبود بنیان‌های ملی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی باشد و انسان در این فرآیند، به حیاتی همراه با عزت نفس و گسترش دایره انتخاب در محدوده پذیرفته شده، دست یابد.

با این تعریف می‌توان دریافت که توسعه، دارای ابعادی گسترده چون توسعه فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است و هر یک از این ابعاد در ایجاد یک توسعه مطلوب و پایدار دخیلند، اما در ابتدا نقش توسعه اقتصادی از همه، شاخص‌تر به نظر می‌رسد.^{۳۹}

تولید ناخالص داخلی G.D.P.^۱

ارزش کالاها و خدماتی که در داخل یک کشور صورت گرفته، خواه توسط افراد داخلی آن کشور باشد یا توسط افرادی خارجی، مثلاً اگر یک شرکت فرانسوی در ایران لوازم خانگی تولید کند جزو تولید ناخالص داخل محسوب می‌شود. اگر ارزش تولیدات این شرکت از ارزش کل کالا و خدمات داخلی کسر شود تولید خالص داخلی به دست می‌آید.^{۴۰}

تولید ناخالص ملی GNP.^۲

تولید ناخالص ملی یکی از شاخص‌های سنجش قدرت اقتصادی کشورها است و عبارت است از ارزش پولی کلیه کالاها و خدمات که اعضای یک ملت در طول یک سال تولید کرده‌اند.

مثلاً فرض کنید کشوری در یک سال تولیدات زیر را داشته باشد:

۱. مواد غذایی: ۵۰۰۰ کیلو به ارزش ۳/۲۰۰/۰۰۰ تومان
۲. انواع اتومبیل: ۱۰/۰۰۰ دستگاه به ارزش ۱۰۰۰ میلیون تومان
۳. پوشاک و اسباب‌بازی به ارزش ۳۰۰ میلیون تومان

---

1. Gross Domestic Product

2. Gross National Product

۴. خدمات (تدریس، تألیف، تبلیغات و...) ۲/۸۰۰/۰۰۰ تومان

مجموع ارقام فوق یعنی ۱۳۰۶ میلیون تومان، تولید ناخالص ملی این کشور است. منظور از کلمه ناخالص این است که وقتی کارخانه‌ای تولید اتومبیل یا پوشاک و... می‌کند مقداری فرسودگی و استهلاک هم برایش به وجود می‌آید که باید تعمیر و جایگزین شود.

اگر در کشور فرضی فوق هزینه استهلاک را ۶ میلیون تومان در نظر بگیریم و از ارزش تولید ناخالص ملی کم کنیم «تولید خالص ملی» که ۱۳۰۰ میلیون تومان است به دست می‌آید.

منظور از کلمه ملی این است که این مقدار از تولید به وسیله اهالی کشور صورت گرفته، خواه در داخل کشور باشد خواه در خارج از کشور. مثلاً اگر وزارت صنایع در خارج از کشور اتومبیل تولید کند، ارزش پولی آن به حساب تولید ناخالص ملی ایران گذاشته می‌شود. ۲۱

ج-ح-خ

جایزه نوبل^۱

آلفرد نوبل در سال ۱۸۳۳ در استکهلم، پایتخت سوئد به دنیا آمد. چهار سال پس از تولد او، خانواده‌اش به روسیه مهاجرت کردند. پدرش کارخانه‌ای در سن پترزبورگ تأسیس کرد که مواد انفجاری و برخی صنایع نظامی می‌ساخت. مواد انفجاری برای کار در استخراج معدن به فروش می‌رفت و تأسیسات نظامی، طبق سفارش‌های دریافتی، تولید می‌شد. آلفرد در روسیه، پاریس و آمریکا درس خواند و به عنوان یک شیمی‌دان موفق فارغ‌التحصیل شد. وقتی کارخانه پدرش با نزول درآمد و تولید مواجه بود، به سوئد بازگشت و آزمایشگاهی کوچک راه انداخت تا روی مواد منفجره تحقیق کند. در سال ۱۸۶۳ توانست با اضافه کردن پودر سیاه یا همان باروت به نیتروگلیسرین مکانیسمی برای کنترل انفجار آن پیدا کند. اما در سال ۱۸۶۴ آزمایشگاه او منفجر شد و برادر کوچکش و چند نفر دیگر از کارمندان آزمایشگاه کشته شدند. نوبل در سال ۱۸۶۷ کشف کرد که

---

1. Nobel

از مخلوط کردن نیتروگلیسیرین با یک ماده دیگر، می‌توان ماده منفجره‌ای ساخت که ضریب اطمینان بالاتر در حمل و نقل داشته باشد. او اختراع خود را دینامیت نامید که از کلمه یونانی دینامیس به معنای قدرت گرفته شده بود.

اختراع نوبل هرچند در صنعت ساخت و ساز و اکتشاف و استخراج معادن، کاربرد زیادی داشت، اما در جنگ نیز قابل استفاده بود. نوبل، در این زمان، دیگر تنها یک مخترع نبود، بلکه یک کارخانه‌دار، رئیس شرکت، متخصص در امور صنعتی و اقتصاددان نیز به شمار می‌آمد. آینده‌ای درخشان در انتظارش بود و ثروت هنگفتی نیز به دست آورده بود ولی ترجیح می‌داد وقتش را صرف اختراع مواد منفجره جدید کند. اما هر چه سن نوبل بالاتر می‌رفت، ثروت و عذاب وجدانش با هم زیاد می‌شد چون فکر می‌کرد اختراعاتش به گسترش جنگ و خشونت در دنیا کمک کرده است.

یکی از دلایل این فکر و خیال‌ها، مقاله‌ای بود که یک روزنامه فرانسوی درباره او نوشته بود. وقتی برادر دیگر آلفرد نوبل مرد، آن روزنامه او را با آلفرد که مخترع دینامیت بود، اشتباه گرفت و در مقاله‌ای، از او با عنوان فرشته مرگ نام برد. مقاله روزنامه کار خودش را کرد و نوبل در آخرین وصیت‌اش تمام ثروت خود را صرف پاک کردن این لقب کرد. بنیاد نوبل که پنج سال پس از مرگ او تأسیس شد هر ساله جایزه‌ای را در پنج رشته به کسانی که تحقیقات برجسته یا اختراعی مهم یا فعالیت مؤثر اجتماعی انجام داده باشند، اهدا می‌کند.

این جایزه شامل یک مدال طلا، دیپلم افتخار و چیزی در حدود یک

میلیون دلار پول است و اگر برندگان، بیش از یک نفر باشند، جایزه نقدی بین آنها تقسیم می‌شود و هر کس تنها یک بار می‌تواند به تنهایی برنده نوبل شود و ضمناً هر سال در هر رشته جایزه، حداکثر به سه نفر می‌رسد.

نوامبر ۱۹۸۵، آلفرد نوبل، یک سال قبل از مرگش وصیت کرد که بخش اعظم ثروت خود را که بالغ بر ۱۹۰ میلیون دلار می‌شد، در اوراق بهادار کم ریسک سرمایه‌گذاری کنند و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را هر ساله در قالب جوایزی، به کسانی اعطا کنند که در سال گذشته‌اش، بزرگترین خدمات را به نوع بشر کرده‌اند. موجودی صندوق مؤسسه در ۳۱ دسامبر ۲۰۰۴ حدود ۴۵۰ میلیون دلار بوده است.

جنبش عدم تعهد

با پایان پذیرفتن جنگ جهانی دوم، کشورهای فاتح جنگ به ویژه ایالات متحده آمریکا و شوروی دچار اختلاف و رقابت شدند به طوری که این رقابت‌ها باعث شد کشورهای جهان در یک جناح‌بندی کلی در بلوک شرق یا غرب قرار گیرند. در برابر این جناح‌بندی و روابط خصم‌آمیز ناشی از آن، برخی از کشورها خواهان بی‌طرفی خود بودند، ایده «عدم تعهد» نیز در این شرایط ظهور کرد و پس از چندی باعث تشکیل جنبش عدم تعهد شد. چهار رهبر سیاسی که مبارزات ضد استعماری داشتند، یعنی جواهر لعل نهرو (هند)، مارشال تیتو (یوگسلاوی)، احمد سوکارنو (اندونزی) و جمال عبدالناصر (مصر) رهبران مؤسس این جنبش بودند.

کنفرانس سران جنبش عدم تعهد هر سه سال یکبار در پایتخت یکی از کشورهای عضو که ریاست جنبش را بر عهده گرفته تشکیل می‌گردد. هم

اکنون به علت تشکیل اعضای جنبش از دولت‌های غیر متجانس، شرط اساسی جنبش، که «عدم وابستگی به یکی از ابرقدرتها» است رعایت نمی‌شود و از ضعف‌های عمده دیگر آن نبود ضمانت اجرایی لازم برای تصمیمات جنبش از نظر حقوقی است. ۲۲

جنبش نرم‌افزاری^۱

اگر جنبش نرم‌افزاری را از زاویه لغت‌شناسی بررسی کنیم، از دو مفهوم «جنبش» و «نرم‌افزار» تشکیل شده است.

الف: جنبش

جنبش، اصالتاً یک اصطلاح سیاسی است که در فرهنگ سیاسی برای تبیین حرکت‌های اجتماعی - سیاسی به کار می‌رود.

این واژه، در زمینه‌های دیگر به صورت استعاره و به تناسب شباهت‌هایی که وجود دارد، با تغییراتی در معنا، به کار برده می‌شود. جنبش معمولاً در مواردی به کار می‌رود که وضع موجود در یک زمینه - سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، یا اقتصادی - مورد رضایت کامل نباشد، و روند امور در آن حیطه نیز آینده‌صد در صد امیدبخشی را ترسیم نکند.

در چنین موقعیتی، این احساس به وجود می‌آید که باید حرکت و جهت‌گیری جدیدی رخ دهد تا اوضاع رو به راه شود و کارها در جهت صحیحی به پیش رود. از ویژگی‌های دیگر یک جنبش، اجتماعی بودن آن است. اگر کسی نظریه جدیدی عرضه کند، یا حزب جدیدی تأسیس نماید، یا کار جدیدی را شروع کند، جنبش نامیده نمی‌شود.

جنبش مستلزم آن است که یک حرکت، اجتماعی باشد و بخش نسبتاً وسیعی از افراد را دربر بگیرد. شاید دیگر ویژگی این لفظ را بتوان در آن دانست که در یک جنبش، نظر به هر تحولی نیست، بلکه تحول مثبت است که جنبش به حساب می‌آید. حرکت و تحولی در زمره جنبش‌ها قرار می‌گیرد که گامی مثبت در جهت آرمان‌ها و اهداف کسانی باشد که آن را به وجود می‌آورند.

ب: نرم‌افزار

نرم‌افزار، در مقابل سخت‌افزار و از اصطلاحات علوم رایانه وام گرفته شده، و با نوعی استعاره در اینجا به کار رفته است. در علوم رایانه، ابزارهای کار با رایانه را به سخت‌افزار و نرم‌افزار تقسیم می‌کنند. «سخت‌افزار» قسمت‌ها یا بخش‌های مکانیکی، الکتریکی، و الکترونیکی رایانه است که جنبه فیزیکی دارد، و «نرم‌افزار» به دستورالعمل‌هایی گفته می‌شود که برای به کار بردن، تنظیم، مهار و ایجاد ارتباط میان اجزای مختلف سخت‌افزار استفاده می‌شود. در جامعه هم می‌توان نیروهای اجتماعی را به دو بخش تقسیم نمود: بخش‌هایی که ابزار یا کالا تولید می‌کنند، و بخش‌هایی که تولید فکر و نظریه می‌کنند. بخش اول در حکم سخت‌افزار و بخش دوم، که هدایت‌گر حرکت‌های جامعه است، در حکم نرم‌افزار است.

در گام بعدی، این مسئله از یک جامعه نیز فراتر رفته، به کل جوامع و تمدن‌های بشری در طول تاریخ تسری یافته است. بر این اساس گفته می‌شود: در عناصر تمدن‌ساز، دو بخش از یکدیگر قابل تفکیک است: یکی بخش سخت‌افزاری تمدن که همان ابزارها، کالاها، فن‌آوری و تکنولوژی است، و دیگر بخش نرم‌افزاری تمدن است؛ یعنی فکر، علم و

نظریه پردازی.

بنابراین، «جنبش نرم‌افزاری» را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: یک حرکت اجتماعی برای ایجاد تحول مثبت در روند تولید فکر، علم، و نظریه پردازی به منظور برپا ساختن تمدنی بر اساس مبانی حقیقت محور، و در جهت اهداف و آرمان‌های اصیل انسانی. البته ما معتقدیم که آن حقیقت، و این آرمان، همگی در اسلام ناب محمدی متجلی می‌گردند. ۳۳

در حقیقت نهضت نرم‌افزاری زمینه لازم برای ایجاد جامعه‌ای آرمانی و مطلوب را فراهم می‌آورد. نیاز جامعه این است که ما به وضعیتی نایل آییم که ضمن حفظ اسلامیت نظام، کارآمدی، توسعه یافتگی و رفاه اجتماعی نیز در حدی مقبول تأمین شود. تحقق جامعه‌ای با چنین ویژگی‌ها بُعد سخت‌افزاری است که در پی تحقق نرم‌افزار آنیم. آنچه امکان تحقق جامعه‌ای توسعه یافته با ویژگی‌های یاده شده را فراهم می‌نماید، طراحی مهندسی توسعه جامعه است. بنابراین مهندسی توسعه اجتماعی مبتنی بر فرهنگ اسلام، اولین لایه جنبش نرم‌افزاری است که جامعه بدان نیاز دارد. گام دوم برای نائل شدن به مهندسی توسعه اسلامی این است که باید اطلاعات و علوم تخصصی، تولید گشته و جامعه به ظرفیتی از تولید علم رسد که تمامی نیازمندی‌های اطلاعاتی را در مسیر توسعه اسلامی پاسخگو باشد. بنابراین نرم‌افزار مورد نیاز در اداره جامعه تنها به تولید علم محدود نمی‌شود، بلکه باید تولید علم به طراحی مهندسی اجتماعی بینجامد تا مبتنی بر آن، تنظیم اعتبارات جامعه و تخصیص امکانات به شکلی بهینه و عادلانه ممکن شود.

نهضت نرم‌افزاری به معنای یاد شده، ضرورتی حتمی برای تحقق

آرمان‌های هر جامعه به شمار می‌رود؛ چه اینکه جامعه‌پردازی و توسعه یافتگی مرهون تولید علم و فناوری در هر جامعه است.

کشور ایران پس از انقلاب اسلامی، فصلی نوین از حیات و جوشش خود را آغاز نموده است. بدیهی است برای عملی شدن و استمرار آرمان‌های انقلاب و تحقق اهداف آن لزوماً نیازمند ظرفیت علمی توانا، آن هم متناسب با اهداف و آرمان‌های خود هستیم. ناگفته نماند که در صورت کم توجهی به این مسئله نیز از بعد داخلی و خارجی با محدودیت‌ها و فشارهایی روبه‌رو خواهیم شد؛ بدین بیان که از بعد داخلی، وابستگی علمی، تشابه در الگوهای توسعه اجتماعی را به همراه خواهد داشت و تشابه در الگوهای توسعه نیز به حذف دین از عرصه جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی خواهد انجامید. در نتیجه، آرمان دستیابی به تمدن اسلامی و پیشتازی در تمدن‌سازی مبتنی بر فرهنگ اسلام، آرمانی دست‌نیافتنی و شعاری بی‌پشتوانه خواهد شد. این امر افزون بر آنکه سبب تحقق نیافتن مهم‌ترین هدف انقلاب (یا دست‌کم یکی از اهداف مهم) می‌شود، باعث کم شدن اعتماد مردم به نظام اسلامی و ناامیدی آنها از دستیابی به جامعه‌ای سالم خواهد شد. در صورت بروز چنین فرجام ناخوشایندی، قطعاً از درون فرو می‌پاشیم. ۲۳

جنگ روانی^۱

جنگ روانی عبارت است از استفاده دقیق و طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوط به آن که منظور اصلی‌اش تأثیرگذاری بر عقاید،

1. Psychic war

احساسات، تمایلات و رفتار دشمن یا گروه بی طرف یا گروه‌های دوست است تا موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی شود. مجموعه اقدامات تبلیغی - روانی است که کشورها یا گروه‌ها برای اثرگذاری و نفوذ در عقاید و رفتار دولتها در جهت مطلوب به پشتیبانی زمینه‌ها و ابزارهای سیاسی - اقتصادی فرهنگی و نظامی انجام می‌دهند. صنعت سینما و تولید فیلم‌های ویژه، شبکه‌های رادیو تلویزیونی، اینترنت، مطبوعات و خبرگزاری‌ها و حتی بازی‌های رایانه‌ای در سالهای اخیر از مهمترین ابزارهای ایجاد جنگ روانی بوده‌اند.

جنگ سایبر^۱

جنگ سایبر عبارت است از انجام یا آماده شدن برای انجام عملیات‌های نظامی مطابق با اصول مربوط به اطلاعات. جنگ سایبر یعنی ایجاد اختلال - اگر نگوییم نابودی کامل - در سیستم‌های اطلاعاتی و ارتباطی که دشمن برای «دانستن» خود به آنها تکیه می‌کند؛ یعنی اینکه او کیست؟ کجاست؟ چه کاری را در چه زمانی می‌تواند انجام دهد؟ چرا می‌جنگد؟ چه تهدیداتی در اولویت قرار دارند؟ و غیره...

در جنگ سایبر تلاش می‌شود تا همه چیز را درباره دشمن بدانیم و در عین حال نگذاریم او هیچ چیز درباره ما بداند. به بیان دیگر، هدف اصلی در جنگ سایبر به هم زدن «موازنه اطلاعات و دانش» به نفع نیروهای خودی است به ویژه اگر «موازنه توان رزمی» وجود ندارد. بنابراین در جنگ سایبر می‌توان با بهره‌گیری از دانش برتر، ضعف سرمایه و نفرات

---

1. Cybernetic war

کمتر را جبران کرده و به پیروزی قاطع دست یافت. جنگ سایبر اشکال متعددی داشته و در آن از انواع فناوری‌های پیشرفته بهره می‌جوید. سیستم‌های سلاح‌های هوشمند، ماهواره‌های جاسوسی، پرنده‌های بدون سرنشین با مداومت پرواز بالا، فناوری موقعیت یاب جهانی و غیره نمونه‌هایی از فناوری‌های مورد استفاده در جنگ سایبر هستند.

جنگ سرد^۱

حالت کشاکش سیاسی - اقتصادی و ایدئولوژیک و مسابقه جنگ‌افزایی میان دو یا چند کشور همراه با جنگ روانی و تبلیغاتی علیه یکدیگر بدون آنکه جنگ یا کاربرد مستقیم جنگ‌افزارهای گرم در میان باشد. این اصطلاح مربوط به دوران پس از جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۷۸ هست که کارتر رئیس جمهور وقت آمریکا رسماً پایان دوره جنگ سرد را در نطقی اعلام کرد. در این مدت، کشمکش‌هایی بین کشورهای بلوک شرق (شوروی و کشورهای اروپای شرقی) و بلوک غرب (آمریکا و کشورهای اروپای غربی) جریان داشت. ۲۵

جنگ نرم

شکل جدیدی از تهدیدات موجود و آتی استکبار جهانی علیه جمهوری اسلامی ایران است که در آن رسانه‌ها مهمترین ابزار می‌باشند. سرمایه‌گذاری سالهای گذشته غرب در راه‌اندازی و حمایت از رسانه‌های

1. Cold war

مخالف و فعال شدن بیش از ۳۰ شبکه ماهواره‌ای و تلویزیونی ضد انقلاب و فعال بودن صدها رادیو نظیر رادیو آمریکا، رادیو فردا، رادیو آزادی و پخش برنامه‌های شبانه‌روزی علیه ایران از جمله آنهاست. حمایت از طیف روشنفکران دموکراسی‌ساز و ارتباط با برخی چهره‌های ضد انقلاب داخلی از دیگر ابزارهای آنهاست. در جنگ نرم، ایمان و اعتقادات مردم به اسلام، انقلاب و آرمانهای امام و رهبر انقلاب توسط رسانه‌های ضد انقلاب مورد هدف قرار می‌گیرد.

چشم انداز

چشم‌انداز عبارت است از تصویر مطلوب و آرمان قابل دستیابی جامعه در یک افق زمانی معین بلند مدت که متناسب با مبانی ارزشی و آرمانی نظام و مردم تعیین می‌گردد.

حادثه ۱۱ سپتامبر

انفجار برج‌های دوقلوی سازمان تجارت جهانی در شهر نیویورک آمریکا در روز ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی (۲۰ شهریور ۱۳۸۰). در جریان این حادثه دو هواپیما به فاصله ۲۰ دقیقه با برج‌های دوقلو برخورد کردند و به دنبال آن این برجها که نماد قدرت اقتصادی آمریکا از سالهای دهه ۱۹۷۰ بودند در کمتر از یک ساعت به تلی از خاکستر و دود و آهن پاره تبدیل شدند. اطلاعات منتشر شده در مورد این حادثه نشان می‌دهد که دولت مردان نومحافظ کار آمریکا (بوش و همکارانش) این حادثه را از قبل به صورت کاملاً دقیق طراحی کرده بودند تا بهانه‌ای باشد برای حضور

نظامی خود در خاورمیانه و تسلط بر منافع نفتی این منطقه و تأمین امنیت رژیم اشغالگر قدس و محقق نمودن شعار اسرائیل بزرگ (نیل تا فرات).

تحلیل گران بزرگی مانند لیسندون لاروش آمریکایی و تیری میسان فرانسوی و دهها شخصیت دیگر با انجام تحقیقات رسمی و تحلیل‌های قوی، ساختگی بودن این حادثه را اثبات نمودند. از جمله دلایلی که بر ساختگی بودن حادثه ۱۱ سپتامبر بیان شده موارد زیر است:

۱. چرا فقط تعداد قربانیان این حادثه حدود ۳-۴ هزار نفر ذکر شده در حالی که جمعیت موجود در این برجها به طور معمول حدود ۱۰۰ هزار نفرند. همچنین هیچکدام از مسئولان و مدیران شرکت‌های متعلق به ساختمان‌های مرکز تجارت جهانی کشته نشده‌اند و بیشتر آنها همان روز و در ساعت وقوع حادثه در پایگاه نظامی ال - فوت با جرج بوش به صبحانه دعوت شده بودند.

۲. با وجود اینکه در این برجها به طور معمول تعداد زیادی از یهودی‌ها حضور دارند چرا در بین کشته شدگان تعداد آنها بسیار اندک است.

۳. پیدا شدن گذرنامه «محمد عطا» یکی از خلبانان حمله کننده به برجها به صورت کاملاً سالم و دست نخورده زیر آوارهای دو برج در حالی که خود «عطا» کاملاً سوخته و همراه با دو هواپیمای منفجر شده کاملاً از بین رفته است.

خاورمیانه^۱

منطقه خاورمیانه در مفهوم کلاسیک آن کشورهای عربی به عنوان هسته

مرکزی و کشورهای کناری یعنی ایران، ترکیه و اسرائیل را در بر می‌گیرد. خاورمیانه دارای ویژگیهای یگانه و شاخصی است که مانند آن را در کمتر منطقه‌ای از جهان می‌توان یافت، در این منطقه شش نژاد گوناگون در کنار هم زندگی می‌کنند. این منطقه زادگاه سه دین بزرگ اسلام و مسیحیت و یهودیت است و فرهنگ آن بر اصول اسلام بنیان گذاشته شده است.

از دیگر ویژگی‌های مهم خاورمیانه می‌توان به برخورد قاره‌های اروپا، آسیا و آفریقا در امتداد مدیترانه و دریای سرخ اشاره کرد که در این میان نقش کانال سوئز اهمیت چشمگیر دارد و سبب شده است خاورمیانه به صورت گذرگاهی میان اروپا و خاور زمین عمل کند و نقش ترانزیتی بیابد. با توجه به اهمیت خاورمیانه در چرخه قدرت و اقتصاد جهانی و ویژگیهای برجسته آن از زوایای مختلف، شاهد اثرگذاری فزاینده آن بر نظام تصمیم‌گیری جهانی هستیم. این منطقه در بر گیرنده ۲۳ درصد جمعیت جهان است. ۳۰ درصد منابع معدنی از جمله ۷۴ درصد از ذخایر نفت خام جهان، ۵۰ درصد از ذخایر کشف شده گاز طبیعی، ۵ درصد کنف، ۲۰ درصد تولیدات پنبه، ۳۰ درصد فسفات، ۳۵ درصد قلع، ۱۰ درصد اورانیم و ۱۷ درصد تولید برنج را در دست دارد.

به نظر می‌رسد همین شرایط ویژه سبب شده که کشورهای غربی به ویژه آمریکا نگاهی ویژه به خاورمیانه داشته همواره به آن چشم طمع دوخته باشند که نمونه آن را می‌توان در برنامه‌ریزی برای تشکیل خاورمیانه بزرگ در سال ۲۰۰۱ و پس از شکست آن، تشکیل خاورمیانه جدید در سال

۲۰۰۶ مورد مشاهده قرار داد. ۲۶

خاورمیانه بزرگ^۱

نومحافظه‌کاران آمریکایی که پس از انتخابات سال ۲۰۰۰ در این کشور به قدرت رسیدند ایجاد نظم هژمونیک (برتری و رهبری جهانی) ایالات متحده را از رهگذر تشکیل خاورمیانه بزرگ (در برگیرنده آسیای میانه، جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا و به عبارتی از مراکش تا بنگلادش) مورد توجه قرار دادند. این طرح ناظر به اهداف امنیتی آمریکا در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و نظامی بود و اصلی‌ترین هدف آن پشتیبانی از اسرائیل و تأمین امنیت سیاسی اقتصادی آن بود.

حادثه ۱۱ سپتامبر در سال ۲۰۰۱ و موضوعیت یافتن تروریسم و القاعده، فرصت بسیار مغتنم و مناسبی را برای آمریکا فراهم آورد تا طرح خاورمیانه بزرگ و شکل‌گیری قرن آمریکایی (قرن ۲۱) را عملیاتی نماید. سردمداران کاخ سفید برای اجرایی نمودن این طرح در ابتدا سعی کردند محیط بین‌المللی را در راستای اهداف مورد نظر خود سازماندهی کنند که شامل موارد ذیل بود:

- ایجاد اجماع جهانی حول آمریکا برای مبارزه جهانی با تروریسم.
- همراه نمودن افکار عمومی جهانیان با سیاست‌های میلیتاریستی آمریکا.
- مشروعیت بخشیدن به اقدامات سخت‌افزاری و نظامی آمریکا.
- ترسیم چهره منجی‌گرایانه از آمریکا و تولید قدرت نرم برای این کشور.

این اقدامات علاوه بر اینکه ساخت خاورمیانه بزرگ را به فاز اجرا منتقل

1. Grater middle east

می‌کرد، شرایط را نیز برای برقراری نظم هژمونیک (برتری و رهبری جهانی) آمریکا در صحنه بین‌المللی فراهم می‌ساخت.

از این رو نومحافظه‌کاران، برنامه نظامی تسخیر خاورمیانه قدیم (افغانستان، عراق، سوریه، لبنان و...) را در دایره طرح‌ریزی و اقدامات خود قرار دادند تا اهداف و راهبردهای خاورمیانه‌ای آمریکا را تأمین نمایند. تهاجم نظامی به افغانستان و عراق و ساقط کردن طالبان و صدام، آغاز مرحله اول طرح خاورمیانه بزرگ، یعنی دولت‌سازی در منطقه خاورمیانه قدیم را معنا بخشید.

سردمداران کاخ سفید درصدد بودند در این مرحله با ساقط کردن دولتهای شرور، دولتهای همراه با خود را جایگزین آنان نمایند. اما دیری نگذشت که متوجه شدند پروژه دولت‌سازی نه تنها به شکل‌گیری و روی کار آمدن دولتهای همسو نمی‌انجامد، بلکه فرصتی را برای اسلام‌گرایان فراهم می‌سازد تا با استفاده از آن، به صورت دموکراتیک، از نردبان قدرت بالا روند.

پیروزی مجاهدین افغان و تشکیل مجلس قانونگذاری اسلامی در افغانستان، پیروزی ائتلاف یکپارچه در عراق و روی کار آمدن دولت اسلامی، پیروزی حزب الله در انتخابات پارلمانی لبنان و مشارکت در دولت این کشور، پیروزی حماس در فلسطین و پیروزی اسلام‌گرایان شیعه در انتخابات شهرداری استانهای شرقی عربستان، طرح خاورمیانه بزرگ آمریکا را در اولین گام خود با مانع بسیار بلندی مواجه ساخت و معادلاتی را در منطقه رقم زد که نه تنها با اهداف و راهبردهای خاورمیانه‌ای نظام سلطه مغایرت داشت، بلکه منافع آنان را نیز به خطر انداخت. از این رو

بازیگران نظام سلطه با رویکردی ارتجاعی به محدوده و موقعیت خاورمیانه قدیم، طرح خاورمیانه جدید را مطرح کردند. طرح خاورمیانه بزرگ در صورت تحقق، اهداف زیر را برای آمریکا عینیت می‌بخشید.

۱. تأمین منابع نفت مورد نیاز آمریکا در دهه‌های آینده: آمریکا روزانه ۲۱ میلیون بشکه نفت مصرف می‌کند که ۱۴ میلیون آن را وارد و ۷ میلیون دیگر را در داخل تولید می‌کند. و چنانچه با همین روند مصرف خود را ادامه دهد در کمتر از ۱۰ سال با پایان ذخایر نفتی خود (که حدود ۲۱ میلیارد بشکه برآورد شده) دچار مشکل می‌شود. بنابراین تأمین انرژی مورد نیاز آمریکا در دهه‌های آینده یکی از مهمترین فاکتورهای تهدیدکننده امنیت ملی این کشور است.

۲. کنترل شریان نفت به عنوان اهرمی برای مهار اروپا و شرق آسیا.

۳. حفظ امنیت اسرائیل به عنوان مهمترین متحد استراتژیک آمریکا.

۴. ترویج دموکراسی‌های کنترل شده از طریق روی کار آوردن دولت‌هایی با گرایش به غرب به جای دولت‌های مستبد منطقه برای مقابله با موج اسلام‌گرایی و مهار امواج مردمی معترض به حکومت‌های دست‌نشانده و افزایش سیطره خود بر منطقه.

۵. زمینه‌سازی برای برتری تمدنی: خاورمیانه بزرگ مورد نظر آمریکا، محل تلاقی ۵ تمدن از ۷ تمدن مورد اشاره هانتینگتون است. بنابراین این منطقه می‌تواند خاستگاه اتحاد آتی بر ضد تمدن غرب محسوب شود. لذا آمریکا سعی داشت با حضور در مرزهای این ۵ تمدن، ضمن کنترل آنها و جلوگیری از بلوک تمدنی در برابر غرب، شرایط مناسب برای پیروزی

تمدن غرب در جنگ آینده که به گفته هانتینگتون جنگ تمدن‌ها خواهد بود را فراهم کند.

۶. مقابله و مهار اسلام‌گرایی و بیداری اسلامی ناشی از صدور انقلاب اسلامی در جهان و به ویژه خاورمیانه.

۷. ترویج فرهنگ و هنجارهای مورد نظر غرب با بهره‌گیری از ساز و کارهای تربیتی، آموزشی و رسانه‌ای به منظور استحاله و هضم بزرگترین مانع تمدنی (تمدن اسلامی) در برابر تمدن غرب.

۸. پروسه ایجاد دولت‌های جدید: بر این اساس آمریکا با استفاده از تعدد قومیت‌های خاورمیانه، برنامه‌ریزی گسترده‌ای برای تحریک قومیت‌ها، تجزیه کشورها و تغییر جغرافیای سیاسی در خاورمیانه بر اساس منافع ملی خود انجام خواهد داد.

در این راستا کشور مستقل کردستان (شامل بخشهایی از ایران، عراق، ترکیه و سوریه) تشکیل خواهد شد که به عقیده سران نظامی آمریکا چنین کشوری، آمریکایی‌ترین کشور در گسترده بین بلغارستان تا ژاپن خواهد بود. همچنین کشور عراق به سه کشور کردستان، عربی شیعه و یک کشور سنی تجزیه خواهد شد و ایران نیز بخش قابل توجهی از گستره خود را به کشورهای جدید موسوم به کردستان، شیعه عرب و آذربایجان متحد واگذار می‌کند.

خاورمیانه جدید^۱

«خاورمیانه جدید» واژه و عنوانی است که در سال ۲۰۰۶ از سوی

1. New middle east

کاندولیزا رایس (وزیر امور خارجه آمریکا) مطرح گردیده است. وی در سفر خاورمیانه‌ای خود با اشاره به تحولات منطقه - به ویژه عراق و لبنان - این شرایط را درد زایمان خاورمیانه جدید نامید.

خاورمیانه جدید در واقع از یک سو ناظر بر شکست طرح خاورمیانه بزرگ می‌باشد و از سوی دیگر مؤید تلاش نظام سلطه برای مقابله و مهار خاورمیانه اسلامی است. این طرح نشانگر تغییر رویکرد مجدد آمریکا از خاورمیانه بزرگ به محدوده و موقعیت خاورمیانه قدیم و از جنگ علیه تروریسم به جنگ علیه «بیداری اسلامی» است.

محوریت خاورمیانه جدید، حول رژیم اشغالگر قدس به عنوان مهمترین شریک استراتژیک آمریکا خواهد بود و تضمین امنیت این رژیم و نابودی تمامی سلاحهایی که می‌توانند اراضی اشغالی را مورد هدف قرار دهند، به عنوان اولین هدف، انتخاب شده است. به خصوص اینکه تمامی کشورهای منطقه نیز می‌بایست این رژیم جعلی را به رسمیت شناخته و در جهت تضمین منافع اسرائیل اهتمام کنند.

در این طرح، آمریکا مجبور گردیده رویکرد دولت‌سازی خود در منطقه خاورمیانه را متوقف سازد. زیرا از یک سو تلاش آمریکا در منطقه برای گسترش دموکراسی کنترل شده غربی با به قدرت رسیدن اسلامگرایان بی‌نتیجه مانده و از سوی دیگر کشورهای مرتجع منطقه نیز این روند گسترش دموکراسی را در تضاد با منافع داخلی خود احساس می‌کنند.

علاوه بر این، آمریکا نیز برای بازسازی قدرت نرم و نفوذ از دست رفته خود، تقویت نقش دولتهای مرتجع و همسو را مناسب ارزیابی کرده است؛ به خصوص اینکه مثلث عربی منطقه (اردن، عربستان، مصر) تشکیل

خاورمیانه اسلامی را بر ضد منافع منطقه‌ای خود ارزیابی می‌کنند. در خاورمیانه جدید آمریکا تلاش خواهد کرد از این فرصت برای متلاشی کردن جبهه ضدصهیونیستی (ایران، سوریه، لبنان، حماس) استفاده نماید. به خصوص اینکه در طرح خاورمیانه جدید می‌بایست جبهه ایران و کشورهای مرتبط با آن به شدت تعدیل شود. به گونه‌ای که خاورمیانه اسلامی با محوریت جمهوری اسلامی معنی نداشته باشد. در چنین حالتی کنترل پیشرفت فن‌آوری در منطقه و جلوگیری از پیدایش مواردی چون ایران هسته‌ای مشکل نخواهد بود.

در خاورمیانه جدید مورد نظر آمریکا می‌بایست ضمن کنترل صدور نفت و کاهش قیمت آن، احتمال استفاده از این ماده به عنوان یک اهرم برای وارد آوردن فشار به آمریکا و متحدان استراتژیک آن برای همیشه از بین برود؛ چراکه با افزایش یک دلار به قیمت هر بشکه نفت، آمریکا می‌بایست سالانه چهار میلیارد دلار بیشتر برای تأمین نفت مورد نیاز خود هزینه کند. در خاورمیانه جدید برای مهار و مقابله با رویکرد اسلام‌گرایی، ترویج اسلام سکولار از یک سو و تقویت سلفی‌گری و گرایش به مذاهب انحرافی و دست‌ساز از سوی دیگر، مورد توجه قرار می‌گیرد.

د-ر-ژ-س-ش-ص-ط

دجال^۱

عنوان ضد مسیح که مسلمانان وی را دجال می‌نامند حکایت‌گر شخصی بسیار دروغگو، دغل‌باز و ستم‌کار است که مردم را در آخرالزمان گمراه خواهد کرد. یهودیان او را «آرمیلوس» و مسلمانان «صائد بن صید» و مسیحیان نیز «وحش نشان‌دار» می‌نامند. ۲۷

دکترین^۲

در لغت به معنای آموزه، مکتب، آئین و عقیده آمده است ولی در سیاست به معنای طرز تفکر و خط مشی دولت مردان در امور سیاسی به کار رفته است. به مجموعه اقدامات و سیاست‌های یک دولت مرد که جنبه ابتکاری دارد و آثار مهمی برجای می‌گذارد دکترین وی گویند. ۲۸

دکترین در زبان یونانی به معنای درس گفتن و آموزش دادن آمده است

---

1. Antichrist

2. Doctrin

و در معنای مجازی به مجموعه‌ای از آگاهی‌ها که برای هدایت یک سلسله از اعمال اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و یا مذهبی و... که روی حقیقی بودنشان فقط از جهت عملکرد در جامعه تکیه می‌شود، اطلاق می‌گردد. به مجموعه‌ای از مقررات، اصول، نظرات و تزه‌ای مختلف که جامعه‌ای آنها را پذیرفته و به آنها عمل می‌شود دکترین گویند. هر گونه تئوری تا زمانی که به آن عمل نشود فقط در حد نظریه می‌ماند ولی از زمانی که در جامعه‌ای پذیرفته شد و مردم به آن اعتقاد عملی پیدا کردند و به آن عمل نمودند به دکترین تبدیل می‌شود.^{۲۹}

دموکراسی

کلمه‌ای یونانی است و کاربرد اجتماعی - سیاسی آن به معنای حاکمیت مردم یا حق همگان برای شرکت در تصمیم‌گیری در امور همگانی است؛ مردم سالاری، حکومت مردم بر مردم برای مردم. دموکراسی واژه‌ای است که از دو لفظ یونانی Demos به معنای عامه مردم و Kartos به معنای قدرت، حکومت، اداره امور و حاکمیت تشکیل شده است. شرط اساسی دموکراسی، مشارکت سیاسی شهروندان برای اتخاذ تصمیم است. سه اصل آزادی، برابری و مشارکت در تصمیم‌های سیاسی از مبانی دموکراسی است.

دوپینگ^۱

دوپینگ به معنای استفاده از مواد متعلق به گروه داروهای ممنوع،

محدوده شده و یا استفاده از روش‌های گوناگون غیرمجاز می‌باشد که موجب افزایش کارایی فرد در ورزش می‌شود. داروهای محرک سیستم عصبی مرکزی، داروهای مخدر، برخی استروئیدها و داروهای ادرارآور و هورمون‌ها از جمله مواد مورد استفاده در دوپینگ است.

ده فرمان بنی اسرائیل

قتل، زنا و دزدی انجام نده، دروغ نگو، چشم طمع به مال و ناموس دیگران نداشته باش، به فکر تصاحب غلام و کنیز، گاو و الاغ و اموال همسایه‌ات نباش.

این موارد به تدریج در احکام هلاخایی تغییر یافت و چنین تفسیری گردید: قتل یهودی جایز نیست، اما اگر یهودی، غیریهودی را بکشد مجازات نخواهد شد و فقط گناهکار است! و اگر اسباب قتل او را فراهم آورد، حتی مرتکب گناه نیز نشده است.

مثلاً اگر غیریهودی درون چاه افتاده باشد، فرد یهودی می‌تواند نردبان او را بردارد تا از چاه خارج نشود و بر اثر گرسنگی بمیرد. زنا عملی زشت و حرام است، اما اگر مرد یهودی به زنی غیریهودی تجاوز نمود ولو آن‌که شوهردار باشد، این عمل زنا محسوب نمی‌شود. گرفتن بهره پول از یهودی جایز نیست، ولی از غیریهودی واجب است. یهودی اگر توانست مال غیریهودی را تصاحب نماید اشکالی ندارد ولو این عمل همراه با فریب آن شخص باشد؛ چراکه کلاهبرداری در مورد غیریهودی معنایی ندارد. دزدی از اموال غیریهودیان در مواقعی جایز است.

بدین ترتیب ده فرمان، تفسیر قومی یافت و آنچه روزگاری باعث تقوای

یهودیان می‌گردید پس از ظهور مسیحیت، کارکردی نژادپرستانه پیدا کرد. ۵۰.

دیپلوماسی^۱

روابط میان دولت‌ها؛ فن همسازی و هماهنگی در سیاست بین‌المللی که باعث بهبود و افزایش منافع و امنیت ملی شود و از به خطر افتادن آن جلوگیری کند؛ روش دستگاه اداره کننده روابط بین‌المللی و شیوه‌های شخصی کسانی که مأمور ایجاد این روابط هستند. ۵۱.

دیوار براق (ندبه)

دیوار براق نام قسمت جنوب غربی دیوار حرم شریف قدس است. طول آن به حدود ۴۸ متر و ارتفاع آن به حدود ۱۷ متر می‌رسد و ارتباط خاص و نزدیکی با معراج پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از کعبه به مسجدالاقصی دارد؛ زیرا بنا بر روایات، براق نام مرکبی است که آن حضرت را به این مکان مبارک رسانید. این دیوار از آن پس دیوار براق نام گرفت. یهودیان مدعی‌اند که این دیوار از بقایای هیکل سلیمان است و در برابر آن به ندبه (گریه) و عبادت می‌پردازند.

رادیکالیسم^۲

افراط‌گرایی، تندروی. این کلمه از واژه لاتینی radix به معنای ریشه و

1. Diplomacy

2. Radicalism

بنیاد است. در مفهوم عام، رادیکالیسم به معنای اندیشه و مشی کسانی است که طرفدار اقدامات قطعی و تند و بنیادی در نهادهای اجتماعی و سیاسی موجود هستند. نوعی گرایش تند که بر حسب شرایط زمانی و مکانی مختلف، گوناگون خواهد بود. ۵۲

راسیونالیسم^۱

عقل‌گرایی، اصالت عقل، خردباوری، بینشی که معتقد است هر امری در مورد حقایق اساسی عالم را می‌توان به وسیله عقل تبیین کرد. این مفهوم در فلسفه در برابر آمپریسم یا تجربه‌گرایی قرار می‌گیرد و در کلام در برابر فیدئیسیم یا ایمان‌گرایی است و به این معنی است که عقل بر ایمان مقدم است و کلیه حقایق دینی بر مبنای عقل اثبات می‌پذیرد نه بر اساس ایمان. ۵۳

بر این مبنا دین در جایی حضور و نفوذ دارد که عقل به آن دست‌رسی نداشته باشد و چون سیاست، دایره نفوذ عقل به شمار می‌آید؛ دین در سیاست حق دخالت ندارد. بنابراین در عقل‌گرایی نقش مرجعیت دینی در زندگی سیاسی - اجتماعی نفی می‌گردد و دین از سیاست جدا خواهد بود. راسیونالیسم یکی از اصول اساسی مدرنیته است.

رمانتیک^۲

احساس‌گرایی، تخیلی. التفات ویژه بر شناخت احساسی و شهودی و تأکید بر این که فرایند شناخت تنها از مجرای مغز و ذهن و خرد به دست

---

1. Rationalism

2. romantic

نمی‌آید. (در برابر نگاه خشک و ریاضی گونه عقل‌گرایی و تجربه‌گرایی دوره روشن‌گری). ۵۲.

ژئوپولیتیک^۱

بررسی تأثیر عوامل جغرافیایی بر سیاست، بررسی رابطه بین جغرافیا و سیاست، دانش مطالعه نقش محیط جغرافیایی در تصمیم‌گیری‌های سیاسی.

سازمان بهداشت جهانی W.H.O^۲

سازمانی است که برای دستیابی مردم سراسر جهان به عالی‌ترین سطح بهداشت تأسیس شده است. از جمله وظایف اصلی آن: وضع مقررات در زمینه قرنطینه، تعیین روش‌های بهداشتی و استانداردهای مربوط به تشخیص بیماری‌ها و ضوابط مربوط به فرآورده‌های بیولوژیک و داروها است. ۵۵.

سازمان ملل متحد^۳

سازمان ملل متحد مهمترین و گسترده‌ترین سازمان بین‌المللی است که بیش از ۱۷۰ کشور در آن عضویت دارند و از سال ۱۹۴۵ رسماً آغاز به کار کرده است. اهداف این سازمان طبق ماده ۱ منشور این سازمان عبارتند از:

۱. حفظ صلح و امنیت بین‌المللی؛

-
1. Geopolitics
  2. World Health Organization
  3. United Nations Organization

۲. توسعه روابط دوستانه میان ملت‌ها بر اساس احترام به اصل برابری حقوقی و خودمختاری دولت‌ها؛
  ۳. همکاری اقتصادی و اجتماعی و ترویج احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همگان؛
  ۴. بودن مرکزی برای هماهنگ سازی اقدامات ملت‌ها برای نیل به اهداف مشترک.
- ارکان اصلی سازمان ملل عبارتند از شورای امنیت، مجمع عمومی، شورای اقتصادی و اجتماعی، دیوان بین‌المللی دادگستری، دبیرخانه، و شورای قیمومت. ۵۶

ساینتیسم^۱

اصالت علم، علم‌زدگی، علم‌پرستی، ناسازگای با هر علمی که شالوده‌ماوراء طبیعی دارد (قطع نظر از ادعای وحی آسمانی)

سپر دفاع موشکی

استراتژی امنیت ملی آمریکا در قرن ۲۱ مبتنی بر مقابله با تهدیدات کوتاه مدت و بلند مدت است. در سند امنیت ملی آمریکا و آخرین نسخه تجویزی با نام «دفاع ۴ ساله» (QDR) پنتاگون بر مقابله با تهدیدات کوتاه مدت و بلند مدت (ایران و چین) تأکید کرده است. بنابراین، سیستم سپر دفاع موشکی به عنوان یک سیستم دفاع موشکی در عرصه جهانی (استقرار ۲ سیستم در ایالت‌های آلاسکا و کالیفرنیا و یک سیستم در اروپای مرکزی)

بیانگر طراحی آمریکا برای مقابله با این کشورهاست. اگر چه در اظهار نظرهای مقامات آمریکایی مبانی رفتاری سیاست خارجی این کشور در حوزه‌های امنیتی مانند سپر دفاع موشکی و گسترش ناتو به شرق را در قالب ایجاد یک رژیم امنیتی جهانی تعریف و تفسیر می‌کنند و گسترش ناتو و طرح جدید امنیتی را در زمره کارهای اجبارآمیز می‌دانند اما روسیه طرح سپر دفاع موشکی را تضعیف نظام بازدارندگی در جهان می‌داند که این روند موجب ناامن شدن محیط بین‌المللی خواهد شد. برنامه دفاع موشکی ای که نام رسمی آن «برنامه دفاع موشکی ملی» است قرار است یک سپر دفاعی برفراز آمریکا با هدف ردیابی و نابودی موشک‌های بالستیکی باشد که ممکن است از سوی برخی کشورها، امنیت آمریکا را تهدید کند.

بعضی تحلیل‌گران نظامی به خاطر شباهت این برنامه با برنامه استراتژیک دفاعی آمریکا به نام «جنگ ستارگان» ریگان، آن را «فرزند جنگ ستارگان» نامیده‌اند. بر اساس برنامه پیشنهادی، آمریکا می‌خواهد با به کارگیری رادار و دیگر تسهیلات ارتباطی ماهواره‌ای و پایگاه‌های زمینی که بعضی از آنها در بریتانیا و گرینلند و همچنین لهستان و جمهوری چک مستقر خواهند شد، یک سیستم هشداردهنده اولیه را برای حفاظت از خود بوجود آورد. اهداف آمریکا از استقرار سپر دفاع ضد موشکی در موارد ذیل جای می‌گیرد:

۱. خلع سلاح توان استراتژیک روسیه که با اهداف تحریک کشورهای منطقه صورت می‌گیرد و پیامد آن ورود ناخواسته روسیه به رقابت تسلیحاتی است تا در برآوردی میان مدت در کمتر از یک دهه، بنیه

اقتصادی روسیه تحلیل رود.

۲. تلاش برای جداسازی مناطق پیرامون روسیه (خاور نزدیک، اروپای شرقی، قفقاز و آسیای مرکزی) از دامنه نفوذ مادی و معنوی آن کشور، اگر چه پروسه سیاسی، این روند را در قالب انقلاب‌های رنگین با هدف تغییر نظام منطقه در دستور کار خود قرار داده است.

۳. اثبات کارایی سامانه سپر دفاع ضد موشکی با هدف توجیه مالی و ضرورت امنیتی ایجاد این سامانه در نظام جهانی؛ زیرا ایالات متحده آمریکا طرح‌های مختلفی مانند ژئوس، چتر امنیتی و جنگ ستارگان را دنبال کرده است که البته به دلیل عدم پذیرش جهانی و هزینه‌های سرسام‌آور آن عملیاتی نشد.

۴. با توجه به فضای جدید روسیه دوران پوتین - که با رشد ثبات سیاسی و اقتصادی همراه بوده است - احتمال احیای قدرت سیاسی سنتی روسیه در کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز و اروپای شرقی وجود دارد بنابراین، استقرار این سیستم می‌تواند تهدیدات بالقوه روسیه را کاهش دهد و حساسیت کشورهای مخالف کرملین را نیز تشدید کند.

۵. به نظر می‌رسد تعریف آمریکا از ایجاد رژیم امنیتی، تعمیم نرم و هنجارهای داخلی آمریکا به سایر کشورهاست. طرح سپر دفاع موشکی آمریکا نیز انعکاس بعضی تمایلات سیاست داخلی دولتمردان (نئومحافظه‌کار) آمریکا به سایر کشورهاست که در صورت اجرایی شدن این پرونده به طور کامل، موفقیت نسبی در این مسیر بوده است. ۵۷.

سرزمین شیر و عسل

منظور سرزمین قدس است بنابر آنچه در عهد عتیق ذکر گردیده است. نکته مهم در این مورد، نوشته «ناتانیل کروچ» در کتاب «دو سفر به قدس» است که در سال ۱۷۰۴ میلادی به رشته تحریر در آمده و نمونه بارز صهیونیسم غیریهودی است که در قرن ۱۸ پدیدار گردیده است. وی در این کتاب با طرح سخن «تبدیل شدن فلسطین به یک بیابان بی آب و علف» در بیان علت آن می‌نویسد:

سرزمین قدس بنابر آنچه در عهد عتیق ذکر گردیده است «سرزمین شیر و عسل» بوده اما وضعیت امروز فلسطین نقطه مقابل تعریفی بود که در تورات مقدس از آن یاد شده است و تنها دلیل این وضعیت اسفبار، گرفتن این سرزمین از دست صاحبان اصلی آن یعنی یهودیان است. کروچ تنها شرط تبدیل مجدد سرزمین قدس به سرزمین شیر و عسل را بازپس‌گیری آن توسط یهودیان می‌داند. ۵۸

سکولاریسم^۱

سکولر یعنی دنیوی یا آنچه مربوط به جهان خاکی است و از کلمه سکولوم به معنای امور دنیوی مشتق شده است. سکولاریسم یعنی دنیاپرستی یا اعتقاد به اصالت امور دنیوی. مترادف‌های آن عبارتند از عرفی شدن، دنیاپرستی، جدا انگاری دین و دنیا، غیرمقدس و... فرد و جامعه سکولار به امر مقدس اعتقاد و اعتنا ندارد.

سلفی‌گری (وهابیت)

«نقی‌الدین احمد بن عبدالسلام» معروف به «ابن تیمیه» عالم حنبلی مسلک اهل سنت را پدر فکری و معنوی سلفی‌گری نامیده‌اند. او در سال ۶۶۱ هجری قمری در شام به دنیا آمد و به سال ۷۲۸ در زادگاهش وفات یافت. وی به هنگام مرگ در زندان به سر می‌برد.

ابن تیمیه انسانی عقل ستیز و خواهان کنار نهادن عقل یا همان «حجت باطنی پروردگار» از تمامی شئون زندگی بود. او اعتقاد داشت که وظیفه ما تنها «تقلید از سلف صالح» است. از این رو تمامی مظاهر زندگی جدید را نفی می‌نمود. «سلف» (در مقابل خلف) به معنی متقدم و سابق است و در اصطلاح، به علمای اسلامی سه قرن اول هجری گفته می‌شود.

او معتقد است که مسلمانان باید هر گونه روابط خود را با کفار قطع کنند. وی بر خورد تبعیض آمیز و نژادپرستانه را هم روا دانسته و می‌گوید: آزار غیر مسلمانان مجاز است. حتی پا را از این نیز فراتر نهاده و اظهار می‌دارد که خون غیر مسلمان، منافق و کافر هدر و ریختن آن حلال است.

نکته اصلی در تعریفی است که ابن تیمیه از مسلمان و کافر ارائه می‌نماید. او هر که از مرام و مسلک وی پیروی نکند را در زمره منافقین و کفار قرار می‌دهد. این مسأله در مورد تشیع حالتی جدی‌تر به خود می‌گیرد. ابن تیمیه - که پیروانش به وی لقب «شیخ الاسلام» داده‌اند - معتقد است که شیعیان، شرور، پیرو هوای نفس و اهل بدعت‌اند. کفر ایشان عظیم‌تر و گناهشان بزرگتر از کفار اصلی بوده، قتل آنها از خوارج نیز واجب‌تر است. عقاید افراطی ابن تیمیه مخالفت گسترده‌ای را در میان علمای اسلامی - حتی اهل سنت - برانگیخت. بسیاری از پیشوایان اهل سنت بر فساد افکار

و اقوال وی تصریح نموده‌اند؛ تا جایی که «محمد بخاری حنفی» از علمای بزرگ اهل سنت وی را تکفیر کرده و حتی از این نیز فراتر رفته و اظهار داشته است که «هر کس ابن تیمیه را شیخ الاسلام بخواند، کافر است» این مخالفت گسترده سبب انزوای اندیشه‌های او گردید.

پس از گذشت پانصد سال از مرگ وی، مرام او توسط شخصی به نام «محمد بن عبدالوهاب نجدی» حیاتی دوباره یافت و تفرقه‌ای عظیم در جهان اسلام پدید آمد. محمد بن عبدالوهاب از علمای حنبلی مسلک قرن دوازدهم هجری است. او را به درستی احیاگر آراء و اندیشه‌های ابن تیمیه دانسته‌اند. به عنوان نمونه وی معتقد است کسانی که فرشتگان و پیامبران و اولیاء الهی را شفیع قرار داده و بدان وسیله نزد پروردگار تقرب جویند، خون و ناموسشان حلال و قتلشان جایز است. از این رو اظهار می‌دارد که هر کس در کفر شیعه شک کند کافر است.

پیروان محمد بن عبدالوهاب خود را «سلفی» می‌دانند. اگر چه مخالفان، آنها را «وهابی» می‌نامند. آنان در نام‌گذاری نیز از ابن تیمیه تبعیت نموده‌اند. او روش خود را سلفی‌گری نام نهاد و ادعا کرد که مسلمانان از سیره سلف صالح خارج شده و داخل در شرک گردیده‌اند.

از نظر وهابیون نیز هر کس پیرو مرام و مسلک آنان نباشد مشرک و مهدورالدم است؛ هر چند مؤمن و مقید به قرآن، سنت پیامبر، جهاد با دشمنان اسلام و ایثار در راه خدا باشد. از این رو به آنان «تکفیری» یا «جهادی» می‌گویند؛ یعنی کسانی که دیگران را تکفیر نموده، جهاد علیه آنان را واجب می‌شمارند. مبانی فکری و باورهای خشونت‌گرایانه وهابیون جهادی موجب شده است نه تنها شیعیان، که اهل سنت نیز از

اقدامات تروریستی آنان در امان نباشند.

در عین حال باید توجه داشت که همه وهابیون دارای چنین عقاید افراطی نیستند. به طور کلی وهابیت به دو دسته تقسیم می شود: سلفیون افراطی و روشنفکران میانه رو. گروه اخیر از وهابیون - که شمار آنان نیز رو به افزایش است - ضمن رد عقاید سلفیان و پذیرش دیگر فرق اسلامی، مخالف با خشونت و قائل به گفتگو و تعامل دوستانه اند.

برخی از صاحب نظران و محققین تاریخ وهابیت تصریح نموده اند که اصل این مذهب و تأسیس آن در جزیره العرب به دستور مستقیم وزارت مستعمرات انگلستان بوده است. ۵۹ فارغ از این، کاملاً مشهود است که ایالات متحده و رسانه های غربی - خصوصاً در سال های اخیر - به صورت گسترده ای تلاش کرده اند تا سلفیون را نمایندگان واقعی اسلام معرفی نمایند.

وهابیت تکفیری که در حال حاضر القاعده و فتح الاسلام از گروه های معروف آنان به شمار می روند، قتل و غارت و انجام اقدامات تروریستی را برای خود تکلیف الهی و عین ثواب قلمداد می کنند. ترور برخی از علمای بزرگ اهل سنت، نسل کشی شیعیان در افغانستان، تخریب حرم امامان شیعه علیهم السلام در عراق، انفجار پل کاظمیه بغداد، جنایات عبدالمالک ریگی در ایران و... بر همین مبنای فکری صورت پذیرفته است. ۶۰

سلولهای بنیادی^۱

سلولهای بنیادی سلولهایی هستند با دو ویژگی مهم که آنها را از انواع

دیگر سلولها جدا می‌کنند.

۱. این سلولها، سلولهایی غیر تخصصی و تمایز نیافته هستند (یعنی عمل خاصی را مانند سلول‌های عضله قلب یا سلولهای عصبی یا سلولهای غدد ترشحی انجام نمی‌دهند) و در عین حال قدرت بازسازی و احیای خودشان را از طریق تقسیم سلولی دارا هستند.

۲. این سلولها تحت شرایط آزمایشگاهی یا فیزیولوژیکی خاص می‌توانند به سلولهایی با کارکرد تخصصی تبدیل شوند مانند سلولهای عضله قلب که توانایی تلمبه کردن خون را دارند یا سلولهای تولید کننده انسولین در غده لوزه‌المعده یا سلولهای عصبی که پیام‌های عصبی را به مغز یا از مغز به اعضا منتقل می‌کنند.

کشف این سلولها تحولی بزرگ در حوزه علوم زیستی است. این سلولها و دانش جدید مربوط به آنها به دانشمندان این امکان را می‌دهند که درمان «سلول محور» را در درمان بیماری‌ها برگزینند. بدین معنا که سلولهای بنیادین را به سمت تبدیل شدن به سلولهای بافت‌های آسیب دیده هدایت کنند و سپس آنها را در بافت‌های آسیب دیده پیوند زنند.

به عنوان نمونه در موارد سکته قلبی که قسمتی از عضله قلب حیات خود را از دست داده و از رده فعالیت خارج می‌شود با استفاده از این سلولها و کاشتن آنها در قلب آسیب دیده می‌توان توانایی انقباضی عضله قلب را احیا کرد یا با کاشتن این سلولها در پرده صفاق و تولید غضروف، نای آسیب دیده را درمان نمود.

سوسیالیسم^۱

جامعه‌باوری، سیاستی که هدف خود را مالکیت یا نظارت کل اجتماع بر ابزار تولید (سرمایه، زمین و...) در جهت تأمین منافع همگانی قرار می‌دهد و یا از آن حمایت می‌کند. بر خلاف مکتب کاپیتالیسم که بر فرد و منفعت فردی اهتمام دارد، این اندیشه بر جمع‌گرایی و سود همگانی تأکید می‌کند. مؤلفه اصلی سوسیالیسم ترجیح جامعه بر فرد و سود همگانی بر سود فردی و مالکیت خصوصی است. ۶۱

سیا CIA^۲

سازمان مرکزی اطلاعات و جاسوسی آمریکا که در سال ۱۹۴۷ تأسیس شد و با شبکه بسیار وسیع و گسترده در عملیات‌های جاسوسی و براندازی و توطئه و ترور در سراسر جهان به ویژه در کشورهای جهان سوم دخالت دارد. این سازمان یکی از بازوهای اصلی سیاست خارجی آمریکا است. از جمله مشهورترین عملیات‌های توطئه‌گرانه سیا، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در ایران و کودتای ۱۹۷۳ شیلی علیه حکومت مردمی آکنده است.

شبیه‌سازی^۳

اصطلاح همانندسازی یا کلونینگ به روندی اطلاق می‌شود که در آن بر خلاف روند طبیعی تولید مثل دو والدی، از نقشه ژنتیکی یک جاندار برای تولید موجود دیگر استفاده می‌شود به گونه‌ای که جاندار تولید شده از

-
1. Socialism
  2. Central Intelligence Agency
  3. Cloning

لحاظ ژنتیکی کاملاً مشابه والد خود است. همانند سازی پدیده جدیدی نیست. دوقلوهای همسان، نوعی موجودات همانندسازی شده به شمار می‌روند؛ زیرا از یک سلول، دو سلول مشابه ایجاد می‌شود که ذخیره ژنتیکی کاملاً یکسانی دارند. دوقلوهای همسان می‌توانند از تمام اعضای بدن یکدیگر برای پیوند موفق اعضا استفاده کنند.

بنابراین، متداول‌ترین نوع همانندسازی همین شکل جنینی است که طی آن یک سلول تخم به دو سلول تقسیم می‌شود و هر کدام از دو سلول جدید، در صورت قرار گرفتن در رحم مادر و طی دوران جنینی، انسانی مشابه دیگری ایجاد خواهد کرد. می‌توان یکی از این دو سلول را در حالت انجماد حفظ کرد و سال‌ها بعد، در صورت تمایل والدین، در رحم مادر گذاشت. به این ترتیب، فرزندان خانواده کاملاً به هم شبیه می‌شوند و تنها از لحاظ سنی با یکدیگر اختلاف می‌یابند.

در نوع دیگر همانندسازی، از سلول بالغ استفاده می‌شود. یعنی هسته یک سلول لقاح یافته را خارج کرده و هسته سلول بالغی را به جای آن قرار می‌دهند. هر یک از سلول‌های بدن انسان اطلاعات لازم برای ساخت انسان دیگر را در خود دارد، اما سلول‌های هر بافت فقط از اطلاعات مربوط به فعالیت همان بافت استفاده می‌کنند.

برای مثال، سلول پوست، با وجود برخورداری از تمام اطلاعات ژنتیکی یک انسان کامل، تنها از داده‌های مربوط به بافت پوست استفاده می‌کند و ژن‌های مرتبط با سایر بافت‌ها خاموش هستند. هر گاه هسته این سلول بالغ در داخل تخم لقاح یافته قرار داده شود، ژن‌های خاموش، فعال می‌شوند و انسانی با مشخصات ژنتیکی فرد بالغ تولید خواهند کرد. پس از تعویض

هسته و تثبیت آن با کمک مواد شیمیایی و جریان الکتریسیته، سلول تخم در داخل رحم مادر قرار داده می‌شود. جنین حاصل، دیواره سلولی و مواد داخل آن - به جز هسته - را از مادر دریافت کرده است و پس از طی دوره نه ماهه بارداری، به روش زایمان طبیعی یا سزارین به دنیا خواهد آمد.

نوع سوم شبیه سازی شیوه درمانی آن است. کاربردهای پزشکی این روش بسیار است. برخی از سلول‌ها، مانند سلول‌های عصبی، خاصیت تکثیر خود را پس از بلوغ از دست می‌دهند. با استفاده از روش سوم همانندسازی می‌توان چنان برنامه‌ریزی کرد که سلول پوست فردی که نیاز به سلول عصبی دارد، سلول عصبی بسازد. بدن این فرد هیچ گاه چنین سلولی را در پیوند پس نخواهد زد؛ زیرا از لحاظ خصوصیات ژنتیکی دقیقاً یکسان هستند.

بسیاری از دانشمندان هدف از همانندسازی را به نتیجه رساندن نوع سوم آن، یعنی شبیه‌سازی درمانی، می‌دانند. روشی که در آن می‌توان سلول‌هایی برای مبتلایان به بیماری‌های مرگبار ساخت، سلول‌هایی که دیگر با تهاجم بدن بیمار مواجه نمی‌شوند؛ چرا که از نظر ژنتیکی کاملاً مشابه سلول‌های خود فرد هستند. چند سلول از بدن فرد مبتلا به دیابت گرفته می‌شود و هسته این سلول‌ها به جای هسته یک سلول تخم قرار می‌گیرد. اگر سلول تخم حاصل را در آزمایشگاه رشد دهیم، در میان سلول‌های به وجود آمده، انواعی از سلول به نام سلول‌های بنیادی یافت خواهند شد. سلول‌های بنیادی از قابلیت تبدیل به بافت‌های مختلف بدن برخوردار هستند. در فرد مبتلا به بیماری قند، دانشمندان، سلول‌های بنیادی را به سلول‌های سازنده انسولین تبدیل می‌کنند. جایگزین کردن سلول‌های

مذکور در بدن بیمار سبب بهبود وی خواهد شد.

از جمله کاربردهای مفید همانندسازی این است که ژن مورد نظرمان را از سلول یک موجود زنده خارج کنیم و در داخل سلول دیگری جای دهیم. برای مثال، ژن تولید شیر در گاو را جدا کنیم و آن را درون سلول یک مخمر تک سلولی فعال کنیم. در نتیجه، برای تولید شیر، نیازی به نگهداری حیوان بزرگی با جثه گاو نیست و یک تک سلولی کوچک کار ترشح شیر را انجام خواهد داد. این روند در صنایع غذایی انقلاب بزرگی ایجاد خواهد کرد.

تولید انسان‌های همانندسازی شده مشکلات اجتماعی و روانی بسیاری را به دنبال خواهد داشت. این بچه‌های به اصطلاح ماشینی، پدر یا مادری نخواهند داشت و موجوداتی منزوی و مبتلا به انواع اختلالات روانی و شخصیتی خواهند بود. حتی ممکن است پدر و مادرائی که فرزند خود را در حادثه‌ای از دست می‌دهند قطعه‌ای از بدن کودک خود را به دست متخصصان ژنتیک بپردازند تا کودکی همانند فرزند فوت شده تولید کنند. اما همین موجود کپی شده برای والدین خود مشکلات عاطفی فراوانی ایجاد خواهد کرد. آنان با دیدن کودک تازه، به یاد فرزند از دست رفته خود می‌افتند و دچار غم و اندوه می‌شوند و این تضاد عاطفی آنان را گرفتار مشکلات روحی خواهد کرد.

از دیگر کاربردهای مثبت همانندسازی، نجات نسل حیوانات در حال انقراض است. با شبیه‌سازی چنین حیواناتی می‌توان در حفظ گونه‌های کمیاب کوشید. همچنین همانندسازی نویدی برای بسیاری از زوج‌های نابارور است. اگر یکی از زوج‌ها حامل ژن عامل بیماری لاعلاجی باشد، می‌توان با کمک این روش از انتقال آن به فرزند خانواده جلوگیری کرد. ۶۲

شورای امنیت سازمان ملل

یکی از ارکان اصلی سازمان ملل متحد است که مسئولیت اصلی آن حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است. شورای امنیت، یک ارگان اجرایی کوچک با عملکرد مداوم است که قادر است به هنگامی که صلح و امنیت بین‌المللی مورد تهدید قرار گرفت، تصمیمات سریع و مؤثر اتخاذ نموده، مکانیزم اجبارکننده پیش‌بینی شده در فصل ۷ منشور ملل متحد را به کار اندازد.

شورای امنیت مرکب از ۱۵ عضو دائم و غیردائم است. چین، فرانسه، روسیه، انگلیس و آمریکا اعضای دائم شورا هستند که از حق وتو برخوردارند. اعضای غیر دائم به وسیله مجمع عمومی به شکل زیر انتخاب می‌شوند: دولتهای آسیایی، آفریقایی ۵ عضو، آمریکای لاتین ۲ عضو، اروپای شرقی ۱ عضو، اروپای غربی ۱ عضو، اقیانوسیه و سایر دولتها ۱ عضو.

ریاست شورا به ترتیب نوبت و بر حسب حروف الفبای انگلیسی نام کشور عضو شورا است و دوره ریاست هر یک نیز ۱ ماه است. ۶۳

صهیونیسم مسیحی^۱

آنچه امروز از آن با عنوان صهیونیسم مسیحی یاد می‌شود، یکی از جریان‌های مهم و مؤثر در مذهب پروتستان است که ریشه‌های تاریخی و اعتقادی آن به قرن نوزدهم میلادی (وبه روایتی به قرن ۱۶ و زمان مارتین لوتر) باز می‌گردد. جریان سیاسی دینی صهیونیسم مسیحی برای اولین بار توسط کلیسای انگلستان در اواخر قرن نوزدهم میلادی تحت تأثیر عقاید

1. Christian Zionism

جان نلسون انگلیسی شکل گرفت. این جریان به تدریج در قرن بیستم با هدف عملی نمودن خواسته‌های مسیح و نیز عملی نمودن پیش‌گویی‌های انجیل، قدرت و جایگاه مستحکمی یافت، به گونه‌ای که هم اکنون از جریان‌های مطرح آمریکا به شمار می‌رود و طی دو دهه گذشته توانسته است نقش بسیار مهمی در روند تصمیم‌گیری سیاسی در آمریکا ایفا نماید. صهیونیسم مسیحی با تاسی از خاستگاه فرقه‌ای و آموزه‌های دینی، اهمیت فوق‌العاده‌ای برای دعوت پیروان دیگر مذاهب به مسیحیت قائل است و فعالیت‌های گسترده‌ای را در این زمینه سامان داده است. این جریان از اجزاء مهم لابی طرفدار اسرائیل در آمریکا است. مبنای حمایت پیروان این جریان از اسرائیل، عقاید دینی خاص آنها است؛ بر همین مبنا، آنها مانند صهیونیست‌ها و جناح راست در رژیم اسرائیل، حقوق ملی مردم فلسطین را نفی می‌کنند به همین دلیل از آنها با عنوان صهیونیسم مسیحی یاد می‌شود. هسته مرکزی پیروان این فرقه مطلق‌گرا معتقد به نبرد دائم بین خیر و شر است. بازگشت دوم مسیح در آخرالزمان پس از جنگ و ویرانی از دیگر مبانی اعتقادی صهیونیسم مسیحی است. مهمترین دیدگاه‌های این جریان که قریب ۷۰ میلیون نفر به آن معتقدند عبارتند از:

۱. یهودیان «قوم برگزیده» خدا هستند و خدا این حق را به آنها داده است که نه تنها بر فلسطین بلکه بر منطقه گسترده‌تر، از مصر تا عراق امروزی (نیل تا فرات) با عنوان اسرائیل بزرگ، تسلط داشته باشند.
۲. ایجاد یک کشور یهودی در فلسطین به عنوان پیش شرط ضروری برای رجعت عیسی به زمین.
۳. اعتبار یهودیت به عنوان اصل مسیحیت: مسیحیان مسیحیت را تکامل

یهود می‌دانند، اما صهیونیسم مسیحی معتقد است که یهودیت اصل مسیحیت است و مسیحیت ناسخ یهودیت نیست.

۴. ضدیت شدید با اسلام: معتقدند برای ظهور دوم مسیح باید با مسلمانان جنگید و آنان را از بین برد، البته این گروه به حوادثی دیگر نیز اشاره دارند که پیش از ظهور مسیح باید عملی گردد از جمله انهدام دو مسجد - الاقصی و صخره در بیت المقدس و بنای معبد بزرگ سلیمان.

۵. جنگ مقدس یا آرماگدون به رهبری آمریکا و انگلیس که منجر به کشتار حدود ۵۰۰ میلیون نفر از مردم کره زمین و ظهور دوم مسیح می‌شود.

۶. معرفی بوش به عنوان ناجی و حک کردن نام شمشیر مقدس روی بدنه موشک‌های بالستیک.

۷. تمامی این حوادث پس از سال ۲۰۰۰ حتماً به وقوع می‌پیوندند.

صهیونیسم^۱

صهیونیسم، مأخوذ از صهیون (Zion) به معنای کوه خشک و پر آفتاب، نام تپه‌ای است در جنوب غربی شهر قدس در سرزمین فلسطین، که در برخی از متون دینی یهودیان، آمده است که منجی قوم یهود، پس از ظهور از همین کوه، قدرت مطلقه فرزندان اسرائیل (حضرت یعقوب علیه السلام) را بر تمام اقوام و ملل جهان مسلط می‌سازد.

صهیونیسم جنبشی یهودی است که از اواخر قرن ۱۹ پدید آمد و به دنبال تحقق «دولت یهود» و آموزه‌های عهد عتیق و به ویژه کتاب فقهی آنان، «تلمود» است. این مسلک بیشتر به صورت نهضتی سیاسی مطرح است که

1. Zionism

طرفدار سلطه و نفوذ یهودیان بر اقوام و ملل دیگر است و پایبند برنامه‌های مذهبی یهود نیست.

طرح

به پیشنهادی که حداقل از طرف ۱۵ تن از نمایندگان مجلس یا شورای عالی استان‌ها برای تصویب به صورت قانون به مجلس ارائه شود طرح می‌گویند.

ع-غ-ف-ق-ک-گ-ل

عروسک باربی

عروسک باربی، اسم خلاصه شده باربارا، دختر کوچک رئیس کمپانی متل، یعنی آقای هندلر بود که تقریباً از سال ۱۹۵۹ وارد بازار گردید. باربی به زودی و با بهره‌گیری از ابزار رسانه‌ای صهیونیست‌ها در صف اول عروسک‌ها جای گرفت و فروش فوق‌العاده‌ای کرد. به گونه‌ای که تا سال ۲۰۰۴ میلادی بیش از یک میلیارد عروسک باربی در حدود ۱۴۰ کشور جهان به فروش رفته و در اروپا و آمریکا بیش از ۹۰٪ دختران بین سنین ۱۰-۳ سال صاحب حداقل یک عروسک باربی‌اند. ۶۳

جالب توجه است که طراح باربی، «جک رایان»، کارمند ارشد پنتاگون و طراح موشک اسپارو و هاوک بود.

به نظر می‌رسد موشک‌های فرهنگی و عقیدتی، تخریبی به مراتب بیشتر از موشک‌های نظامی به بار می‌آورند.

در روش‌های تعلیم و تربیت، مهمترین و کلیدی‌ترین عامل، بحث «الگوسازی» است و هر سن و هر جنس، الگوی خاص خود را برمی‌تابد.

در این میان، مهمترین سن، دوران کودکی است و در این میان عروسک و اسباب بازی، بر تکوین و شکل گیری شخصیتی کودکان به ویژه دختر بچه ها نقش اساسی دارد. دختر بچه ها، زنان آینده هر ملت هستند و برای جلوگیری از انحطاط هر ملت، یکی از راههای مؤثر، دور داشتن دختران و زنان آن ملت از هر گونه انحراف است.

عهد قدیم^۱ O.T

عهد قدیم، شامل ۳۹ کتاب است که در دوره ای بیش از هزار سال قبل از میلاد مسیح نوشته شده است. یهودیان و حتی بیشتر مسیحیان آن را مقدس می شمارند و معتقدند که آن، الهام خداوند بر نویسندگان کتاب مقدس است. عهد قدیم به سه بخش تورات (فرمان یا قانون)، نبودیم (انبیا) و کتوبیم (مکتوبات) تقسیم می شود.

تورات شامل پنج کتاب (پنتاتوک Pentateaque) حضرت موسی عليه السلام است که در مدت ۴۰ سال بر وی وحی می شد و شامل اسفار پنجگانه پیدایش، خروج، لایان، اعداد و تثنیه است. اسفار پنجگانه محتوی مضامین تاریخی بیش از ۲۵۰۰ سال، از آغاز خلقت تا نبوت موسی و مشتمل بر احکام و قوانین شریعت یهود است.

نبودیم نیز به دو بخش انبیا متقدم و متأخر تقسیم می شود که به ذکر حکایاتی در باب آنان می پردازد. کتوبیم نیز شامل اسفار مزامیر داوود، امثال سلیمان، مرثی ارمیا، جامعه سلیمان، غزل های سلیمان، تواریخ اول و دوم، دانیال، عزرا، محیا، رووت، ایوب و استر است. ۶۵

غنی سازی اورانیوم

اورانیم خالص طبیعی که به صورت کیک زرد درآمده برای استفاده از نیروگاه‌های اتمی مناسب نیست. زیرا فقط ۰/۷٪ آن از نوع اورانیم شکافت پذیر (U-۲۳۵) و ۹۹/۳٪ آن از نوع سنگین تر (U-۲۳۸) است که شکافت پذیر نمی باشد. سوخت اتمی بیشتر نیروگاه‌های اتمی باید حدود ۳٪ اورانیم U-۲۳۵ داشته باشد. بنابراین باید از طریق روشهای خاص این دو ایزوتوپ - که در اورانیم خالص طبیعی وجود دارند - از یکدیگر جدا شوند تا غلظت اورانیم ۲۳۵ به ۳٪ برسد.

برای جداسازی دو ایزوتوپ U-۲۳۵ و U-۲۳۸ ابتدا اورانیوم با کمک فلوئور به گاز هگزاfluoride اورانیم یا UF₆ تبدیل می شود سپس گاز UF₆ از سانتریفوژهای بسیار سریع عبور داده می شود. در این دستگاه‌ها نیروی گریز از مرکز، اورانیم سنگینتر (U-۲۳۸) را به سمت دیواره‌های دستگاه می راند و غلظت U-۲۳۵ در مرکز دستگاه افزایش می یابد. بدین ترتیب U-۲۳۵ از U-۲۳۸ جدا می گردد و با عبور از واحدهای سانتریفوژ متعدد و مرتبط با هم، مرتب بر غلظت U-۲۳۵ افزوده می شود تا به حد ۳٪ و بالاتر از آن برسد. این عمل را غنی سازی گویند. ۶۶

فائو^۱ FAO

سازمان خاروبار و کشاورزی ملل متحد که کمک به گسترش اقتصاد جهانی و تقویت رفاه عمومی دو هدف عمده آن است و به منظور دستیابی به آنها فعالیت‌های زیر توسط آن انجام می شود.

۱. بالا بردن سطح تغذیه و استانداردهای زندگی مردم؛
۲. اصلاح تولید و توزیع محصولات غذایی و کشاورزی؛
۳. بهبود وضع جمعیت روستایی. ۶۷.

فمینیسم^۱

این واژه از ریشه Feminie به معنای «زنانه» و «مادینه» است، معادل این واژه در فارسی زن‌گرایی، زن‌باوری و زن‌آزادخواهی است. در تعریف این واژه دو معنای زیر ذکر شده است:

۱. نظریه‌ای که معتقد است زنان باید به فرصتها و امکانات مساوی با مردان در تمامی جنبه‌های سیاسی - اقتصادی و اجتماعی دست یابند. معادل‌های فارسی این معنای فمینیسم، زن‌گرایی، زن‌باوری و زن‌سالاری است.

۲. جنبش‌های اجتماعی که تلاش می‌کنند تا اعتقاد و باور فوق‌رانه‌دینانه کنند. معادل‌های فارسی این معنا عبارتند از نهضت زنان و نهضت آزادی زنان.

تمام فمینیسم‌ها دو مؤلفه مشترک دارند:

الف. زنان تحت ظلم و تبعیض قرار گرفته‌اند و این ظلم و تبعیض ریشه در جنسیت آنها دارد.

ب. این ظلم و تبعیض اصالت ندارد و باید از بین برود. ۶۸.
مهمترین آرمان و هدف فمینیسم، رفع تبعیض و ستم از زنان در همه جنبه‌های حقوقی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و دینی است. برخی از

مطالبات اصلی فمینیسم را در سه قرن که از پیدایش آن می‌گذرد به طور کلی می‌توان در موارد ذیل خلاصه کرد:

۱. حق رأی زنان همپای مردان در مسائل سیاسی - اجتماعی.
۲. امکان تحصیل برای زنان مانند مردان بدون محدودیت.
۳. حق اشتغال و دستیابی زنان به کار و کسب درآمد و انواع مشاغل اجتماعی.
۴. ملزم نبودن زنان به اطاعت از شوهران.
۵. آزادی سقط جنین برای زنان.
۶. لغو قوانین سخت‌گیرانه نسبت به فاحشگی زنان.
۷. ضرورت رهایی زنان از انقیاد مردان چه در زندگی مدنی و چه در زندگی خصوصی به عنوان همسر یا مادر.
۸. لزوم آزادی زنان از انقیاد جنسی در برابر مردان و استفاده زنان از همجنس‌گرایی به جای تشکیل خانواده سنتی.
۹. اقدام دولت برای تأسیس مراکز نگهداری از کودکان و برداشتن بار تربیت فرزند از دوش مادران.
۱۰. ضرورت تجدید نظر در نگرشها و قوانین دینی مربوط به زنان.
۱۱. برخورداری یکسان فرزندان مشروع و نامشروع از حقوق.
۱۲. برتری جنس زن بر جنس مرد به دلیل برخی ویژگی‌های ممتاز روحی در زنان مانند تنفر از جنگ. (پژوهش‌های قرآنی (فصل‌نامه) شماره ۴۸، ص ۱۹-۱۸، مقاله خانواده از منظر فمینیسم و قرآن؛ احمد آقایی زاده).

قُبَّة الصخره

گنبدی که قدیمی‌ترین اثر هنر معماری اسلامی و بلندترین بارگاه و بقعه در حرم شریف قدس است. این بنا دارای گنبدی چوبین از داخل، به قطر ۲۰ متر و ۴۴ سانتی‌متر است.

گنبد خارجی به رنگ زرد طلایی در مرکز هشت ضلعی‌ای که طول هر ضلع آن به ۲۰ متر و ۵۹ سانتی‌متر و ارتفاع آن به ۹ متر و ۵۰ سانتی‌متر می‌رسد، واقع شده است.

قدس

شهر قدیمی قدس محدوده‌ای است که به وسیله دیواری به طول ۴۲۰۰ متر از اطراف خود جدا شده است. برای ورود به شهر قدس باید از دروازه‌های هفت گانه آن عبور کرد. این شهر شامل سه بخش و محله بوده است:

۱. بخش مسیحی‌نشین که کلیسای قیامت (محل عروج حضرت عیسی) در آن قرار دارد.

۲. بخش آرامنه که قلعه داوود در آن واقع شده است.

۳. بخش مسلمان‌نشین که تقریباً $\frac{2}{3}$ مساحت شهر را شامل است و حرم شریف شامل قبة الصخره و مسجد الاقصی در آن قرار دارد. هم‌اکنون قسمتی از بخش مسلمان‌نشین که اطراف مسجد الاقصی است به بخش یهودی‌نشین تبدیل شده است و یهودیان در قسمت دیوار براق که قسمتی از دیوار جنوب غربی حرم شریف است به عبادت می‌پردازند.

قرون وسطی

فاصله زمانی بین ۳۹۵ تا ۱۴۵۳ میلادی را قرون میانه (Middle Ages)، قرون وسطی، مقطع تاریک (Dark Ages) و عصر ایمان می‌نامند. غربی‌ها این دوره را دوره سیاه تاریخ غرب نامیده‌اند و دوران جدید یا Modern را واکنشی نسبت به آن می‌دانند به گونه‌ای که از این مقطع، بازگشت رُنسانسی صورت گرفته و غرب، دوباره به همان ارزش‌هایی که قبل از عصر ایمان بر آن حاکم و جاری بوده، برگشته است. وقوع جنگ‌های صلیبی و ظهور اسلام از وقایع مهم این دوران است.

کاپیتالیسم^۱

سرمایه‌داری؛ سیستم اقتصادی دوران مدرن که در آن بخش عمده فعالیت‌های اقتصادی به خصوص مالکیت و سرمایه‌گذاری در دست افراد و مؤسسات خصوصی است که از طریق رقابت اقتصادی جهت کسب سود فعالیت می‌کنند. مالکیت خصوصی ابزار تولید از ویژگی‌های عمده این نظام اقتصادی است. ۶۹.

کتاب مقدس^۲

آنچه کتاب مقدس نامیده می‌شود مجموعه‌ای از چندین کتاب، نامه‌ها و یک مکاشفه است. کتاب مقدس مسیحیان دو بخش عمده دارد که بخش بزرگ‌تر عهد عتیق (old testament) و بخش کوچک‌تر عهد جدید (New

---

1. Capiltism

2. Holy bible

(testament) نامیده می‌شود. یهودیان به عهد جدید باور ندارند و تقریباً آنچه را مسیحیان، عهد عتیق می‌نامند کتاب مقدس می‌دانند. گاه به خطا به کتاب مقدس مسیحیان انجیل و به کتاب مقدس یهودیان تورات می‌گویند. انجیل بخشی کوچک از عهد جدید و تورات نیز تنها بخشی از عهد عتیق است. ۷۰.

کشورهای جهان سوم

در مقابل اصطلاحات بلوک شرق (سوسیالیستی) و غرب (سرمایه‌داری) گروه سومی شامل کشورهای آمریکای لاتین، آفریقا و آسیا وجود دارند که به آنها کشورهای جهان سوم گویند. وجوه مشترک بسیاری از این کشورها عبارتند از: گذشته استعماری و نفرت از امپریالیسم، جمعیت زیاد و رشد اقتصادی اندک، وابستگی اقتصادی و فنی به کشورهای پیشرفته و اقتصاد دولتی و عدم پیشرفت مالکیت خصوصی. ۷۱.

کشورهای در حال توسعه

کشورهایی که بیشتر آنها در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین قرار دارند و اقتصادشان به‌طور عمده به کشاورزی متکی است. این کشورها به رغم داشتن منابع طبیعی قابل توجه، منافع اندکی عایدشان می‌شود. زیرا تمام ثروت طبیعی آنها به‌طور نامحدود مورد بهره‌برداری انحصاری سلطه‌گران خارجی قرار می‌گیرد.

کشورهای عقب‌افتاده

به کشورهایایی گفته می‌شود که در آن‌ها بی‌سوادی، کشاورزی و تولید فنی سنتی، عدم وجود روحیه نوآوری و توسعه و پیشرفت، اختلاف طبقاتی، سطح پایین فرهنگ و بهداشت و تغذیه حاکم باشد. ۷۲

کریدور شمال - جنوب

کریدور شمال - جنوب، با عنوان کریدور نهم یا نوردکا در چارچوب برنامه‌های توسعه حمل و نقل زمینی آسیای اسکاپ طراحی شده است. در تاریخ ۱۲ سپتامبر سال ۲۰۰۰، روسیه، ایران و هند توافق‌نامه چند جانبه حمل و نقل را به منظور تسریع در جابجایی کالا بین آسیا و اروپا امضا کردند.

این سند ده ساله، که در پایان کنفرانسی در همین زمینه با مشارکت نمایندگان ۲۷ کشور اروپایی و آسیایی در سن پترزبورگ نهایی شده بود، کریدوری را از طریق ایران به دریای خزر و سپس، به روسیه از آن جا، به فنلاند ایجاد می‌کند. طول این مسیر از مسیرهای رقیب بسیار کوتاهتر است، به طوری که میانگین زمان حمل بار را که از مسیر کانال سوئز بین ۳۵ تا ۴۰ روز بوده است به ۲۱ تا ۲۳ روز کاهش می‌دهد.

از نظر برآوردهای مالی و اقتصادی نیز، این مسیر ۲۰ درصد هزینه‌ها (تقریباً معادل پانصد دلار) را برای هر کانتینر کاهش می‌دهد. در حالی که حجم مبادلات کالا از جنوب و جنوب شرق آسیا به روسیه پنجاه میلیون تن در سال برآورد شده، در سال ۲۰۰۱، حمل بار در کریدور شمال - جنوب حدود ۱۰۰۰ الی ۱۵۰۰ کانتینر بالغ بر ۱/۲ میلیون تن بوده است.

قزاقستان نخستین کشوری بود که به دنبال اجلاس سن پترزبورگ، درخواست رسمی خود را مبنی بر عضویت در کریدور شمال - جنوب به جمهوری اسلامی ایران تسلیم کرد. تاکنون، جمهوری‌های آذربایجان، ارمنستان، ازبکستان و روسیه سفید جزء هشت کشوری بوده‌اند که درخواست عضویت خود را برای الحاق به این کریدور به جمهوری اسلامی ایران، به عنوان امین موافقت‌نامه، تسلیم کرده‌اند. هم‌چنین، پانزده کشور شمال اروپا، آسیای مرکزی و قفقاز، حوزه خلیج فارس، اقیانوس هند و جنوب شرقی آسیا نیز موضوع الحاق به این موافقت‌نامه را در دستور کار خود قرار داده‌اند.

در واقع، در کریدور شمال - جنوب، ایران به منزله حلقه ارتباطی هند به روسیه، از نظر ژئوپولیتیکی، بسیار اهمیت دارد. هم‌چنین، رونق گرفتن این کریدور می‌تواند منافع اقتصادی و سیاسی فراوانی را برای جمهوری اسلامی در پی داشته باشد.

کنسرسیوم^۱

شرکت تجاری، ائتلاف چند شرکت مستقل برای انجام امور انتفاعی.

کوکاکولا^۲

شرکت کوکاکولا که شهرت جهانی دارد شرکتی است کاملاً صهیونیستی که درآمد سالیانه آن بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار است. قابل توجه است که

1. Consortium

2. Coca Cola

درآمد سالانه نفتی ایران در سال ۸۵ حدود ۵۶ میلیارد دلار بوده است.

کیک زرد

اورانیم، فلزی سنگین است که از سنگ معدن اورانیم به دست می‌آید. معروفترین سنگ معدن اورانیم نوعی اورانینیت است که از ۹۵٪ اکسید اورانیم تشکیل شده است و گاهی به صورت صخره‌های چند تنی یافت می‌شود (و معمولاً رنگ قهوه‌ای تا سیاه براق دارد) استخراج اورانیوم هنگامی مقرون به صرفه است که حداقل از هر تن سنگ معدن، یک کیلوگرم اورانیم به دست آید. سنگ معدن استخراج شده از معادن زیرزمینی یا سطحی پس از حمل برای آماده سازی ابتدا خرد، آسیاب و با آب قلیایی شستشو می‌شود. پس از طی مراحل متعدد، اورانیوم متراکم یا «کنسانتره اورانیم» که بیش از ۷۰٪ اورانیم در خود دارد به دست می‌آید که آن را کیک زرد (Yellow Cake) می‌نامند. ۳

گات GATT^۱

موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت، نام دیگر سازمان تجارت جهانی یا WTO^۲. اهداف اصلی گات عبارتند از:

۱. دستیابی به یک نظام تجاری بین المللی آزاد بدون تبعیض.
۲. ارتقاء سطح زندگی مردم در کشورهای عضو
۳. فراهم ساختن امکانات ذیل به اشتغال کامل در اثر گسترش جهانی

1. General Agreement on Tariff and Trade

2. World Trade Organization

تجارت.

۴. افزایش درآمد واقعی و سطح تقاضای مؤثر.

۵. بهره‌برداری کامل و کارا از منابع جهانی.

۶. گسترش تولید و تجارت بین‌المللی کالا.

۷. رفع موانع و مشکلات موجود در زمینه گسترش تجارت جهانی. ۷۳.

گفتمان

اصطلاح گفتمان یکی از مقولاتی است که در چند دهه اخیر مورد توجه نظریه‌پردازان قرار گرفته است و در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... کاربرد زیادی یافته است.

برخی از محققان و مترجمان، گفتمان را معادل Discourse به معنای بررسی سیستماتیک یک موضوع مشخص به کار برده‌اند و برخی دیگر آن را به معنای کلام، رأی و عقیده می‌دانند. در یک بیان کلی و مورد اجماع اکثر نظریه‌پردازان، گفتمان به تمامی آنچه که گفته و نوشته می‌شود اطلاق می‌گردد، اعم از موضوعات و مطالب گفتاری و نوشتاری و هر آنچه که به گفتگو، تبادل آرا و مذاکره فرامی‌خواند. از آنجا که هر نوع گفتار، کلام و یا نوشتار، یک جریان اجتماعی محسوب می‌شود و دارای ماهیت و ساختار اجتماعی است، لذا گفتمان نیز پدیده‌ای اجتماعی و دارای زمینه‌ها و بسترهای اجتماعی است. ۷۵.

لابی^۱

به طور مشخص به سازمان‌ها و گروه‌های نفوذی سازمان یافته صهیونیستی گفته می‌شود که در جهت رسیدن به خواسته‌ها و آرمان‌های یهود گام برمی‌دارند و در تصمیم‌گیری‌های مجلس قانون‌گذاری و دستگاه حاکمه آمریکا و برخی دیگر از کشورهای غربی به طور مستقیم یا غیر مستقیم اعمال فشار می‌کند. قدرت لابی‌های یهودی در حوزه‌های مختلف فرهنگی، سیاسی و اقتصادی نمود دارد.

مثلاً در حوزه فرهنگی، شبکه‌های مهم رادیو تلویزیون آمریکا مانند NBC، CBS و ABC که از پربیننده‌ترین شبکه‌ها هستند تحت کنترل لابی‌های صهیونیست است. همچنین هزاران روزنامه و مجله از جمله روزنامه‌های نیویورک تایمز، لس آنجلس تایمز، واشینگتن پست و وال استریت ژورنال از مبلغان قدرتمند و با سابقه یهودیان هستند.

از جمله لابی‌های مهم صهیونیستی می‌توان به بنیاد امور عمومی آمریکا و اسرائیل که به اختصار «آپاک» نامیده می‌شود اشاره کرد. این لابی در سال ۱۹۵۱ به منظور تصویب قوانینی برای حمایت از اسرائیل تشکیل شد. آپاک معاف از مالیات است و مقر آن در نیویورک قرار دارد. آپاک با بهره‌گیری از شیوه‌ها و تکنیک‌های جدید و مناسب و ایجاد جو وحشت، توانسته است در همراه ساختن مسئولان ایالات متحده با منافع صهیونیست‌ها و اسرائیل موفق عمل کند. آپاک اصلی‌ترین لابی رسمی اسرائیل در آمریکا است که توانسته در عرصه‌های مختلف، منافع اسرائیل را نزد دولت مردان آمریکا بیمه کند.

سازمان صهیونیست‌های آمریکا (ZOA) دومین لابی مهم صهیونیست‌ها در آمریکا است که رئیس آن عنصر فعال سیاسی طرفدار حزب لیکود اسرائیل است. ZOA فعالیت‌های کنگره، کاخ سفید و ادارات دولتی در واشنگتن را تحت نظر دارد و در نقش گروه‌های مشورتی و هیئت‌های کارشناسی در دفتر ریاست جمهوری حضور فعال دارند و در تصمیم‌گیری‌های مختلف کشور به شخص رئیس جمهور کمک می‌کنند. ۷۶ یکی دیگر از این گروه‌های نفوذ، لابی موجود در کنگره آمریکاست که هر ساله به واسطه فعالیت آن، حدود ۵/۵ میلیارد دلار از جانب دولت آمریکا به اسرائیل پرداخت می‌شود. ۷۷

لایحه

به مصوبه‌ای که از طرف دولت (کابینه) پس از گذراندن مراحل قانونی برای تصویب به صورت قانون به مجلس ارائه می‌شود لایحه گویند. منشاء پیشنهاد لایحه ممکن است دولت، رئیس قوه قضاییه یا شورای عالی استانها باشند.

لیبرالیسم^۱

آزادی خواهی، هوادار آزادی. لیبرالیسم یکی از کهن‌ترین مکاتب فلسفی - سیاسی - اخلاقی دوران مدرن است به گونه‌ای که عمده ویژگی‌ها و مؤلفه‌های فکری حاکم بر تمدن مدرن را می‌توان در آن خلاصه کرد. لیبرالیسم مجموعه روشها، نگرشها و سیاست‌ها و ایدئولوژی‌هایی است که

---

1. Liberalism

هدف عمده آنها فراهم آوردن آزادی هر چه بیشتر برای فرد است. از جمله مبانی و لوازمی که با انواع لیبرالیسم همراه است می‌توان انسان‌گرایی، فردگرایی، عقل‌گرایی، تجربه‌گرایی، علم‌گرایی، سنت‌ستیزی، تجددگرایی، پلورالیسم معرفتی و اعتقاد به خودمختاری فرد انسانی را نام

برد. ۷۸.

لیبرالیسم با طرح اندیشه‌های فردگرایی، انسان‌گرایی، عقل‌گرایی و... زمینه‌ساز پیدایش و تثبیت سکولاریسم (اعتقاد به اصالت امور دنیوی، دنیاگرایی) گردید.

م-ن-و-ه-ی

ماتریالیسم^۱

مادی‌گرایی، اصالت ماده. مکاتبی که معتقدند عوامل مادی بر عوامل غیرمادی و روحی - معنوی تقدم دارند. تعریف دیگر عبارت است از روحیه و حالتی روانی که باعث بی‌توجهی شخص به امور غیرمادی و معنوی می‌شود؛ یعنی معیار تصمیم‌گیری‌ها و رفتارهای فرد بر اساس محاسبات مادی استوار می‌شود. ۷۹.

مجمع عمومی سازمان ملل متحد

مجمع عمومی سازمان ملل متحد مهمترین رکن تبادل نظر و مشورتی سازمان ملل متحد است که با شرکت کلیه اعضای سازمان (تمام کشورها) تشکیل می‌شود و هر عضو دارای یک حق رأی است که با رأی هر یک از اعضای دیگر از قدرت برابر برخوردار است. ۸۰.

مُد

مدها الگوهای فرهنگی ای هستند که به وسیله بخشی از جامعه پذیرفته می‌شوند و دارای یک دوره زمانی نسبتاً کوتاه‌اند و سپس فراموش می‌شوند. ۸۱

گستره مد به اندازه گستره زندگی است و تمام شئون آن را در بر می‌گیرد ولی شاخص‌ترین کالای مد شونده پوشاک و شیوه آرایش است. مد و مدگرایی را می‌توان از جهتی مولود مدرنیسم دانست زیرا، مدرنیسم نگاه نو به عالم و آدم است با نگاه و شناختی که برخاسته از زیستن در «اکنون» و گسستن از «گذشته» است.

مدرنیسم^۱

نوگرایی، تجدیدگرایی. نگاهی نو و جدید به عالم و آدم که برخاسته از زیستن در اکنون و گسستن از گذشته است. شیوه زندگی اجتماعی و تشکیلات و سازمانهای اجتماعی جدید و امروزی که از قرن ۱۷ به بعد در اروپا ظاهر شد و به تدریج در تمام نقاط جهان گسترش یافت.

مدرنیته در معنای کلی و گسترده آن همراه و همزاد با گذر از گذشته به حال، نوآوری، ابداع، پیشرفت، سلیقه و مد است و همواره خود را در ستیز با هر گونه کهنگی، کهنه‌پرستی، قدمت و سنت قرار می‌دهد. مدرنیته مدعی است جامعه را از خرافه، موهومات، زودباوری، اسطوره و... زدوده و عقل و روشهای علمی را در پیش گرفته و بهترین شیوه زیستن را ارائه کرده است. ۸۲

مسجد الاقصی

مسجد الاقصی قبله اول مسلمین جهان است که از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و در قسمت مسلمان‌نشین شهر قدیمی قدس، در مجاورت قبة الصخره قرار دارد. متأسفانه در طول چند سال اخیر طرح‌ها، پوسترها و نقاشی‌های فراوانی به اسم مسجد الاقصی ولی با تصویر قبة الصخره ارائه شده است، البته قبة الصخره نیز برای مسلمانان مهم است ولی حکمش فقط در حد یک مسجد است! ولی مسجد الاقصی از قداست خاصی برخوردار است که هیچ نقطه از جهان آن قداست را دارا نیست. به همین دلیل صهیونیست‌ها سعی دارند مسجد قبة الصخره را در اذهان مسلمین جایگزین مسجد الاقصی کنند تا در طول زمان به هدف خود یعنی محو این مسجد در اذهان و سپس تخریب آن به‌طور فیزیکی دست زنند تا بتوانند در مکان مسجد الاقصی، هیکل سلیمان را که مقدمه ظهور دوم مسیح می‌دانند بنا کنند.

مسیح

ترجمه واژه عبری Mashiha به معنای تدهین شده یا مسح شده با روغن مقدس است. یهودیان پس از نخستین ویرانی شهر قدس، همواره منتظر رهبری فاتح بودند که اقتدار و شکوه پیشین را بر قوم برگزیده (یهودیان) بازگردانده و آنانرا به دوران طلایی حضرت داود و سلیمان بازگرداند. شخصیت مورد انتظار «ماشیح» خوانده می‌شد و لقب پادشاهان قدیم بنی اسرائیل به شمار می‌رفت؛ زیرا مرسوم بود که آنان به حضور کاهنان بنی اسرائیل شرف‌یاب شده، کاهنان در حضور جمع، اندکی روغن بر سر

آنان می‌مالیدند و بدین ترتیب، نوعی قداست به ایشان می‌بخشیدند. در کتاب عهد قدیم از عنوان «ماشیح» به عنوان منجی در موارد مختلف استفاده شده است. ۸۳.

ملت برگزیده^۱

صهیونیست‌ها، با استناد به تلمود و عهد عتیق، معتقدند «قوم برگزیده» خدا هستند و با تعبیر و تدابیر گوناگون تلاش می‌کنند که افکار عمومی ملت‌ها را مجاب کنند که بین یهودیان و خدا، رابطه‌ای خاص وجود دارد که هیچ کس جز آنان، به این سعادت نایل نیامده است. «ذات قدوس، پنج چیز را به خود تخصیص داده و آنها را ثروت خویش خوانده است و آنها عبارتند از: تورات، آسمان، زمین، ملت اسرائیل و معبد بیت همیقداش». ۸۴. «همه ملت‌های جهان، حمد و ثنای ذات قدوس را می‌گویند ولی حمد و ثنای ما به درگاه او مقبول‌تر و خوش‌تر است». ۸۵.

«حتی اگر ملت اسرائیل، شایستگی هم نداشته باشند، با این وجود، هنوز هم فرزندان خدا خوانده شده‌اند». ۸۶.

اشارات فوق، نمونه‌ای از دهها موردی است که در تلمود، در مدح و ستایش قوم یهود، آمده است که اینک دستاویزی مذهبی است برای صهیونیست‌ها که در جهت بسط و گسترش استیلای خود بر سرتاسر جهان تلاش کنند.

---

1. Chosen people

مهندسی فرهنگی^۱

تطبیق وضع موجود فرهنگی با وضع مطلوب و آرمانی همراه با مشخص کردن عیب‌ها و مشکلات و بررسی علل و عوامل آنها و برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده برای رفع مشکلات و دستیابی به اهداف و آرمانها؛ برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف فرهنگی؛ برنامه‌ریزی تمام وزارتخانه‌ها و نهادها به گونه‌ای که در کنار مسائل اقتصادی، سیاسی، آموزشی و پژوهشی، مسائل فرهنگی نیز لحاظ گردد و با عینک فرهنگی به تمام امور نگریسته شود.

برنامه‌ریزی برای حاکم شدن فرهنگ اسلامی و ایرانی بر اذهان طبقه متفکر جامعه به گونه‌ای که الگوهای توسعه خودی جایگزین الگوسازی و تقلید از غرب شود. به عنوان مثال در کشور ما امکان دسترسی به بسیاری از کتابها و مقالات و کارگاههای علمی و فرصتهای مطالعاتی هست و دانشجو می‌تواند از تمام اینها استفاده کند ولی با این وجود دانشجوی ما هنوز نگاه به خارج دارد و به علت عدم تعلق به فرهنگ بومی، در برابر غرب احساس حقارت می‌کند، اینها به خاطر فقدان دید فرهنگی در مسائل است.

ناتوی فرهنگی

ناتوی فرهنگی صورتی تکامل یافته و رشد داده شده و در حقیقت یک مرحله بلوغ از ناتوی نظامی است که جنبه نظامی‌گری آن جزء کوچکی از حرکت کلان نظام سلطه برای تضمین «آینده برای خود» است. در این میدان نبرد جدید، سربازان فرهنگی با پشتیبانی کلان اقتصادی به نبرد با

اندیشه مقاوم در مقابل نظام سلطه مشغولند.

وجه غالب ناتوی فرهنگی بر تخریب پایه‌ها و بنیان‌های فرهنگی وایدئولوژی کشورهای مقاوم در مقابل نظام سلطه بنا شده است. در جهان اسلام، این بخش به کمک ابزارهای متعدد محقق می‌شود که مهمترین آنها تخریب روند بیداری جهان اسلام، دامن زدن به اختلاف شیعه و سنی، ترویج فساد و ابتذال اخلاقی، ترویج عرفان‌های انحرافی (مانند اوشو و پائولو کوئیلو...) و مسلک‌های منحط و استعمار ساخته (مانند صوفیه، وهابیت، حجتیه و بهابیت) و تخریب باورهای ملی و دینی می‌باشد.

وابستگی و ممانعت از رشد اقتصادی کشورهای تحت سلطه از طریق تحریم‌ها و ایجاد جنگ روانی در حوزه موضوعی خاص (مانند مقوله انرژی هسته‌ای در ایران) از دیگر وجوه اساسی ناتوی فرهنگی است.

ناتوی فرهنگی جدیدترین روش تسلط استعمارگران بر کشورهاست. بدین معنی که در گذشته، ابرقدرتها برای تسلط بر منافع سایر کشورها از طریق لشکرکشی و تحریم نظامی به اعمال سلطه خویش مبادرت می‌کردند ولی امروزه به جای صرف وقت و هزینه‌های گزاف، برای رسیدن به اهداف خویش از طریق اهرمهای کلیدی اقدام می‌کنند و یکی از کلیدی‌ترین اهرمها که همواره مورد توجه استعمارگران در میان همه ملتها و به خصوص ملل اسلامی بوده، مقوله فرهنگ است. فرهنگی که به تعبیر مقام معظم رهبری، بی‌صداترین و مخرب‌ترین ابزار حمله دشمنان است.^{۸۷}

مهمترین زمینه‌های تغییر رویکرد آمریکا به ناتوی فرهنگی عبارتند از: کارآمدی اسلام در تقابل با هژمونی غرب و نیز تناقضات و ناکارآمدی لیبرال دموکراسی.

نابودی هویت ملی جوامع بشری، به دست گرفتن سررشته تحولات سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی کشورهای هدف، مجبور کردن ملتها به پذیرش فرهنگ مبتذل دول استعماری، سازماندهی و حفظ انسجام تمدن غرب و جلوگیری از ایجاد تمدن اسلامی از مهمترین اهداف ناتوی فرهنگی است. رویکرد اصلی ناتوی فرهنگی، جنگ نرم و هدف اصلی آن نابودی هویت ملی جوامع بشری به ویژه مقابله با ایمان انسان‌هایی است که می‌خواهند از هویت دینی و ملی خود شرافتمندانه دفاع کنند.^{۸۸}

ناتو NATO^۱

پیمان اطلانتیک شمالی؛ پیمانی که به منظور دفاع جمعی از آمریکای شمالی و بسیاری از کشورهای اروپای غربی بسته شده و هدف اولیه آن ایجاد یک اتحادیه نظامی منطقه‌ای قدرتمند در مقابل نیروهای کمونیست اروپا و به ویژه آمادگی برای مقابله با شوروی سابق بود. هم‌اکنون با پیوستن بسیاری از کشورهای اروپای شرقی (کمونیستی سابق) به این پیمان و مورد تحدید قرار گرفتن روسیه، اختلافاتی در مورد همکاری برخی کشورهای اروپایی با آمریکا پیش آمده و ماهیت ناتو دستخوش تحول گردیده است.^{۸۹}

ناسیونالیسم^۲

ملت‌باوری، ملی‌گرایی. آگاهی ملی و احساس تعلق به یک ملت

1. North Atlantic Treaty Organization

2. Nationalism

مشخص که با ویژگی‌های خاص (مانند نژاد، زبان، نمادها، سنتها و ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی) از سایر ملتها متمایز شده است. وفاداری به خاک و دولت و فداکاری برای آن از ارکان ناسیونالیسم است. ۹۰

نانوتکنولوژی^۱

توانمندی تولید مواد، ابزارها و سیستم‌های جدید با در دست گرفتن کنترل در سطوح ملکولی و اتمی و استفاده از خواصی که در آن سطوح ظاهر می‌شود. تکنولوژی و روشهای ساخت مواد در اندازه کوچک و کوچکتر در حد مولکول و اتم. این رویکرد جدید، کاربردهایی را در حوزه‌های مختلف مانند غذا، دارو، تشخیص‌های پزشکی، الکترونیک، کامپیوتر، ارتباطات، حمل و نقل، انرژی، محیط زیست، مواد، فضا و امنیت ملی داراست.

نانوتکنولوژی روش مناسبی برای ساخت و سرهم بندی اتم‌ها، مولکول‌ها، مواد، قطعات و سیستم‌های مفید، در مقیاس نانومتر ۹۱ و بهره برداری از خصوصیات، ویژگی‌ها و پدیده‌های جدید حاصله در آن مقیاس است.

کلیه محصولات و فرآورده‌های مادی موجود در جهان هستی از قرار گرفتن منظم و هدفمند اتم‌ها (کوچک ترین واحد اجزای سازنده مواد) در کنار هم به وجود آمده‌اند. هرچه تسلط و آگاهی انسان به رفتار و خصوصیات واحد سازنده مواد یعنی اتم‌ها بیشتر شود، امکان کنترل کلیه خصوصیات آن مانند نقطه ذوب، ظرفیت شارژ، خواص مغناطیسی و...

افزایش خواهد یافت.

در این فضا، مواد و سیستم‌ها به خاطر اندازه شان می‌توانند به طور منطقی طراحی شوند و دارای خصوصیات و رفتارهای زیستی، شیمیایی و فیزیکی جدید و بهبود یافته باشند؛ بنابراین نانوتکنولوژی می‌تواند در آینده‌ای نه چندان دور، امکان تولید کلیه فرآورده‌های مورد نیاز بشر را با کیفیت بسیار بالا و هزینه فوق العاده پایین فراهم کند.

هدف نانوتکنولوژی ساخت مولکول به مولکول مواد در آینده است. همان طور که وسایل مکانیکی به ما اجازه می‌دهند که چیزی فراتر از نیروی فیزیکی خود به دست آوریم، علم نانو و تولید در مقیاس اتمی، سبب می‌شود تا بتوان پا را فراتر نهاده و از محدودیت‌های طبیعی مربوط به ابعاد و اندازه، رها شده و درست روی واحدهای ساختاری مواد کار کنیم، جایی که خواص آنها مشخص می‌شود و با تغییر در آن واحدها می‌توان خواص مواد را تعیین کرد.

کار با ذرات، این امکان را فراهم می‌کند تا بشر بتواند براساس نیاز و میل خود به موادی جدید دسترسی پیدا کند. امروزه با توجه به پیش بینی که در عرصه فناوری نانو شده است، صنعتگران فولاد در جهان نگران ورشکستگی خود هستند، زیرا با تکیه بر فناوری نانو می‌توان به مواد جدیدی دست یافت که چندین برابر مقاوم تر از فولاد و چندین برابر سبکتر از آلومینیوم است و باعث دگرگونی در صنعت فولاد خواهد گردید. در صنایع دیگر مانند داروهای هوشمند، لباس‌های هوشمند و شیشه و سرامیک‌های هوشمند نیز وضع به همین منوال است و هریک از این محصولات می‌تواند زندگی بشر را متحول سازد. به عبارت دیگر می‌توان

بیان کرد که نانو تکنولوژی فناوری کلیدی در دهه اول قرن بیست و یکم خواهد بود.

نظم نوین جهانی

پس از جنگ دوم خلیج فارس در زمان بوش پدر، وی و همفکرانش اعلام نمودند جهان جدیدی با نظمی جدید بر محور سیطره سیاسی و ایدئولوژیک آمریکا به وجود خواهد آمد و از این پس در دنیا فقط یک قدرت برتر مطرح و دیده خواهد شد و آن آمریکاست؛ چرا که آمریکا جنگ طولانی اش با پرچمدار سوسیالیزم (اتحاد جماهیر شوروی سابق) را با پیروزی کامل به پایان رسانده و نظام ایدئولوژیک و فرهنگ کاپیتالیسم یا لیبرال دموکراسی پیروز میدان شده بود. هدف این طرح تحقق «حکومت جهانی یهود» بود.

نقدینگی

در یک تعریف ساده، نقدینگی عبارت است از مجموع اسکناس و مسکوکات در دست مردم به علاوه سپرده‌های بلند مدت (شبه پول). نقدینگی باید با گردش که دست افراد جامعه دارد تکافوی جریان کالاها و خدمات را بنماید. بدین ترتیب قیمت کالاها به میزان نقدینگی و سرعت گردش آن بستگی دارد. بنابراین هر گونه افزایش نقدینگی باعث رشد قیمت‌ها و تورم به همان نسبت خواهد شد.

نیهیلیسم^۱

پوچ‌گرایی، هیچ‌انگاری، نیست‌انگاری، نفی همه ارزشهای ثابت. نقطه پیدایش پوچ‌گرایی در تمدن غربی، به دوران بعد از رنسانس برمی‌گردد. در جریان انسان‌گرایی رواج یافته در اروپای قرن ۱۹ و ۱۸، اعتقاد به هر گونه مرجع متعالی و ماورای طبیعی و در نتیجه هر گونه عقیده و مذهب نجات بخش، رنگ باخت؛ تعالیم آسمانی انکار شد و انسان، بنیان‌گذار و ارزش‌گذار اصول و اخلاق شمرده شد و پس از گذشت اندک زمانی چون نتوانست با تکیه بر عقل و دانش خود پاسخ بسیاری از مسائل (به ویژه فلسفه حیات) را پیدا کند، وجود خود را پوچ و تهی یافت.

یعنی متفکران آن دوره با کنار گذاشتن ایمان به ماوراء، ابتدا پنداشتند که تکیه‌گاه واقعی انسان را یافته‌اند. و بنابراین معتقد شدند که انسان با پیشرفت‌های علمی از بدبختی رها و مشکلات آدمی کاسته خواهد شد. بدین ترتیب به تدریج قوانین علمی جای مشیت الهی را گرفت و خدا از زندگی بشر غربی کنار رفت (نیهیلیسم نسبی).

پس از آنکه زندگی مدرن و ابزارهای پیشرفته در انحصار صاحبان قدرتهای اقتصادی و سیاسی قرار گرفت و نتایج زیانبار علم‌گرایی آشکار گردید، انسان غربی در اصالت علم و پناهگاه بودن آن نیز تردید کرد و ناچار شد حتی علم (یعنی تنها پناهگاه خود) و آنچه را که مدت‌ها امیدوار بود محرومیت بشر را برطرف کند، نیز نفی کند و دچار نیهیلیسم مطلق شد و علاوه بر نفی خدا و ابدیت و وحی و... مفاهیم جدید توسعه، مدرنیسم و هدف را نیز انکار کرد و به دامن نومیدی و نگرانی یا سرخوشی و ابتذال و

سرگرمی درغلتید. ۹۲.

وتو^۱

واژه‌ای است لاتینی به معنای «جلوگیری می‌کنم». حق وتو، قدرت قانونی یک دستگاه یا اعضای آن برای جلوگیری از عمل در آن دستگاه یا دستگاه دیگر است؛ رأی منفی هر یک از اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد به قطعنامه‌های این شورا. قطعنامه‌ای که وتو می‌شود، رسماً از اعتبار افتاده و امکان عمل به آن وجود ندارد.

از ابتدای تشکیل این شورا، تاژوئن ۱۹۸۶ به ترتیب شوروی ۱۱۶ مورد، آمریکا ۶۰ مورد، انگلستان ۲۹ مورد، فرانسه ۱۷ مورد و چین ۴ مورد، قطعنامه‌های شورای امنیت را وتو کرده‌اند.

امتیاز حق وتو در سال ۱۹۴۵ در کنفرانس یالتا از طرف روزولت، رئیس جمهور وقت آمریکا پیشنهاد شد و به تأیید رهبر انگلستان و شوروی نیز رسید.

هالیوود^۲

کلمه هالیوود اغلب به صورت کنایه برای صنعت سینمایی آمریکا به کار می‌رود که شروع فعالیت آن به سال ۱۸۵۳ بر می‌گردد. نام هالیوود به وسیله شخصی به نام H.J. whitley بر این صنعت گذاشته شد. برخی نیز arvey wilcox را پدر هالیوود می‌دانند.

---

1. Veto

2. Holly wood

هالیوود در نزدیکی لوس آنجلس قرار دارد و قطب صنعتی فیلم‌های سینمایی در آمریکاست. هالیوود از چندین شرکت بزرگ فیلم‌سازی مانند «والت دیسنی»، «پارامونت»، «یونیورسال»، «فوکس قرن بیستم»، «وارنر بروس» (سازنده فیلم ۳۰۰)، «کلمبیا پیکچرز»، «یونایتد آرتیست» و «مترو گلدوین مایر» تشکیل شده است.

امروزه قدرت‌ها از عنصر تصویر در بالاترین حد بهره می‌برند و ذهنیت مخاطبان نیز این امر را می‌پذیرد. اکنون مهمترین کار غرب این است که مبانی نظری برآمده از ایده‌ها و اهداف خود را به زبان تصویر ترجمه کند. بزرگترین ویژگی غرب ترجمه معنای تصویر است؛ چون روان‌شناسی مدرن، تأثیر تصویر را بسی فراتر از کلام می‌داند و هر تصویر را با هزار کلمه برابر می‌شمارد.

مجموعه فیلم‌های ساخته شده در دو دهه اخیر توسط هالیوود اهداف غرب را به خوبی نشان می‌دهد. آمریکایی‌ها با ساختن این گونه فیلم‌ها در پی آنند که نظام حاکم بر غرب را تنها سیستم مدافع جهان در برابر خطرات احتمالی آینده معرفی کنند. فیلم‌هایی مانند «روز استقلال»، «روح یا شیخ»، «نوسترا داموس» و... نمونه‌هایی از این قبیل‌اند.

هالیوود به عنوان مرکز فیلم‌سازی آمریکا، در هر سال حدود ۷۰۰ فیلم تولید می‌کند و ۱۵-۱۶ میلیارد دلار سود خالص کسب می‌کند. این فیلم‌ها حدود ۷۸٪ سینماها و تلویزیون‌های جهان را تغذیه و مبانی نظری غرب را به زبان تصویر ترجمه می‌کند. زبانی که قدرت عظیم و اثرگذاری بی‌بدیل دارد.

از سوی دیگر هالیوود یکی از ابزارهای پر قدرت برای تبلیغ افکار

صهیونیست‌هاست به گونه‌ای که ۸۵٪ سرمایه‌های یهود متعلق به آنهاست. بنابراین آنها به راحتی می‌توانند برای ترویج نظریات خود به فیلم‌های سینمایی متوسل شوند. فیلم‌های آرماگدون، ماتریکس (که با هزینه‌ای حدود ۵۰۰ میلیون دلار در سال‌های ۲۰۰۳-۱۹۹۹ به وسیله کمپانی صهیونیستی برادران وارنر ساخته شد)، شمارش معکوس تا آرماگدون و... از این قبیل‌اند.

به عبارت دیگر، یهودیان با ورود به عرصه فیلم‌سازی و تولید آثاری به ظاهر هنری، اولاً در عرصه‌ای وارد شده‌اند که کسی آنان را سرزنش نمی‌کند و ثانیاً به راحتی می‌توانند بر دنیا حکم‌رانی کنند در حالی که تنها ۴٪ جمعیت آمریکا را تشکیل می‌دهند. در واقع این تعداد اندک، در قرن ۲۱ که قرن اطلاعات نامیده شده است، نبض دنیای سرگرمی و اطلاعات را در دست دارند و از طریق آن، علاوه بر تحمیل عقاید و افکار نامشروع خود، سود کلانی به جیب می‌زنند.

هژمونی^۱

تسلط یا تفوق یک کشور بر کشورهای دیگر از طریق دیپلماسی یا تهدید به اطاعت و یا پیروزی نظامی. تسلط یک طبقه از تمام جنبه‌های اقتصادی اجتماعی، سیاسی و ایدئولوژیک بر سایر طبقات یا یک دولت بر سایر دولت‌ها. ۹۳

هژمونی در ادبیات روابط بین‌الملل هم با تعابیر خوش بینانه به معنی حافظ نظم، ثبات‌بخش و هم بدبینانه به معنی سلطه و برتری‌جویی به کار

---

1. Hegemony

گرفته می‌شود، اما هر دو تعبیر اشاره به موقعیتی دارد که یک قدرت برتر از توانایی‌های خود در جهت حفظ و تثبیت نظم موجود جهانی بهره می‌گیرد. در واقع موقعیت هژمونیک هنگامی شکل می‌گیرد که این نقش از سوی سایر قدرت‌های بزرگ جهانی مورد پذیرش قرار گیرد. وضعیت پس از حوادث یازده سپتامبر که همسویی قدرت‌های بزرگ با آمریکا را به همراه داشت، در جهت تثبیت وضعیت هژمونیک به پیش می‌رود.

هلال شیعی

در کشاکش بحران لبنان در سال ۲۰۰۶ که اسرائیل به لبنان حملات گسترده‌ای را آغاز کرد، برای منحرف کردن توجه جهانیان از این جنگ، خطری فرضی به نام هلال شیعی با هماوایی نخست وزیران اسرائیل و انگلستان، رئیس جمهور آمریکا و شاه اردن مطرح گردید.

هدف آشکار این طرح عبارت بود از معرفی یک هلال ژئوپولیتیکی که از ایران و بارهبری ایرانیان آغاز می‌شود، عراق و سوریه را در برمی‌گیرد و به حزب الله لبنان و حماس در فلسطین پایان می‌گیرد. آنها این گونه وانمود کردند که این مجموعه که نمای جغرافیائیش «هلال» مانند ترسیم شده و بزرگ‌ترین منابع سوخت فسیلی جهان از خلیج فارس تا دریای خزر را در اختیار دارد می‌خواهد از راه گسترش عملیات تروریستی (حماس و حزب الله) بر جهان اسلام چیره شود و اسرائیل را نابود کند.

در سایه این سناریو، آمریکا خواهد توانست اعضای القاعده، طالبان و تروریستهای نو وهابی را به فراموشی سپرده و توجه غرب را بر جوامع شیعی در جهان اسلام به عنوان مراکز اصلی تروریست پروری متمرکز کند

و شیعه را مذهبی تروریستی جلوه دهد (به خصوص از عملیات مقتدا صدر در عراق و حزب الله در لبنان بسیار سوءاستفاده کردند) و علاوه بر دشمنی کشورهای بلوک غرب، کشورهای سنی منطقه را به دشمنی بر علیه شیعیان و در رأس آنها جمهوری اسلامی ایران ترغیب نماید. ۹۳

هوش هیجانی EQ^۱

مفهوم «هوش هیجانی»، که عمرش به بیش از دو دهه نمی‌رسد، بر پایه دو مفهوم «هوش» و «هیجان» و ارتباط آن دو بنا شده است. سالوی و مایر اصطلاح «هوش هیجانی» را برای بیان کیفیت و درک احساسات افراد، همدردی با احساسات دیگران و توانایی اداره مطلوب خلق و خوبه کار بردند. در حقیقت، این هوش مشتمل بر شناخت احساسات خویش و دیگران و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیم‌های مناسب در زندگی است؛ عاملی است که هنگام شکست، در شخص ایجاد انگیزه می‌کند و به واسطه داشتن مهارت‌های اجتماعی بالا، منجر به برقراری رابطه خوب با مردم می‌شود.

بار - اون هوش هیجانی را به این صورت تعریف کرده‌اند:

یک دسته از مهارت‌ها، استعدادها و توانایی‌های غیرشناختی که توانایی موفقیت فرد را در مقابله با فشارها و اقتضاهای محیطی افزایش می‌دهد.

بنابراین، هوش هیجانی یکی از عوامل مهم در تعیین موفقیت فرد در زندگی است و مستقیماً سلامت روانی او را تحت تأثیر قرار می‌دهد. هوش هیجانی با سایر تعیین‌کننده‌های مهم (توانایی موفقیت فرد در مقابله با

اقتضاهای محیط) از قبیل آمادگی‌های زیست‌پزشکی، استعداد هوش شناختی و واقعیت‌ها و محدودیت‌های محیطی در تعامل است.

«هوش شناختی» یا بهره هوشی یا EQ در بهترین شرایط، تنها عامل ۲۰ درصد از موفقیت‌های زندگی است. ۸۰ درصد موفقیت‌ها به عوامل دیگر وابسته است و سرنوشت افراد در بسیاری از موقعیت‌ها، در گرو مهارت‌هایی است که هوش هیجانی را تشکیل می‌دهند، هوش هیجانی بهترین پیش‌بینی‌کننده موفقیت افراد در زندگی و نحوه برخورد مناسب با استرس‌ها است.

هوش هیجانی با توانایی درک خود و دیگران (خودشناسی و دیگرشناسی)، ارتباط با مردم و سازگاری فرد با محیط پیرامون خویش، پیوند دارد. به عبارت دیگر، هوش غیرشناختی، پیش‌بینی موفقیت‌های فرد را میسر می‌کند و سنجش و اندازه‌گیری آن به منزله اندازه‌گیری و سنجش توانایی‌های شخص برای سازگاری با شرایط زندگی و ادامه حیات در جهان است.

همه ما ترکیبی از هوش و هیجان هستیم. هوش عمومی و هوش هیجانی از یکدیگر متفاوتند. نظریه پردازان هوش هیجانی معتقدند: EQ به ما می‌گوید که چه کاری می‌توانیم انجام دهیم، در حالی که هوش هیجانی به ما می‌گوید: چه کاری باید انجام دهیم. EQ شامل توانایی ما برای یادگیری، تفکر منطقی و انتزاعی می‌شود، در حالی که هوش هیجانی به ما می‌گوید که چگونه از EQ در جهت موفقیت در زندگی استفاده کنیم. ۹۵

هوش هیجانی در الگوی بار - اون دارای ۱۵ عامل مؤثر است. افرادی که تعداد بیشتری از این مؤلفه‌ها را در خود بیابند هوش هیجانی بالاتری دارند.

این عوامل عبارتند از: خودآگاهی هیجانی، جرأت، حرمت نفس، خودشکوفایی، استقلال، روابط میان فردی، تعهد اجتماعی، همدلی، آزمون واقعیت، مسئله گشایی، انعطاف پذیری، توانایی تحمل استرس، توانایی تحمل تنش‌ها، شادی و خوش بینی.

هولوکاست^۱

هولوکاست از دو واژه یونانی «Holos» به معنی «همه» و «Kaustos» (در بعضی از متون به جای واژه Kaustos از واژه Kaiein استفاده شده است) به معنی سوزاندن و نابودن کردن، ترکیب یافته است. این واژه روی هم رفته به معنی همه سوزی است و در اصطلاح از آن به قربانی و یا قربانی بزرگ یاد می‌شود و به واقعه‌ای اطلاق می‌گردد که ادعا شده بر اثر آن ۶ میلیون یهودی، زنده زنده در اتاقهای گاز خفه شده و در کوره‌های آدم‌سوزی اردوگاههای کار اجباری نازی‌ها سوزانده شده‌اند.

از جمله افسانه‌هایی که قدرت‌های مسلط و در رأس آنها دنیای استکبار و صهیونیست‌ها با اهداف ایدئولوژیک و سیاسی کاملاً مشخص جعل کرده و به روش‌های پلیسی - رسانه‌ای تلاش کرده‌اند آن را «حقیقت» جا بزنند، افسانه هولوکاست است که منافع اقتصادی و سیاسی فراوانی برای آنها در پی داشته است. به همین دلیل هر گونه بررسی محققانه و تحقیق علمی درباره آن ممنوع است و اگر کسی در آن تردید کند و بی احتیاطی کرده، تردید خود را به زبان آورد، او را به وحشیانه‌ترین شکل ممکن از هستی ساقط می‌کنند.

در دنیای غرب که مدعی آزادی بی حد و حصر در همه زمینها هستند، ورود به تحقیق درباره هولوکاست، ورود به «حریم ممنوعه» تلقی می شود. بازداشت و اذیت و آزار دانشمندان و اساتید سرشناسی مانند فوریسون، پل راسینیه، مورگن گراف و استاگلیچ و اخراج آنها از دانشگاه نمونه‌ای از ورود به این حریم ممنوعه است.

هولوکاست از جمله موضوعاتی است که پس از انتخاب آقای دکتر احمدی نژاد به ریاست جمهوری اسلامی ایران، توسط ایشان در صحنه سیاسی جهانی به چالش کشیده شد و تردیدهای موجود در این زمینه را قوت بخشید.

هویت^۱

هویت یک فرد یا یک ملت تمام ویژگی‌هایی است که آن فرد و ملت دارا هستند. عناصر مؤثر و سازنده هویت و مؤلفه‌های اساسی آن عبارت است از دین، عبادت و فرهنگ که منظور از فرهنگ، بیشتر عادت‌های رفتاری و آیین و رسوم موجود میان یک ملت است.

هویت، مرز میان ما با دیگران است. آنچه ما را از دیگران متمایز می‌سازد، هویت ما است؛ با این توصیف می‌توان سطوح و ابعاد هویت را از هم باز شناخت. سطوح فردی، اجتماعی و ملی. یک فرد در بسیاری ویژگیها از دیگران متمایز است، این ویژگی‌های متمایز، سازنده هویت فردی او هستند. در سطح اجتماعی، مردمان دارای یک سری ویژگی‌های متمایز هستند که هویت اجتماعی آنان را می‌سازد. یک گروه که دارای

زندگی قبیله‌ای هستند با گروه دیگر که دارای یک زندگی اجتماعی مدرن هستند، تفاوت‌های جدی دارند. این وجوه تمایز، سازندهٔ هویت آنان است. یک ملت هم دارای برخی ویژگی‌هاست که آن را از ملل دیگر متمایز می‌کند.

این ویژگی‌های متمایز، و رای سرزمین جغرافیایی است. ملت ایران واجد برخی تصمیم‌هاست که آن را از ملت‌های دیگر متمایز می‌کند. هویت به خودی خود پدیده‌ای مقدس نیست، یعنی لزوماً آنچه ما داریم و ما را از دیگران متمایز می‌کند، به معنای آن نیست که این ویژگی‌ها، خصیصه‌های کاملاً پسندیده‌ای هستند. در این معنا هویت فردی، اجتماعی و ملی هیچ فرد، گروه و ملتی ضرورتاً مقدس و تغییرناپذیر نیست. چه بسا یک فرد، گروه یا ملت، دارای خصیصه‌های ناپسند زیادی باشند که بخشی از هویت آنان را می‌سازد؛ یعنی اگر ما پذیرفتیم که هویت، مرز میان ما و دیگران است، اینگونه نیست که بتوانیم خصیصه‌های خوب خود را به عنوان فرد، گروه و ملت، به صورت شاخصهٔ هویت خود در نظر بگیریم و خصیصه‌های نامطلوب را خارج کنیم. ۹۶

یادداشت تفاهم

یادداشتی حاکی از توافق کلی یا همکاری متقابل در زمینه‌های مورد علاقه طرفین. این گونه یادداشتها برای دولت‌های طرفین تعهد آورند ولی احتیاج به تصویب مجلس ندارند.

یونسکو UNESCO^۱

سازمان آموزشی - علمی - فرهنگی ملل متحد که از ۱۴ دسامبر ۱۹۴۶ رسماً شروع به کار کرد. هدف یونسکو، کمک به صلح و امنیت در جهان از طریق ترویج تشریک مساعی میان ملل در امور تعلیم و تربیت و علوم و فرهنگ و همچنین تقویت احترام جهانی به عدالت، حاکمیت قانون، حقوق بشر و آزادی اساسی است.^{۹۷}

یونیسف UNICEF^۲

صندوق کودکان ملل متحد است که در سال ۱۹۴۶ برای ارائه کمک‌های اضطراری به کودکان و نوجوانان قربانی جنگ دوم جهانی تشکیل شد و کار فعلی آن ارائه کمک‌های لازم برای کودکان کشورهای در حال توسعه است. این صندوق دفاتر متعدد منطقه‌ای در سراسر جهان دارد.

---

1. United Nations Educational Scientific And Cultural Organization

2. United nations childrens emergency fund

● پی‌نوشتها

۱. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۳۹، نشر میزان، چاپ ۲، ۱۳۸۰.
۲. فرهنگ واژه‌ها، عبدالرسول بیات و دیگران، ص ۱۷۶، مؤسسه اندیشه و فرهنگ دینی، چاپ اول، قم، ۱۳۸۱.
۳. فرهنگ واژه‌ها، عبدالرسول بیات، ص ۱۹-۱۸.
۴. بحث مفصل این موضوع را در روزنامه کیهان ۲۸-۳۰ مرداد ۱۳۸۶ مطالعه فرمایید.
۵. تاریخ ناگفته و پنهان آمریکا، ترجمه نصیر صاحب خلق، ص ۱۰۷-۱۰۴، نشر هلال، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۴.
۶. فرهنگ علوم سیاسی، علی‌آقا بخشی و مینو افشاری‌راد، ص ۴۰، نشر چاپار، چاپ اول (ویرایش ششم)، تهران، ۱۳۸۳.
۷. دانشنامه سیاسی، داریوش آشوری، ص ۱۹۰، انتشارات مروارید، چاپ ۵، تهران، ۱۳۷۸.
۸. دانشنامه سیاسی، ص ۸.
۹. دانشنامه سیاسی، ص ۲۶.
۱۰. دانشنامه سیاسی، ص ۲۷.
۱۱. ماهنامه پرسمان، سال ششم، شماره ۵۰، آبان ماه ۱۳۸۵.
۱۲. اسلام ناب در کلام و پیام امام خمینی علیه‌السلام، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ ۵، تهران ۱۳۷۹.
۱۳. دانشنامه سیاسی، ص ۳۶.

۱۴. پگاه حوزه (هفته‌نامه) شماره ۱۹۶، آذر ۱۳۸۵، ص ۲۵.
۱۵. فرهنگ علوم سیاسی، ص ۳۴۱.
۱۶. روزنامه اطلاعات (۱۷ مرداد ۱۳۶۷) ص ۷۸.
۱۷. روزنامه اطلاعات (۱۹ مرداد ۱۳۶۷) ص ۱۲، روزنامه اطلاعات (۱۵ تیر ۱۳۷۷) ص ۵.
۱۸. معارف (ماهنامه)، ش ۴۹، ۱۳۸۶، ص ۳۷-۳۸.
۱۹. آفتاب و سایه‌ها، محمدتقی فعالی، انتشارات نجم‌الهدی، چاپ اول، قم ۱۳۸۶.
۲۰. رجینش، راهی برای گمراهی، دکتر حمیدرضا ضابط، روزنامه کیهان، ۸۳/۶/۱۷.
۲۱. فرهنگ واژه‌ها، ص ۳۸-۴۰.
۲۲. واژه‌نامه فرهنگی سیاسی، شهریار زرشناس، ص ۶۱-۵۳، کتاب صبح، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۳.
۲۳. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۰۸-۲۰۹.
۲۴. استراتژی نظامی آمریکا بعد از ۱۱ سپتامبر، دکتر منوچهر محمدی، ص ۴۲-۴۳، بنیاد فرهنگی پژوهشی غرب‌شناسی و سروش چاپ اول، تهران، ۱۳۸۲.
۲۵. ماهنامه پرسمان، ش ۵۷.
۲۶. انرژی اتمی، دکتر اریک اوبلاکر (ترجمه بهروز بیضایی)، ص ۴۷، مؤسسه انتشارات قدیانی، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۳.
۲۷. همان.
۲۸. دانشنامه سیاسی، ص ۶۹.
۲۹. آشنایی با ادیان بزرگ، حسین توفیقی، ص ۱۵۵-۱۵۲، نشر سمت، مؤسسه فرهنگی طه و مرکز جهانی علوم اسلامی، چاپ ۷، ۱۳۸۴.
۳۰. ماهنامه پرسمان، شماره ۵۷.
۳۱. صهیونیسم مسیحی، فراروایت نو محافظه‌کاری آمریکا، ص ۱۳-۱۱، نشر معارف، چاپ اول، قم، ۱۳۸۶.
۳۲. هفته نامه پگاه حوزه، شماره ۱۷۰، شنبه ۷ آبان ۱۳۸۴، ص ۱۵.
۳۳. فرهنگ واژه‌ها، ص ۸۳-۸۴.
۳۴. فرهنگ واژه‌ها ۱۴۵-۱۴۲.
۳۵. آشنایی با ادیان بزرگ، حسین توفیقی، ص ۱۷۶-۱۷۵.

۳۶. فرهنگ واژه‌ها، ص ۲۲۹.
۳۷. از فقیرآباد تا خیال‌آباد، اصغر هادوی کاشانی، قم، دارالحدیث، چاپ اول، ۱۳۸۳.
۳۸. روزنامه ایران، سال ۱۳، شماره ۳۸۲۴.
۳۹. حدیث زندگی (دو ماهنامه)، سال پنجم، شماره اول، فروردین و اردیبهشت ۸۴.
۴۰. از فقیرآباد تا خیال‌آباد، اصغر هادوی کاشانی، قم، دارالحدیث، چاپ اول، ۱۳۸۳.
۴۱. همان.
۴۲. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۸۱-۲۷۹.
۴۳. ماهنامه معرفت، شماره ۷۶، صفحات ۳۷-۹، گفتگو با آقایان دکتر علی مصباح، دکتر محمد فتایی اشکوری و دکتر عباس شاملی.
۴۴. هفته‌نامه پگاه حوزه، شماره ۱۵۲، ۳ بهمن ۱۳۸۳.
۴۵. دانشنامه سیاسی، داریوش آشوری، ص ۱۱۸.
۴۶. دو ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی دگرگونی ژئوپولیتیک خاورمیانه، دکتر جواد معین‌الدینی، شماره ۲۲۶-۲۲۵، ص ۱۴۹.
۴۷. دکترین مهدویت، مجموعه مقالات، ج ۲، ص ۲۲۴، مؤسسه آینده روشن (پژوهشکده مهدویت)، چاپ اول، قم، ۱۳۸۵.
۴۸. فرهنگ جامع سیاسی، محمود طلوعی، نشر علم، چاپ دوم، ۱۳۷۷، ص ۴۵۸.
۴۹. فرهنگ فرمیخته، ص ۴۰۸.
۵۰. دکترین مهدویت، ج ۲، ص ۲۲۴.
۵۱. دانشنامه سیاسی، ص ۱۶۹.
۵۲. فرهنگ واژه‌ها، ص ۲۹۵.
۵۳. فرهنگ واژه‌ها، ص ۳۸۰-۳۷۸.
۵۴. فرهنگ واژه‌ها، ص ۳۰۱-۲۹۸.
۵۵. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۱۲.
۵۶. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۸۶ و ۹۹.
۵۷. همشهری دیپلماتیک، سال دوم، شماره ۲۰، آذر ۸۶، ص ۷۷-۷۶.
۵۸. مسیحیت صهیونیسی، نصیر صاحب‌خلق، ص ۱۰۰، نشر هلال، چاپ سوم، ۱۳۸۴.
۵۹. رضوانی، علی‌اصغر. «مبانی اعتقادی وهابیان»، انتشارات مسجد مقدس جمکران، قم، ۱۳۸۵.

۶۰. بی نام، فتح الاسلام ع.س.، معاونت سیاسی نهاد رهبری در دانشگاه‌ها، ص ۹-۶ تهران ۱۳۸۶.
۶۱. فرهنگ واژه‌ها، ص ۳۴۸-۳۴۶.
۶۲. ماهنامه دانشجویی صریر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر.
۶۳. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۱۱۷-۱۱۲ با تلخیص.
۶۴. باری، اکبر مظفری، ص ۴۵، انتشارات شاکر، چاپ دوم، ۱۳۸۵.
۶۵. صهیونیسم مسیحی، فراروایتی نو از محافظه‌کاری آمریکا.
۶۶. انرژی اتمی دکتر اریک اوبلاکر (ترجمه بهروز بیضایی)، مؤسسه انتشارات قدیانی تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۳، ص ۳۵-۳۳.
۶۷. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۱۱-۲۱۰.
۶۸. فرهنگ واژه‌ها، ص ۴۲۴-۴۲۳.
۶۹. فرهنگ واژه‌ها، ص ۳۱۵-۳۱۳.
۷۰. دانشگاه تمدن‌ساز، ویژه‌نامه فلسطین و صهیونیسم، نشریه معاونت فرهنگی وزارت علوم تحقیقات و فناوری، تهران، ۱۳۸۶.
۷۱. فرهنگ علوم سیاسی، ص ۶۸۲.
۷۲. فرهنگ واژه‌ها، ص ۵۲.
۷۳. انرژی اتمی، دکتر اریک اوبلاکر (ترجمه بهروز بیضایی)، مؤسسه انتشارات قدیانی، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۳، ص ۳۳.
۷۴. سازمان‌های بین‌المللی، رضا موسی‌زاده، نشر میزان، چاپ دوم، ۱۳۸۰.
۷۵. فصل‌نامه اجتماعی - سیاسی گفتمان، شماره ۲، پاییز ۱۳۷۷، ص ۵۸-۲۵.
۷۶. ماهنامه پرسمان، سال ششم، شماره ۵۰، آبان ماه ۱۳۸۵.
۷۷. مسیحیت صهیونیستی، نصیر صاحب‌خلق، ص ۸۸ انتشارات هلال، چاپ سوم، ۱۳۸۴.
۷۸. فرهنگ واژه‌ها، ص ۴۵۸-۴۵۱.
۷۹. فرهنگ واژه‌ها، ص ۴۸۲-۴۸۰.
۸۰. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۱۸۸.
۸۱. درآمدی بر تئوری‌ها و مدل‌های تغییرات اجتماعی، احمدرضا غروی زاد، ص ۱۹۶، جهاد دانشگاهی، تهران، ۱۳۷۷.
۸۲. فرهنگ واژه‌ها، ص ۵۱۰-۵۰۷.

۸۳. دکترین مهدویت، ج ۲، ص ۲۱.
۸۴. تلمود، ص ۱۵۰.
۸۵. تلمود، ص ۷۹.
۸۶. تلمود، ص ۸۴.
۸۷. ویژه نامه تبلیغ، شماره ۸، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۸۶، رمضان ۱۴۲۸.
۸۸. روزنامه کیهان، ۸۶/۹/۷، ص ۱۲.
۸۹. فرهنگ علوم سیاسی، ص ۴۶۵.
۹۰. فرهنگ واژه‌ها، ص ۵۶۹-۵۶۸.
۹۱. یک نانومتر، یک میلیاردم یک متر است. یعنی جسم نانومتری که اندازه‌اش حدود ۱۰ نانومتر (۱۰mm) باشد، هزار بار کوچکتر از قطر یک تار موی انسان است.
۹۲. حدیث زندگی (دو ماهنامه)، سال هفتم، شماره دوم، خرداد و تیر ۸۶.
۹۳. فرهنگ علوم سیاسی، ص ۲۹۰.
۹۴. اطلاعات اقتصادی سیاسی، ش ۲۳۲-۲۳۱، آذر و دی ۸۵، ص ۱۷-۱۵، مقاله دکتر پیروز مجتهدزاده.
۹۵. ماهنامه معرفت، شماره ۱۱۹، مقاله هوش هیجانی، ناصر آقابابایی.
۹۶. هفته‌نامه پگاه حوزه، شماره ۲۱۴، ص ۴.
۹۷. سازمان‌های بین‌المللی، دکتر رضا موسی‌زاده، ص ۲۱۳.

Political
Cultural
Terms

9789645311184

Metho
 Modernism
 آرماگدون
 اختلاس
 ایکائو
 اوشو
 Hollywood
 بیس
 ناتو
 UNES
 UNISE
 W.H.O
 پاپ
 هولوکاست
 پایان تاریخ
 Capitalism
 ICA
 کیک زرد
 نلمود هلال شیعہ
 اومانیسیم
 Developm
 بهره هوش
 Nob
 هوش هیجانی
 Bib
 دوپینگ
 کوکا کولا
 OPE
 سلفی گری
 IAE
 نانٹو
 APE
 قبة الصحنة